

Ozioma Matiu

Usoro omumu Jisos onye bu Kraist ahụ

¹ Nke a bu ndeko usoro omumu Jisos onye bu Kraist, nwa Devid, nwa Ebrahim.

² Ebrahim muru Aizik,
Aizik amuo Jekob,
Jekob amuo Juda na umunne ya.

³ Juda mutara Perez na Zera site na Tama,
Perez muru Hezron,
Hezron amuo Aram.

⁴ Aram muru Aminadab,
Aminadab muru Nashon,
Nashon amuo Salmon.

⁵ Salmon bu nna Boaz, site na nwunye ya Rehab,
Boaz muru Obed, site na nwunye ya Rut,
Obed amuo Jesi.

⁶ Jesi amuo Devid, bu eze.

Devid muru Solomon site na nwunye ya Uraya.

⁷ Solomon muru Rehoboam,
Rehoboam amuo Abija,
Abija amuo Esa.

⁸ Esa muru Jehoshafat,
Jehoshafat amuo Joram,
Joram amuo Uzaja.

⁹ Uzaja muru Jotam,

Jotam amụọ Ehaz,
Ehaz amụọ Hezekaya.

¹⁰ Hezekaya mụrụ Manase,
Manase amụọ Emon,
Emon amụọ Josaya.

¹¹ Mgbe e mere ka ha gaa biri n'ala Babilon ka
Josaya mụrụ Jekonaya na ụmụnne ya.

¹² Mgbe ha si Babilon lota
Jekonaya mụrụ Shealtiel,
Shealtiel amụọ Zerubabel.

¹³ Zerubabel mụrụ Abiud,
Abiud amụọ Eliakim,
Eliakim amụọ Azoa.

¹⁴ Azoa mụrụ Zadok,
Zadok amụọ Akim,
Akim amụọ Eliud.

¹⁵ Eliud mụrụ Elieza,
Elieza amụọ Matan,
Matan amụọ Jekob.

¹⁶ Jekob mụrụ Josef onye bụ di Meri nne Jisọs,
onye a na-akpọ Kraịst.

¹⁷ Ya mere, site n'Ebrahim ruo na Devid,
e nwere ọgbọ iri na anọ. Ma site
n'oge Devid ruo mgbe a dọrọ ha
n'agha gaa Babilon, e nwere ọgbọ iri
na anọ. Sitekwanụ n'oge ahụ ruo
mgbe a mụrụ Kraịst bụkwa ọgbọ iri
na anọ.

Josef anabata Jisọs dika nwa ya nwoke

18 Otu a ka ọmụmụ Jisọs, onye a na-akpọ Kraịst* siri dị: Nne ya Meri bụ onye e kwenyere na ọ ga-alụ Josef, ma tupu ha ebikọọ ọnụ a chọputara na Meri di ime site na Mmụọ Nsọ. 19 Ma Josef di ya bụ onye ezi omume, ọ chọghị imenye ya ihere, n'ihị ya, o zubere ịchụ ya na nzuzo.

20 Mgbe Josef nwechara mkpebi a, mmụọ ozi Onyenwe anyị biakwutere ya na nrọ sị ya, “Josef nwa Devid, atula egwu ikpọrọ Meri ka ọ bụrụ nwunye gị, n'ihị na nwa ahụ ọ dị ime ya sitere n'ike Mmụọ Nsọ. 21 Ọ ga-amụkwa nwa nwoke, onye ị ga-akpọ aha ya Jisọs,† n'ihị na ọ ga-azọputa ndị nke ya site na mmehie ha.”

22 Ihe ndị a mere iji mezuo ihe ahụ Onyenwe anyị kwuru site n'ọnụ onye amụma ya sị, 23 “Lee, nwaagboghọ ahụ na-amaghị nwoke ga-aturu ime, mụọ nwa nwoke. Ha ga-akpọ aha ya Imanuel”‡ (nke bụ ma asugharịa ya, “Chineke nonyeere anyị”).

24 Mgbe Josef si n'ụra teta, o mere dika mmụọ ozi Onyenwe anyị nyere ya n'iwu. Ọ kpọrọ Meri ka ọ bụrụ nwunye ya. 25 Ma ha abụọ edinakoghị tutu ruo mgbe ọ mụsiri nwa nwoke, onye ọ kpọrọ aha ya Jisọs.

2

Ọbibia ndị amamihe

---

* **1:18** 1:18 Maọbụ, Onye nzọputa † **1:21** 1:21 Jisọs nke a bụ otu ndị Griik si akpọ Joshua nke putara ONYENWE ANYỊ na-azọputa. ‡ **1:23** 1:23 Aiz 7:14

¹ Mgbe a mụchara Jisọs na Betlehem nke Judia n'oge Herod bu eze, ndi amamihe si owuwa anyanwu biaruru Jerusalem, ² na-aju ajuju si, "Olee ebe o no, bu onye a muru ibu eze ndi Juu? Anyi huru kpakpando ya* n'owuwa anyanwu, ma bia ikpo isiala nye ya."

³ Mgbe eze Herod nuru nke a, obi loro ya mmiri nke ukwu, ya na ndi niile bi na Jerusalem. ⁴ Mgbe o kpokotara ndisi nchujaja na ndi ozizi iwu niile, o juru ha, olee ebe e kwuru na a ga-amu Kraist† ahụ. ⁵ Ha zara ya si, "Na Betlehem nke Judia. N'ih i na otu a ka onye amuma ahụ dere n'akwukwo si,

⁶ "Ma gi onwe gi, Betlehem, di n'ala Juda, i dighi nta karichasia n'etiti ndi ochichi Juda, n'ih i na o bu site na gi ka onye ochichi ga-esi puta, onye ga-achi ndi nke m Izrel.‡"

⁷ Mgbe ahụ Herod kporo ndi amamihe ahụ na nzuzo juputa ha banyere oge kpakpando ahụ ji puta ihè. ⁸ O zipuru ha ije Betlehem si ha, "Gaanu lee anya nke oma choputa ebe nwantakiri ahụ no. Mgbe unu chotara ya, bianu mee ka m mara, ka m gaakwa kpo isiala nye ya."

⁹ Mgbe ha nuru okwu eze, ha puru gawa, ma kpakpando ahụ ha huru n'owuwa anyanwu putakwara ozo, na-aga n'ihu ha ruo mgbe o biara guzo n'elu ebe nwantakiri ahụ no. ¹⁰ Ha

---

* **2:2** 2:2 Kpakpando ya mgbe o walitere † **2:4** 2:4 Maobu, Onye nzoputa ‡ **2:6** 2:6 Mai 5:2

ñuriri ònù nke ukwuu mgbe ha hùrù kpakpando ahù. ¹¹ Ka ha banyere n'ùlò ahù, ha hùrù nwantakiri ahù na nne ya Meri, ha gburu ikpere n'ala ma kpòòrò ya isiala. Ha meghere akpa akù ha nye ya onyinye òlaedo na òkpùrukpu eso osisi na-esi isi uto a na-akpo frankisens,§ ya na máá.* ¹² N'ihì na a doro ha aka na nti na nro ka ha ghara ilaghachikwuru Herod, ha sitere n'uzo ozo laghachi obodo ha.

Mgbapu gaa n'ala Ijpt

¹³ Mgbe ndi amamihe ahù lasiri, mmuo ozi Onyenwe anyi mere ka Josef hu ya na nro, o siri ya, "Bilie osiso kporo nwantakiri a na nne ya gbalaa Ijpt. Aloghachikwala tutu ruo mgbe m ga-agwa gi, n'ihì na Herod na-achò nwantakiri a ka o gbuo ya."

¹⁴ N'oge abali, Josef biliri kporo Meri na nwantakiri ahù gbalaa Ijpt. ¹⁵ Ebe ahù ka ha nogidere tutu ruo mgbe Herod nwuru. Nke a mere ka okwu ahù Onyenwe anyi kwuru site n'onu onye amuma mezu. "O bukwa site n'Ijpt ka m kpoputara nwa m."†

¹⁶ Iwe were Herod nke ukwuu mgbe o choputara na ndi amamihe ahù aghola ya aghughò. N'ihì ya, o nyere iwu banyere Bethlehem na obodo nta ndi ozo gbara ya gburugburu, ka ha gbuo umuntakiri niile no n'obodo ndi a, bu ndi gbara site n'afò abuo gbadaa, di ka ihe o nutara site n'onu ndi amamihe si di. ¹⁷ E

---

§ 2:11 2:11 Maobu, mgbaisioma * 2:11 2:11 Maobu, mgba ilu † 2:15 2:15 Hos 11:1

sitekwara otu a mezuo amuma ahụ Jeremaya buru si,

¹⁸ “A nuru otu olu na Rema,
 ikwa akwa na oke iru uju di,
 Rechel na-akwa akwa n’ihi umu ya;
 o dighi nkasiobi obula diri ya,
 n’ihi na ha adighikwa.”[‡]

Nloghachi na Nazaret

¹⁹ Mgbe Herod nwuru, mmuo ozi Onyenwe anyi biakwutere Josef na nro n’Ijpt ²⁰ si ya, “Bilie, kporo nwantakiri ahụ na nne ya laghachi n’ala Izrel n’ihi na ndi na-achọ igbu ya anwuola.”

²¹ Ya mere, o biliri, kporo nwantakiri ahụ na nne ya, laghachi n’ala Izrel. ²² Mgbe o nuru na eze ohuru gbanwere Herod na Judia bu nwa ya a na-akpo Akelus, § egwu turu Josef ilaghachi ebe ahụ. Ma n’ihi na adowo ya aka na nti na nro, o wezugara onwe ya gaa n’akuku Galili. ²³ O gara biri n’obodo a na-akpo Nazaret. E sitekwara otu a mezuo okwu onu ndi amuma si na, “A ga-akpo ya onye Nazaret.”

3

Nkwusa nke Jon

¹ N’oge ahụ, Jon omee baptizim biara na-ezisa ozi n’ozara Judia. Isi okwu ya bu, ² “Chegharianu, n’ihi na alaeze eluigwe di nso.” ³ N’ihi na nwoke a bu onye e kwuru okwu banyere ya site n’onu onye amuma Aizaya si,

[‡] **2:18** 2:18 Jer 31:15   **§** **2:22** 2:22 Akelus Onye ketara ichi otu uzọ n’uzọ atọ n’alaeze Herod.

“Otu onye na-eti mkpu n’ozara, na-asi,
 ‘Dozienụ ụzọ maka Onyenwe anyị,
 meenụ ka okporoụzọ ya guzozie.’”*

⁴ Jọn yi uwe e ji aji inyinya kamel mee. O kekwarara ihe okike ukwu nke akpukpọ anụ n’ukwu ya. Nri ya bụ igurube na mmanụ anụ. ⁵ N’oge ahụ, ndị mmadụ sitere Jerusalem, na Judia niile, n’ala niile dị Jodan gburugburu, na-apukwuru ya. ⁶ Mgbe ha na-ekwuputa mmehie ha, o mere ha baptizim n’osimiri Jodan.

⁷ Ma mgbe oheru otutu ndị Farisii na ndị Sadiusii ka ha na-abia ka e mee ha baptizim, o siri ha, “Unu umu ajuala, onye doro unu aka na nti si unu gbanari onuma nke na-abia? ⁸ Mianu mkpuru na-egosiputa ncheghari unu. ⁹ Unu echekwala na unu puru i si n’ime onwe unu, ‘Anyi nwere Ebrahim dika nna,’ n’ihi na Chineke puru isite na nkume ndi a meputara Ebrahim umu. ¹⁰ Ma ugbu a atukwasila anyuike na mgborogwu osisi niile. Osisi obula nke na-adighi amị ezi mkpuru ka a ga-egbutu, tuba ya n’ime oku.

¹¹ “Mu onwe m ji mmiri eme unu baptizim n’ihi ncheghari, ma onye di ike kari m na-abia. Onye m na-erughi ichita akpukpoukwu ya. O ga-eji Mmuo Nso na oku were mee unu baptizim. ¹² Ihe ifucha oka ya di ya n’aka, o ga-azacha ebe izocha oka ya nke oma, chikota mkpuru oka wiiti tnye ha n’oba, ma jiri oku a na-apughi imenyu emenyu rechapu igbugbo oka.”

Jon emee Jisosh baptizim

---

* 3:3 3:3 Aiz 40:3

¹³ Mgbe ahụ, Jisọs sitere na Galili bịa n'osimiri Jọdan ka Jọn mee ya baptizim. ¹⁴ Ma Jọn chọrọ igbochi ya, sị, "Ọ bụ m kwesiri ibiakwute gị ka ị mee m baptizim. Gịnị mere i ji abiakwute m?"

¹⁵ Ma Jisọs zara ya sị, "Kwere ka ọ dịrị otu a ugbu a, o kwesiri ka anyị mezuo ezi omume niile." Mgbe ahụ Jọn kwenyere.

¹⁶ Ngwangwa e mechara Jisọs baptizim, o sitere na mmiri ahụ rịpụta. N'otu oge ahụ, eluigwe meghere, Jọn hụrụ Mmuọ nke Chineke ka o si n'elu fedata dị ka nduru na-ebekwasị Jisọs n'isi. ¹⁷ Otu olu sitere n'eluigwe kwuo okwu sị, "Onye a bụ Ọkpara m, onye m hụrụ n'anya. Ihe ya dị m ezi mma."

4

Ọnwụnwaa a nwara Jisọs n'ozara

¹ Emesịa, Mmuọ Nsọ duuru Jisọs baa n'ozara ka ekwensu nwaa ya ọnwụnwaa. ² Mgbe o busiri ọnu iri ubochi anọ ehie na abali, aguụ gụrụ ya nke ukwu. ³ Mgbe ahụ onye ọnwụnwaa ahụ biakwutere ya sị, "Ọ buru na ị bụ Ọkpara Chineke, gwa nkume ndị a ka ha ghoọ achicha."

⁴ Ma Jisọs zara, "E dere ya n'akwukwọ nsọ sị, 'Ọ bughị naanị site na achicha* ka mmadu si adi ndu, kama site n'okwu niile si n'onu Chineke puta.'†"

⁵ Mgbe ahụ, ekwensu duuru ya baa n'obodo nsọ ahụ, mee ka o guzo n'ebe dikarisiri elu nke ulonso ukwu, ⁶ sị ya, "Ọ buru na ị bụ Ọkpara

* **4:4** 4:4 Achicha nwere ike buru nri † **4:4** 4:4 Okwu a dikwa n'akwukwọ Dit 8:3.

Chineke, site n'ebe a tuda onwe gi n'ala. N'ihina e dere ya n'akwukwo nsọ si,
 “O ga-enye ndi mmuo ozi ya iwu banyere gi,
 ha ga-ebuli gi elu n'aka ha
 ka i ghara ikpobi ukwu gi na nkume.’‡”

⁷ Ma Jisos zara si ya, “E deela ya n'akwukwo nsọ si, 'I gaghị anwa Onyenwe gi na Chineke gi onwunwa.’§”

⁸ Ozokwa, ekwensu kpooro ya gaa n'elu ugwu di elu, gosi ya alaeze niile nke uwa na ebube ha.
⁹ O siri ya, “Aga m enye gi ha niile ma o buru na i daa n'ala kpooro isiala nye m.”

¹⁰ Ma Jisos siri ya, “Si n'ebe m no puo, ekwensu. N'ihina akwukwo nsọ kwuru si, 'O bu naani Onyenwe anyi Chineke gi ka i ga-akpo isiala nye, naani ya ka i ga-efekwa.’*”

¹¹ Mgbe ahụ ekwensu hapuru ya laa. Ndi mmuo ozi biakwutere ya, nonyere ya, na-ejere ya ozi.

Jisos ebido oru nkwusa

¹² Mgbe Jisos nuru na e tinyela Jon n'ulo mkporo, o puru gaa Galili. ¹³ Emesia, o hapuru Nazaret gaa biri na Kapanom, bu obodo di n'akuku osimiri Galili. O di nso n'oke ala Zebulon na Naftali. ¹⁴ N'uzo di otu a, amuma ahụ Aizaya buru mezuru. Amuma nke siri,

¹⁵ “Ala Zebulon na ala Naftali,
 nke di n'akuku osimiri, n'ofe Jodan,
 Galili nke ndi mba ozo,

---

‡ 4:6 4:6 Abu 91:11,12 § 4:7 4:7 Guokwa ya n'akwukwo Dit 6:16. * 4:10 4:10 Nke a dikwa n'akwukwo Dit 6:13.

16 ndi nọ n'ochichiri
 ahula ihè di ukwuu.
 Ndi bi n'ala onyinyo onwu
 ka ihè nwukwasiri.”†

17 Site n'oge ahụ gaa n'ihu Jisọs bidoro na-ekwusa na-asị, “Chegharianụ, n'ihì na alaeze eluigwe di nso.”

Okpukpo ndi na-eso ụzọ ya

18 Ma mgbe Jisọs na-agafe n'akuku osimiri Galili, ọ hụrụ ụmụnne abụọ, Saimon onye a na-akpo Pita, na Andru nwanne ya, ndi oru ha bu iku azu, ebe ha nọ n'ugbo mmiri na-aku azu.

19 O siri ha, “Bianu soro m. Aga m eme unu ndi oku na-akuta mmadu.” 20 Ha hapuru ugbo azu ha otu mgbe ahụ soro ya.

21 Mgbe ọ gara n'ihu nke nta, ọ hụrụ ụmụnne abụọ ozo, Jemis nwa Zebedi na Jon nwanne ya, ebe ha na nna ha Zebedi nọ n'ime ugbo mmiri na-ekezi ugbo azu ha. O kpokwara ha, 22 ngwangwa ha hapuru ugbo ha na nna ha soro ya.

Jisos agwọọ ndi oria

23 Jisos jeghariri n'obodo niile nke Galili, na-akuzi ihe n'ulo nzuko niile ha, na-ekwusakwa ozioma nke alaeze ahụ. O na-agwokwa oria na nria nria niile di iche iche n'etiti ndi ahụ.

24 Akuko banyere ya gbasara jezuo akuku Siria niile. Mgbe ahụ otutu ndi mmadu kpotaara ya ndi niile ahụ na-esighi ike, ndi na-aria udi oria di iche iche, ndi nwere ahụ mgbu, na ndi mmuo ojoo na-esogbu, na ndi akwukwu,

† 4:16 4:16 Ajz 9:1,2

na ndị akụkụ ahụ ha kponwụrụ akponwụ. Ọ gwọkwara ha niile. ²⁵ Ọtụtụ mmadụ sitere na Galili, Dekapōlis, † Jerusalem, Judia na n’ofe osimiri Jōdan, soro ya.

5

Nkwusa banyere alaeze ọhụrụ ahụ

¹ Mgbe Jisọs hụrụ igwe mmadụ ahụ, ọ rigooro n’elu ugwu. Mgbe ọ nọduru ala, ndị na-eso ọzọ ya bjakwutere ya, ² o bido ikuziri ha ihe.

Okwu banyere ndị ngozi na-adiri

Ọ siri:

- ³ “Ngọzi na-adiri ndị bu ogbenye n’ime mmuo,
n’ihi na alaeze eluigwe bu nke ha.
- ⁴ Ngọzi na-adiri ndị na-eru uju,
n’ihi na a ga-akasi ha obi.
- ⁵ Ngọzi na-adiri ndị di nwayoo n’obi,
n’ihi na ha ga-eketa uwa.
- ⁶ Ngọzi na-adiri ndị aguu ezi omume na-agu,
n’ihi na ndi ahụ ka afọ ga-eju.
- ⁷ Ngọzi na-adiri ndị na-eme obi ebere,
n’ihi na ha ka a ga-emere ebere.
- ⁸ Ngọzi na-adiri ndị di ọcha n’obi,
n’ihi na ha ga-ahụ Chineke anya.
- ⁹ Ngọzi na-adiri ndị na-eme ka udo di n’etiti
mmadụ na ibe ya,
n’ihi na a ga-akpo ha umu Chineke.
- ¹⁰ Ngọzi na-adiri ndi a na-emegbu n’ihi ezi
omume,
n’ihi na alaeze eluigwe bu nke ha.

---

† 4:25 4:25 Dekapōlis putara Obodo iri.

11 “Ngozi na-adiri unu mgbe ndi mmadu na-akocha unu, na-emegbu unu, ma na-ekwukwa okwu ojoo na ugha niile di iche iche megide unu n’ihi m. 12 Nurianu onu, nwekwanu obi utu, n’ihi na ugwo oru unu di ukwu n’eluigwe. N’ihi na n’uzo di otu a ka ha sogburu ndi amuma ndi buru unu uzo.

Nnu na ihè

13 “Unu bu nnu nke uwa, ma o buru na nnu adighi atokwa utu, a ga-eji gini mee ka o too utu ozo? O bakwaghi uru obula, ma o bughu naani itufu ya, ka ndi mmadu zoo ya ukwu.

14 “Unu bu ihe nke uwa. Unu di ka obodo e wuru n’elu ugu nke a na-apughu izo ezo. 15 Ndi mmadu adighi amanye oriona donye ya n’okpuru igbe, kama a na-adokwasi ya n’elu ihe idoba oriona, ka o nye ndi niile no n’ulo ahụ ihè. 16 Ya mere, kwerenu ka ihè unu nwuo nye mmadu niile, ka ndi mmadu hu oru oma unu, tookwa Nna unu nke bi n’eluigwe.

Mmezu iwu

17 “Unu echela na m biara ikagbu iwu Mosis, maobu ozizi ndi amuma. Abiaghi m ikagbu akagbu, kama abiara m imezu ha. 18 N’ezie, agwa m unu, na tutu eluigwe na uwa agabiga, o dighi otu mkpuru edemede obula di nta, o buladi nke dikarisiri nta, nke a ga-esi n’Iwu a wepu ruo mgbe ha niile ga emezu. 19 N’ihi ya, onye obula nke ga-emebi otu n’ime iwu ndi a, o buladi nke dikarisiri nta, ma kuziekwara ndi ozo ime otu ahụ, a ga-agu onye ahụ n’onye

dikarịsirị nta n'alaeze eluigwe. Ma onye na-ezi umụ mmadụ ka ha debe iwu ahụ, ma na-emekwa okwu ndị ahụ n'onwe ya, a ga-akpọ ya onye dị ukwuu n'alaeze eluigwe. ²⁰ Ka m dọọ unu aka na ntị. Ọ buru na ezi omume unu akarihi ezi omume ndi Farisii na ndi ozizi iwu, unu apughị iba n'alaeze eluigwe ma ọli.

Ozizi banyere igbu mmadụ

²¹ “Unu nuru na-agwara ndi mmadụ n'oge gara aga, si, ‘Onye egbula mmadụ, onye obula gburu mmadụ a ga-ekpe.’* ²² Ma asi m unu, na onye obula nke na-ewe iwe megide nwanna ya, na-enyefe onwe ya n'aka ikpe. Onye obula nke na-akpo nwanna ya ‘Raka,’ ya bu Onye iberiibe,†ga-aza ajuju n'uloikpe. Ozokwa, onye obula nke kporo nwanne ya,‡‘Onye nzuzu,’§na-edo onwe ya iba n'okụ ala mmu.

²³ “Ya mere, o buru na i gaa inye onyinye gi n'ebe ichu aja, ma cheta n'ebe ahụ na gi na nwanne gi adighi n'udo, ²⁴ hapu onyinye gi n'ebe ichu aja, laa ka gi na nwanne gi kpezie. Mgbe unu mere udo, laghachi bia nye onyinye gi.

²⁵ “Mee osiiso ka gi na onye kpo gi eje ulo ikpe kpezie, mgbe o na-eburubeghi ikpe gi na ya jee n'aka okaikpe, onye ga-enyefe gi n'aka ndi nche, ma eleghi anya etinye gi n'ulo mkporo. ²⁶ N'ezie,

---

* **5:21** 5:21 Qpu 20:13 † **5:22** 5:22 Qfo ogori, n'okwu nleli anya ‡ **5:22** 5:22 Nke a putara nwanna n'ime Kraist § **5:22** 5:22 Maqbu, Onye na-enweghi uche

agwa m gi, i gaghi e si n'ebe ahụ pụta ruo mgbe
i kwughachiri kobo niile i ji.*

Ikwa iko

27 “Unu nuru na e kwuru si, ‘Akwala iko.’†
28 Ma asi m unu, onye obula lere nwanyi anya
site na-agu i kwa iko emeelarị mmehie i kwa iko
n’ime obi ya megide nwanyi ahụ. 29 N’ihi nke a, o
buru na anya aka nri gi na-eme ka i jehie, ghuru
ya tufuo. O kaara gi mma na i tufuru otu akuku
ahụ gi baa n’alaeze kari na i ji ahụ zuruoke baa
n’oku ala mmuo. 30 O buru na aka nri gi na-
eme ka i jehie, gburu ya tufuo. O kaara gi mma
na i tufuru otu akuku ahụ gi ma baa n’alaeze
eluigwe, kari na i ji ahụ zuruoke ma baa n’oku
ala mmuo.

Igba alukwaghi m

31 “E kwukwara si, ‘Onye obula chorọ igbara
nwunye ya alukwaghi m, ga-ebu uzo dee
akwukwo alukwaghi m nye nwunye ya.’‡ 32 Ma
asi m unu, onye obula gbara nwunye ya
alukwaghi m, ma o bughị n’ihi i kwa iko, o na-
etinye nwanyi ahụ n’onodu ga-eme ka o kwaa
iko. O buru na nwanyi ahụ alu di ozo, nwoke
ahụ luru nwanyi ahụ na-emekwa mmehie i kwa
iko.

Inu iyi

33 “Ozokwa, unu nuru na a gwara ndi mmadu
n’oge gara aga si, ‘Anula iyi ugha, kama mezu
ihe niile unu nuru n’iyi nye Onyenwe anyi.’

---

* 5:26 5:26 Maobu, ugwo niile † 5:27 5:27 Opu 20:14 ‡ 5:31
5:31 Dit 24:1

³⁴ Ma asị m unu anụla iyi ọbụla. Ejikwala eluigwe anụ iyi n'ihì na eluigwe bụ ebe ocheeze Chineke dị. ³⁵ Ejikwala ụwa anụ iyi n'ihì na ụwa bụ ebe mgbakwasị ụkwụ ya. Ejikwala Jerusalem anụ iyi n'ihì na ọ bụ obodo Eze ukwu ahụ. ³⁶ Ejikwala isi gị anụ iyi n'ihì na ị pughị ime ka otu agịrị isi gị dị ọcha maọbụ dijị. ³⁷ Anụla iyi ọbụla. Kama ka okwu unu buru 'E' maọbụ 'Ee'; ihe ọbụla gafere nke a sitere n'aka ajọ onye ahụ.

Ibọ ọbọ

³⁸ “Unu anụla na e kwuru si, ‘Ọ bụ anya ka a kụkpọrọ, anya n'ọnọdụ anya. Ọ burukwa otu eze ka e tipuru, eze n'ọnọdụ eze.’” ³⁹ Ma ana m asị unu eguzogidela onye bụ ajọ onye. Kama ọ buru na mmadu amaa gị ura na ntị aka nri, tughariara ya ntị nke ọzọ. ⁴⁰ Ọ buru na mmadu agbaa gị akwukwo n'uloikpe, ka ọ nara gị uwe ime gị, nyekwa ya uwe nke elu gị. ⁴¹ Ọ buru na mmadu esite n'ike choo ka i soro ya gaa puku nzo ukwu ato, soro ya gaa puku nzo ukwu isii. ⁴² Nye onye ọbụla rioro gị ihe. Achughachikwala ndi na-abia ka i binye ha ego.

Ihu ndi iro n'anya

⁴³ “Unu nuru na e kwuru si, ‘Hunu ndi agbataobi unu n'anya, ma kpokwanu ndi iro unu asi.’” ⁴⁴ Ma asị m unu, hunu ndi iro unu n'anya, kpekwaanun ndi na-esogbu unu ekpere. ⁴⁵ Nke a ga-eme ka unu buru umu nke Nna unu bi n'eluigwe, onye na-eme ka anwu mporo ndi oma na ndi ojoo, na-emekwa ka mmiri zoro ndi ezi

---

§ 5:38 5:38 Ọpụ 21:24; Lev 24:20; Dit 19:21 * 5:43 5:43 Lev 19:18

omume na ndị ajoy omume. ⁴⁶ O buru naani ndi huru unu n'anya ka unu na-ahu n'anya, gini ga-abu ugwo oru unu? O buladi ndi ona utu na-emekwa otu a. ⁴⁷ O burukwa na unu na-ekele naani ndi enyi unu ekele, o dighi ihe obula di iche n'ebe unu na ndi ozonon. N'ihina ndi namaghi Chineke na-emekwa otu ahụ. ⁴⁸ Ya mere, unu kwesiri izuoke n'iru oru oma, dika Nna unu bi n'eluigwe si zukwaa oke.

6

Ozizi banyere inye onyinye

¹ "Kpacharanu anya ka unu ghara ime ezi omume unu naani ka ndi mmadu hu unu. N'ihina unu mee nke a, unu agaghi enweta ugwo oru obula site n'aka Nna unu bi n'eluigwe.

² "Unu afula opi mgbe unu na-enye ndi nona mka onyinye, n'ihina otu a ka ndi ihu abuo name n'ulo nzuko na n'okporozo, ka ndi mmadu too ha. N'ezie, ana m agwa unu, ha anatala ugwo oru ha n'izuoke. ³ Mgbe unu choronon iru oru ebere, meenu ya na nzuzo. Ekwela ka aka ekpe gi mata ihe aka nri gi na-achonime. ⁴ Ka onyinye gi buru na nzuzo. Mgbe ahụ, Nna gi, onye na-ahu ihe di na nzuzo ga-akwughachi gi.

Ozizi banyere ekpere

⁵ "Mgbe obula unu choronon ikpe ekpere, unu emela di ka ndi ihu abuo, n'ihina ha huru iguzo n'ime ulon ekpere, nakwa n'akuku uzon n'anya na-ekpe ekpere, ebe ndi mmadu ga-ahu ha. N'ezie, agwa m unu, ha anatala ugwo oru ha n'ebe ozuruoke. ⁶ Kama, mgbe unu choronon ikpe ekpere,

baanụ n'ime ime ụlọ unu. Mechiekwanụ ụzọ unu, kpọkuonụ Nna unu n'ekpere na nzuzo. Mgbe ahụ Nna unu, onye na-ahụ ihe e mere na nzuzo, ga-enye unu ụgwọ ọrụ unu. ⁷ Mgbe unu na-ekpe ekpere, unu ekwula okwu nkwukwasị efu dị ka ndị na-amaghị Chineke na-eme. Ha chere na a ga-anụ ekpere ha n'ihị ọtụtụ okwu ha na-ekwu. ⁸ Unu adịla ka ha. Chetanụ na tupu unu arịọ arịọ ọbụla, Nna unu bi n'eluigwe maara ihe na-akpa unu.

⁹ “Sinụ otu a na-ekpe ekpere:
“ ‘Nna anyị nke bi n'eluigwe,
ka e doo aha gị nsọ.

¹⁰ Ka alaeze gị bịa,
ka e mee uche gị n'ụwa,
dịka e si eme ya n'eluigwe.

¹¹ Nye anyị nri nke ụbọchị taa.

¹² Gbaghara anyị mmehie anyị,
dịka anyị si agbaghara ndị na-emehie
megide anyị.

¹³ Ekwela ka anyị daba n'ime ọnwụnwa,
kama, zọpụta anyị n'aka ajọ onye ahụ.’*

¹⁴ Ọ buru na unu agbaghara ndị mmadụ mgbe ha mehiere megide unu, Nna unu nke bi n'eluigwe ga-agbagharakwa unu mmehie unu.

¹⁵ Ọ burukwanụ na unu agbagharaghị ndị ọzọ mmehie niile ha, Nna unu nke bi n'eluigwe agaghị agbaghara unu mmehie unu.

Ibu ọnụ

---

* **6:13** 6:13 Akwukwọ ochie ụfọdụ na-emechi ekpere a n'ụzọ dị otu a, n'ihị n'alaeze bụ nke gị, ike na otuto ruo mgbe niile ebighị ebi. Amen.

16 “Ozọ, mgbe ọbụla unu na-ebu ọnụ, unu agbarụla ihu unu dika ndi ihu abụọ na-eme. N’ihi na ha na-agbarụ ihu ha ka ndi ọzọ hụ na ha na-ebu ọnụ. N’ezie agwa m unu, ha anatala ụgwọ ọrụ ha. 17 Mgbe i na-ebu ọnụ, tee isi gi mmanụ, ma saakwa ihu gi mmiri, 18 ka ndi ọzọ ghara ihuta na i na-ebu ọnụ kama ka o buru naani nye Nna gi, onye anya na-adighi ahụ. Nna gi, onye na-ahụ ihe niile na-eme na nzuzo, ga-akwụ gi ụgwọ.

Ikpado akụ n’eluigwe

19 “Unu akpadola akụ n’ụwa nye onwe unu, ebe o ga-agba nchara, akika atakwa ya, ebe ndi ohi ga-etiwa ma zukwaa ha. 20 Kama kwadoonụ akụ n’eluigwe nye onwe unu, ebe ha na-agaghị agba nchara, ebe akika na-agaghị eri ha, ebe ndi ohi na-adighi etiwa maọbụ zuo ihe. 21 N’ihi na ebe ọbụla akụ unu di ka obi unu ga-adikwa.

22 “Any a bụ oriọna nke anụ ahụ. O burukwa na anya gi adiri ọcha, ahụ gi niile ga-ejuputa n’ihè. 23 O buru na anya gi ajoyo njo, akuku ahụ gi niile ga-ejuputa n’ochichiri. O burukwa na ihè ahụ di n’ime gi aghoọ ochichiri, ochichiri ahụ ga-adi ukwuu.

24 “O dighi onye ọbụla puru ife nna ukwu abụọ, n’ihi na o ga-achọ ihu otu n’ime ha n’anya, kpokwa nke ọzọ asi, maọbụ sọpuru otu ma lelia nke ọzọ anya. Otu a kwa i nweghi ike ife Chineke na akụ otu mgbe ahụ.

Echegbula onwe unu

25 “N’ihi nke a ka m ji na-asi unu, unu echegbula onwe unu banyere ndu unu, ihe unu ga-eri,

maọbụ ihe unu ga-añụ, maọbụ banyere ahụ unu, ihe unu ga-eyi n'ahụ. Ọ bụ ndụ akariğhị nri eji azụ ya, ka ọ bụ ahụ akariğhị ihe e ji ekpuchi ya? ²⁶ Werenu ụmụ nnụnụ dị ka ihe ìmaatụ. Ha adighi akụ mkpuru n'ubi maọbụ ewe ihe ubi. Ha adighi achikọtakwa ihe debe n'ọba. Ma Nna unu nke bi n'eluigwe na-azụ ha. Ọ bụ na unu adighi oke ọnuahia karịa ha? ²⁷ Onye n'etiti unu puru itinye otu nkeji n'ogologo ụbọchị nke ndụ†ya site n'ichegbu onwe ya?

²⁸ “Gini mekwaranu unu ji na-anọ n'echiche oge niile maka uwe? Leenu okoko osisi nke ọhia. Ha adighi aru ọrụ maọbụ dogbuo onwe ha n'oru. ²⁹ Ma asi m unu, ọ buladi Solomon n'ebube nke ibu eze ya niile, eyighi uwe ọbula mara mma dị ka otu n'ime okoko osisi nke ọhia ndi a. ³⁰ Ma ọ buru na Chineke si otu a choọ ahijia efu nke ubi mma, nke puru idi ndu taa ma echi atuba ha n'ite oku, ọ bụ na ọ gaghi a choọ unu mma karia. Unu ndi okwukwe nta? ³¹ N'ih i nke a, unu echegbukwala onwe unu na-asi, 'Gini ka anyi ga-eri?' maọbụ, 'Gini ka anyi ga-anu?' maọbụ, 'Ginikwa ka anyi ga-eyi?' ³² Ọ bụ ihe ndi a ka ndi na-amaghi Chineke na-achosi ike. Ma Nna unu bi n'eluigwe maara na ọ di unu mkpa. ³³ Ma burunu ụzọ choọ alaeze ya na ezi omume ya, a ga-atukwasikwara unu ihe ndi a niile. ³⁴ Ya mere, unu echegbula onwe unu banyere echi, n'ih i na echi ga-echere onwe ya. Nsogbu nke ụbọchị taa ezuorola ụbọchị taa.

---

† **6:27** 6:27 Maọbụ, otu kubit n'ogologo ya

7

Ikpe ndi ozo ikpe

¹ “Unu ekpela ndi ozo ikpe, ka a ghara ikpekwa unu ikpe. ² N’ihi na a ga-ekpe unu ikpe dika unu si kpee ndi ozo. O bukwa ihe unu ji tuoro ndi ozo ka a ga-eji tuoro unu.

³ “Gini mere i ji elee ntakiri ahijia di nwanna gi* n’anya ma i dighi ahuta obodobo osisi di gi onwe gi n’anya? ⁴ Olee otu i ga-esi gwa ya si, ‘Nwanna m, kwere ka m tupu gi ntakiri ahijia danyere gi n’anya,’ mgbe obodobo osisi di gi n’anya, nke na-adighi ekwe gi huzie uzo. ⁵ Onye ihu abuo! Buru uzo wepu obodobo osisi di gi n’anya ka i nwee ike ihuzi uzo tupu ntakiri ahijia nke di nwanna gi n’anya.

⁶ “Enyela nkita ihe di nsu. Enyekwala ezi ihe di oke onuahia. Ha ga-azoto ha ma tughariakwa dorie gi.

Riionu, choonu, kuonu aka

⁷ “Na-arionu, unu ga-ariota, na-achonu, unu ga-achota, kuokwanu aka n’uzo, a ga-emeghekwaru unu uzo. ⁸ N’ihi na onye na-ariota, na-ariota. Onye na-achota, na-achota. Onye na-aku aka n’uzo ka a ga-emeghekwaru uzo.

⁹ “O di onye n’ime unu, ma o buru na nwa ya ariota ya achicha, ga-enye ya okwute? ¹⁰ Maobu, nwata ahu ariota azu, o nye ya agwo? ¹¹ Ya mere, ebe unu ndi ojojo maara otu e si enye umu unu ezi onyinye, Nna unu bi n’eluigwe o gaghi enye unu karja, ma o buru na unu ariota ya! ¹² Ya

* **7:3** 7:3 Nwanna gi onye agbataobi gi.

mere, n'ime ihe niile, na-emeso ndi mmadu di ka i si choo ka ha mesoo gi. Nke a bu nchikota ihe iwu na ndi amuma ziri.

Uzo di warawara na ndi di obosara

¹³ "Sitenu n'onu uzo di warawara banye. N'ih na onu uzo ah di obosara. Mbara ka uzo ah dikwa na-eduba n'ila n'iyi. Otutu na-esoro ya. ¹⁴ Ole na ole na-achota uzo ah na-eduba na ndu, n'ih na o di warawara, dikwa nkpagide.

Osisi na mkpuru ya

¹⁵ "Kpachapunu anya! N'ih na ndi amuma ugha di. Ha na-abiakwute unu n'udid aturu, ma ha bu agu. ¹⁶ A ga-esite na mkpuru†ha mata ndi ha bu. Ndi mmadu o na-esite n'osisi ogwu di n'ohia ghot mkpuru osisi grepu, ka ha na-esite n'osisi uke gbara n'ohia ghot mkpuru fiig? ¹⁷ N'uzo di otu a, osisi obula di mma na-amiputa mkpuru oma, ma osisi di njo na-amiputa mkpuru di njo. ¹⁸ Osisi na-am mkpuru oma adighi ami mkpuru ojoo. Nke na-am mkpuru ojoo adighikwa ami mkpuru oma. ¹⁹ Ma osisi obula na-amighi mkpuru oma ka a ga-egbutu tunye ya n'oku. ²⁰ Uzo e si amata osisi oma bu site na mkpuru ya.

Ndi ga-abanye n'alaeze

²¹ "O bughi ndi niile na-as m 'Onyenwe anyi, Onyenwe anyi,' ga-abanye n'alaeze eluigwe, kama o bu naani ndi ah na-eme ihe Nna m no n'eluigwe na-ach ka ha mee. ²² N'ubochi ah, otutu ndi mmadu ga-as m, 'Onyenwe anyi,

† **7:16** 7:16 Mkpuru N'ebe a o bu ihe Igbo na-akpo omume maobu agwa.

Onyenwe anyị, ọ bụ na anyị ejighị aha gị buo amụma, jiri aha gị chụpụ mmuọ ojọọ, ma jirikwa aha gị ruo otutu oru ebube?’ ²³ Mgbe ahụ aga m agwa ha hooaha si ha, ‘Amaghị m unu, sitenụ n’ihu m puọ, unu ndị ajọ omume!’

The iso Jisọs Pụtara

²⁴ “Onye ọbụla nara ntị n’okwu ndị a m kwuru, ma meekwa ha, dị ka nwoke ahụ maara ihe, onye wuru ụlọ ya n’elu oke nkume. ²⁵ Mmiri zosikwara ike n’elu ụlọ ahụ, idee mmiri sọkwara, tie n’ụlọ ahụ. Ifufe siri ike fekwara, ma ụlọ ahụ adaghị. N’ihi na e wuru ntọala ya n’elu oke nkume. ²⁶ Ma ndị niile nuru okwu ndị a, ma lefuru ha anya, bụ ndị nzuzu. Ha dị ka nwoke wuru ụlọ ya n’elu aja. ²⁷ Ngwangwa mmiri zoro, idee mmiri sọkwara, ifufe fesikwara ike tie n’ụlọ ahụ, ụlọ ahụ dara daruo ala. Ọdida ya dị ukwuu.”

²⁸ Mgbe Jisọs kwuchara okwu ndị a, ozizi ya juru igwe mmadu ahụ niile anya. ²⁹ N’ihi na o ziri ihe dika onye nwere ikike. Ọ bughị dị ka ndị ozizi iwu ha.

8

Ọgwugwo onye ekpenta

¹ Otutu mmadu sooro Jisọs mgbe o si n’ugwu ahụ rịdata. ² Mgbe ha na-aga n’uzo, otu onye ekpenta biakwutere ya kpọọ isiala nye ya, rịọ ya si, “Onyenwe m, ọ buru na i choro, i puru ime ka m di ọcha.”

³ O setipuru aka ya, metu ya si, “**Achoro m ka i di ọcha, dirikwa ọcha!**” Ngwangwa, ekpenta

ahụ lara. ⁴ Jisọs nyere nwoke ahụ iwu sị ya, “Hụ na igwaghi onye oḅula, kama gaa gosi onye nchụaja onwe gi, chụọkwa aja onyinye dika Mosis, nyere n’iwu, ka ọ buru ihe ama nye ya.”

Okwukwe nke onye ochiagha

⁵ Mgbe ọ banyere na Kapanom,* otu onye ochiagha† biakwutere ya rịoọ ka o nyere ya aka. ⁶ Ọ siri, “Onyenwe m, onye na-ejere m ozi dina n’ulo n’oke ihe mgbu, akuku ahụ ya kponwukwara akponwu.”

⁷ Jisọs siri ya, “**Ọ bu m bia gwọọ ya?**”

⁸ Ma onye ochiagha ahụ zara ya sị, “Onyenwe m, ekwesighi m ka i bata n’okpuru ulo m. Naani nodu n’ebe a, kwuo okwu, ahụ ga-adikwa onye na-ejere m ozi ike. ⁹ N’ihi na mu onwe m bukwa onye no n’okpuru ikike ochichi, nwee ndi agha no n’okpuru m. Ana m asi onye nke a, ‘gaa.’ Ọ gaa, sikwa onye nke ozo, ‘bia.’ Ọ bia. Ana m asi ohu m, ‘mee nke a.’ Ọ na-emekwa ya.”

¹⁰ Mgbe Jisọs nuru okwu a, o juru ya anya nke ukwu. Ọ gwara igwe mmadu ahụ so ya okwu sị, “**N’ezie, ahubeghi m okwukwe di otu a ebe oḅula; ọ buladi n’Izrel niile.** ¹¹ N’ezie kwa, otutu ndi mmadu ga-esite n’owuwa anyanwu nakwa odida anyanwu bia soro Ebrahim na Aizik na Jekob nokoọ n’oriri n’alaeze eluigwe. ¹² Ma umu alaeze ahụ, ka a ga-atupu n’ezi, n’ime ochichiri, ebe ikwa akwa na ita ikikere eze ga-adi.”

---

* **8:5** 8:5 Obodo dikarisiri nso osimiri Jordan, n’akuku ndida ugwu onu mmiri Galili. † **8:5** 8:5 Onye na-achị nari ndi agha

¹³ Jisọs gwara ọchịagha ahụ okwu sị ya, “**Laa! E meerela gị dị ka okwukwe gị siri dị.**” Ahụ dịrị onye ahụ na-ejere ya ozi mma n’otu awa ahụ.

Jisọs agwọọ ndị ọrịa

¹⁴ Mgbe Jisọs ruru n’ụlọ Pita, ọ chọputara na nne nwunye ya nwere ahụ ọkụ. ¹⁵ Ọ meturu ya aka, ahụ ọkụ ahụ hapuru ya, o biliri malite ijere ya ozi.

¹⁶ N’oge uhuruchi, ha kpọtaara ya ọtutu ndị mmụọ ojọọ na-esogbu. O ji okwu ọnu chụpu mmụọ ojọọ ahụ niile, gwọọkwa ndị niile ahụ na-adighi ike. ¹⁷ Nke a bụ imezu amụma ahụ Aizaya buru sị,

“O bupuru nrià nrià anyi niile,
burukwa ọrịa anyi niile.”[‡]

Ihe ọ ga-efu iso Jisọs

¹⁸ Mgbe Jisọs huru igwe mmadu di ukwu ndi gbara ya gburugburu, ọ nyere ndi na-eso ọzọ ya iwu ka ha gafee n’ofe nke ọzọ. ¹⁹ N’oge ahụ, otu onye n’etiti ndi na-ezi iwu biakwutere ya sị ya, “Onye nkuzi, aga m eso gị gaa ebe ọbula i na-aga.”

²⁰ Jisọs zara, sị, “**Nkita ọhia nwere ọnu ebe ha na-edina. Ụmụ nnunụ nke igwe nwekwara akwụ; ma Nwa nke Mmadu enweghi ebe obibi.**”

²¹ Otu onye ọzọ n’ime ndi na-eso ọzọ ya siri ya, “Onyenwe m, aga m eso gị, kama kwere ka m buru ọzọ gaa lie nna m.”

²² Ma Jisọs zara sị ya, “**Soro m ugbu a. Hapu ndi nwuru anwu ka ha lie ndi nwuru anwu ibe ha.**”

[‡] 8:17 8:17 Aiz 53:4

Ebili mmiri adajụọ

²³ Mgbe ọ banyere n'ụgbọ, ndị na-eso ụzọ ya sooro ya. ²⁴ N'otu ntabi anya, oke ifufe bidoro ife n'ọdọ mmiri ahụ, nke mere na ebili mmiri na-ekpuchi ụgbọ ahụ. Ma ọ nọ na-arahụ ụra mgbe ihe ndị a na-eme. ²⁵ Ndi na-eso ụzọ ya jekwuuru ya, kpotee ya, si ya, "Onyenwe anyị, zọputa anyị! Lee, na anyị n'ala n'iyi."

²⁶ Ma ọ zaghachiri, "Unu ndi okwukwe nta, gini mere ụjọ ji na-atụ unu?" Mgbe ahụ o biliri baara ifufe ahụ na ebili mmiri ahụ mba. Ha niile dajuru, deere jii.

²⁷ O juru ndi na-eso ụzọ ya anya, mee ka ha jụọ ajujụ si, "Ọ bụ ụdị mmadụ dị ahaa ka nwoke a bụ? Ọ bụladi ifufe na ebili mmiri na-eme ihe o kwuru."

Ọgwugwo ndi mmuo ojoo na-esogbu

²⁸ Mgbe o rutere n'ofe nke ọzọ nke obodo Gadarin, mmadụ abuo ndi mmuo ojoo si n'ebe a na-eli ozu zutere ya. Ha na-akpa ike nke ukwu, na ọ dikwaghị onye na-esite n'uzọ ahụ agafe n'ihị ha. ²⁹ Ngwangwa, ha tiri mkpu bido na-ajụ ajujụ si, "Gini ka anyị na gi nwekorọ, gi Okpara Chineke? I gaghị echekwa eche ka oge ruo tupu ibido ita anyị ahuhụ?"

³⁰ Igwe ezi§ nọ n'akukụ ebe ahụ na-akpa nri. ³¹ Mmuo ojoo ndi a rioro ya aririo si, "Ọ buru na i chupụ anyị, biko, hapụ anyị ka anyị banye n'ime ezi ndi a."

---

§ 8:30 8:30 Ezi Ezi bụ otu n'ime anumanu ndi na-adighi ocha nye ndi juu. Lev 11:7

³² Ọ nyere ha iwu si ha, “Ngwa, gaanu!” Ha sitere n’ime mmadu abuo ahụ puta banye n’ime igwe ezi ahụ. Otu mgbe ahụ kwa, ezi ndi ahụ niile gbaara oso site na mkputamkpu ala onu mmiri ahụ dabanyechaa n’ime mmiri ahụ. Ha nwukwara n’ime ya. ³³ Ndi na-elekota igwe ezi ndi ahụ gbapuru gbaga n’ime obodo kororo ha ihe niile mere; tinyere ihe mere ndi ahụ mmuo ojoo na-esogbu. ³⁴ Ya mere ndi niile no n’obodo ahụ putara ihu Jisos. Mgbe ha huru ya ha rioro ya si ya pura ha n’akuku obodo ha.

9

Jisos agwo onye ahụ ya kponwuru akponwu

¹ Jisos banyekwara n’ugbo mmiri nke kworo ya biaruo n’obodo nke ya. ² Ndi ikom ufodu butere ya otu nwoke akuku ahụ ya kponwuru akponwu, bu onye dina n’ute. Mgbe Jisos huru okwukwe ndi ahụ, o gwara onye oria ahụ okwu si ya, “Nwee obi ike nwa m nwoke n’ihi na a gbagharala gi mmehie gi niile.”

³ N’oge a, ufodu ndi ozizi iwu nke ndi Juu no n’ebe ahụ siritara onwe ha, “Nwoke a na-ekwulu Chineke.”

⁴ Ma ebe Jisos matara ihe ha na-eche n’obi ha, o siri, “Gini mere unu ji na-eche ajo echiche n’obi unu? ⁵ Olee nke ka mfe ikwu? O bu i si, ‘A gbagharala gi mmehie gi niile,’ ka o bu i si, ‘Bilie jee ije?’ ⁶ Ma ka unu mata na Nwa nke Mmadu nwere ikike n’uwa igbaghara mmehie.” O siri onye ahụ akuku ahụ ya kponwuru akponwu, “Bilie, chiru ute gi laa!” ⁷ Nwoke ahụ biliri, chiru

ute ya laa n'ụlọ ya. ⁸ Mgbe igwe mmadụ a hụrụ ihe ahụ mere, akpata oyi juru ha n'ahụ n'ihị egwu. Ha tokwara Chineke onye na-enye ụmụ mmadụ ikike dị otu a.

Okpukpo Matiu

⁹ Mgbe Jisọs si n'ebe ahụ na-aga, ọ hụrụ otu nwoke a na-akpọ Matiu ka ọ nọdurụ ala n'ụlọ inakota ụtụ. Ọ siri ya, **"Soro m."** Na-atufughị oge, ọ hapuru ihe niile soro ya.

¹⁰ Dị ka ọ nọdurụ ala iri nri uhuruchi n'ụlọ Matiu, otutu ndi ọna ụtụ na ndi mmehie sooro ya na ndi na-eso ụzọ ya nọdu na-eri nri. ¹¹ Mgbe ndi Farisii hụrụ nke a, ha juru ndi na-eso ụzọ ya ajuju si ha, "Gini mere onye ozizi unu ji eso ndi ọna ụtụ na ndi mmehie na-eri nri?"

¹² Mgbe ọ nuru nke a, Jisọs siri, **"Mkpa dibia adighi akpa ndi ahụ di ike, kama ọ bu ndi ahụ na-esighi ike ka mkpa dibia na-akpa. ¹³ Ma gaanụ mụta ihe okwu a putara, 'Ana m achọ ebere, ọ bughị aja.'*N'ihị na abịaghị m ikpo ndi ezi omume, kama abịara m ikpo ndi mmehie."**

Ajuju banyere ibu onu

¹⁴ Emesia, ndi na-eso ụzọ Jon biara juo ya ajuju si, "Gini mere ndi na-eso ụzọ gi adighi ebu onu di ka anyi onwe anyi na ndi Farisii na-eme?"

¹⁵ Jisọs juru ha si, **"O kwesiri ka ndi enyi onye na-alu nwunye oheru noro na mwute na-erighi nri, mgbe ha na di nwanyi oheru no? Oge na-abia mgbe a ga-ewepu di nwanyi oheru n'etiti ha, mgbe ahụ ka ha ga-ebu onu."**

---

* **9:13** 9:13 Hos 6:6

16 “Ọ dighị onye na-eji akwa ọhụrụ kwachie ebe akwa ochie siri dọkaa, n’ihi na akwa ahụ ga-esi n’ebe a kwachiri ya dọwaa; mee ka ọ dị njọ karịa ka ọ dị na mbụ. 17 Ọ dīkwaghị onye ga-etinye mmanya ọhụrụ n’ime karama akpụkpọ ochie, n’ihi na karama ochie ahụ ga-agbawa mee ka mmanya ọhụrụ ahụ wufuo. Kama ọ dị mma itinye mmanya ọhụrụ n’ime karama akpụkpọ ọhụrụ, nke ga-echekwa ha abụọ nke ọma.”

Nwata nwanyị na ọtutu ndị ọzọ

18 Mgbe ọ nọ na-ekwu okwu, otu onyeisi ụlọ ekpere bịaara kpọọ isiala nye ya, sị, “Ọ dibeghị anya nwa m nwanyị nwurū. Otu ọ dị, bịa ka i bikwasị ya aka gị. Ọ ga-ebili dīkwa ndụ ọzọ.” 19 N’ihi nke a, Jisọs soro ya gawa. Ndi na-eso ụzọ ya sokwara ha.

20 Ma o nwere otu nwanyị onye ahụ na-esighi ike. Nwanyị a anọla n’ọrịa a afọ iri na abụọ. Ọ bụkwa ọrịa oruru ọbara nke na-adighi akwụsị akwụsị ka ọ na-arịa. Nwanyị a sitere n’azụ biaruo ya nso, metụ ọnụ uwe ya aka. 21 N’ihi na o kwuolarị n’ime obi ya sị, “Ọ bụrụ nnọọ na m ga-enwe ike metụ ọnụ uwe ya aka, a ga-agwo m.”

22 Jisọs chighariri lee ya anya sị ya, “Ada m, nwee obi ike, n’ihi na e sitela n’okwukwe gị mee ka ahụ di gị mma.” Ahụ dīkwara nwanyị ahụ mma site n’oge ahụ.

23 Mgbe Jisọs batara n’ụlọ onyendu ụlọ ekpere ndi Juu ahụ, hụ igwe mmadụ ka ha na-atụ ụzụ na ndi na-egbu oja. 24 Ọ siri ha, “Sinu ebe a puo, nwata nwanyị a anwughị anwu, kama ọ

nọ n'ura." Ma ha chirị ya ochi. ²⁵ Ma mgbe achupụsiri igwe mmadu ahụ, ọ banyere n'ime ulọ, jide nwata nwanyi ahụ n'aka, o bilie otọ. ²⁶ Akukọ oru ebube a gbasara n'ebe niile n'ala ahụ.

Jisọs agwọọ ndi isi na onye ogbi

²⁷ Mgbe Jisọs si n'ebe ahụ na-apu, umu nwoke abuo ndi kpuru isi sooro ya. Ha tikuru ya mkpu na-asị, "Nwa Devid, meere anyi ebere!"

²⁸ Ha sooro ya bata n'ulo ebe o no. O juru ha ajuju si, "**Unu kwere na m nwere ike ime ka unu hu uzọ?"**

Ha zara si ya, "E, Onyenwe anyi, anyi kweere."

²⁹ O meturu ha aka n'anya si ha, "**Ya diri unu di ka okwukwe unu si di.**" ³⁰ Ngwangwa ndi isi ahụ bidoro ihu uzọ. Jisọs maara ha okwa si ha "**Unu agwakwala onye obula.**" ³¹ Ma ha puru gbasaa akukọ a ebe niile n'ala ahụ.

³² Mgbe ndi a sitere n'ebe ahụ puo, ndi ozo buteere ya nwoke dara ogbi, onye mmuo ojoo bikwa n'ime ya. ³³ Mgbe o chupuru mmuo ojoo ahụ, onye ogbi ahụ bidoro ikwu okwu. Ibubo nwuru igwe mmadu no n'ebe ahụ. Ha siri, "Anyi ahutubeghi ihe di otu a n'ala Izrel."

³⁴ Ma ndi Farisii siri, "O bu ekwensu, eze ndi mmuo ojoo, na-enye ya ike ichupu mmuo ojoo."

Ndi oru adighi ukwu

³⁵ Jisọs jeghariri n'obodo niile na ogbe niile di n'ebe ahụ, ma ndi ukwu na ndi nta, na-ezi ihe n'ulo ekpere ndi Juu, na-ekwusakwa ozioma nke alaeze ahụ. O na-agwokwa oria na nri nri niile di iche iche. ³⁶ Mgbe o huru igwe mmadu

niile na-abiakwute ya, ọmịiko ha mere ya, n'ihia na ha bu ndi a na-esogbu. Ndi na-enweghi onye inyeaka. Ndi di ka aturu na-enweghi onye na-azu ha. ³⁷ Mgbe ahụ, ọ siri ndi na-eso ụzọ ya, “Owuwe ihe ubi hiri nne n’ezie. Ma ndi oru di ole na ole. ³⁸ Ya mere, rịọọ Onyenwe owuwe ihe ubi ka o zite ndi oru n’owuwe ihe ubi ya.”

10

Jisọs ezipu ndi ozi iri na abuo

¹ Jisọs kpọrọ ndi na-eso ụzọ ya iri na abuo nye ha ikike ichupu mmuo na-adighi ocha, na igwo nrịa nrịa na orịa niile di iche iche.

² Nke a bu aha ndi ozi iri na abuo ahụ:

Saimon (onye a na-akpokwa Pita) na Andru nwanne Saimon;

Jemis nwa Zebedi, na Jon nwanne ya.

³ Filip na Batalomi;

Tomos na Matiu onye ona utu;

Jemis nwa Alfios, na Tadios.

⁴ Saimon onye a na-akpo Zilot* na Judas Iskariot, onye raara ya nye n’aka ndi gburu ya.

⁵ Ndi ikom iri na abuo ndi a ka Jisọs nyere ikike zipu. Maara ha okwa si ha: “Unu agala n’ebe ndi mba ozo, maobu n’ebe ndi Sameria no. ⁶ Kama jekwurunu umu Izrel, ndi bu aturu furu efu. ⁷ Mgbe unu na-aga, na-ekwusaaranu

* **10:4** 10:4 Onye so n’otu ndi juu chorọ iji ike kwatuo ochichi ndi Rom.

ha si, ‘alaeze eluigwe a dila nso.’⁸ Gwoṣonụ ndị ọrịa, kpoteenụ ndị nwurụ anwụ, meenụ ka ahụ ndị ekpenta dī ọcha,†chupụkwanụ mmuṣo ọjọṣo. N’efu ka unu natara. Ya mere, nyenụ n’efu.

⁹ “Mgbe unu na-aga, unu anatala ọlaọcha maṣbụ ọlaedo, maṣbụ ọla ọbụla tinye n’ime belit unu. ¹⁰ Unu ejikwala akpa maka njem unu, maṣbụ uwe abụṣo, maṣbụ akpụkpọkụwụ, maṣbụ mkpanaka. N’ihi na onye ọrụ kwesiri ihe e ji azụ ya. ¹¹ Ma obodo ọbụla maṣbụ ogbe ọbụla unu bara n’ime ya, chọṣonụ ụfọdụ ndị kwesiri nsopurū bi n’obodo ahụ. Nọgidekwanụ n’ulọ ha ruo mgbe unu ga-ahapụ obodo ahụ. ¹² Mgbe unu na-abanye n’ulọ ahụ, keleenụ ndị bi na ya si, udo dīrī unu. ¹³ Ọ burū na ndị nọ n’ulọ ahụ anabata unu, meenụ ka udo unu bīakwasī n’ulọ ahụ. Ọ burūkwanụ na ha anabataghī unu, ka udo unu loḡhachikwute unu. ¹⁴ Ọ burū na onye ọbụla anabataghī unu, maṣbụ jū inurū okwu unu, mgbe unu na-ahapụ ulọ ahụ maṣbụ obodo ahụ kụchapunụ aja dī n’ukwū unu. ¹⁵ N’eziokwu, ọ ga-adīrī obodo ahụ njọ n’ubochī ikpe karīa obodo Sodom na Gomora.

Mkpagbu nke oge dī n’ihu

¹⁶ “Ana m ezipu unu dī ka aturū n’etiti agụ. Ya mere, nweenụ uche dīka agwọ. Burunu ndī a na-apughī ita uta dīka nduru. ¹⁷ Kpachapunū anya. N’ihi na a ga-enyefe unu n’aka nzuko ndī ulọ ikpe, pīaakwa unu ihe n’ulọ ekpere ha. ¹⁸ A ga-ekpe unu ikpe n’ihu ndī na-achī achī na n’ihu

---

† **10:8** 10:8 N’akwukwọ nso, ekpenta bụ aha gūnyere ọtutū ọrịa na-emetūta anū ahū.

ndị eze n'ihị m. Ma nke a ga-enye unu ohere igwa ha ihe banyere m. E, nke a ga-enye unu ohere igba ama banyere m nye ndị mba ọzọ.

¹⁹ Mgbe ha jidere unu na-ekpe unu ikpe, unu echegbula onwe unu banyere ihe unu ga-ekwu, maọbụ otu unu ga-esi kwuo ya. N'ihị na a ga-eme ka unu mata ihe unu ga-ekwu n'oge ahụ.

²⁰ N'ihị na ọ bughị unu ga-ekwu n'onwe unu. Kama Mmụọ nke Nna unu bi n'eluigwe ga-esite n'ọnụ unu kwuo okwu.

²¹ “Nwanne ga-arara nwanne ya nye ka e gbuo ya, nna ga-ararakwa nwa ya nye. Ụmụ ga-ebili megide ndị mụrụ ha mee ka e gbuo ha.

²² Mmadụ niile ga-akpọ unu asị n'ihị m. Ma onye ga-eguzosi ike ruo ọgwụgwụ ka a ga-azọpụta.

²³ Mgbe ọbụla ndị mmadụ sogburu unu n'otu obodo gbalaganụ n'obodo ọzọ. N'ezie, asị m unu, unu agaghị agazucha obodo niile nke Izrel tupu Nwa nke Mmadụ ałoghachi.

²⁴ “Nwata akwụkwọ adighị akarị onye nkuzi ya. Ohu adighị akarịkwa nna ya ukwu. ²⁵ O zuorela onye na-eso ụzọ onye nkuzi ka ọ dị ka onye nkuzi ya, na ohu ahụ ka ọ dị ka onyenwe ya. Ọ buru na a kpọrọ nna nwe ụlọ Belzebub, a ga-esi ańaa ghara ikpọ ndị ezinaulọ ya ihe karịrị nke a?

Onye e kwesiri itụ egwu

²⁶ “Ya mere unu atụla ha egwu. O nweghị ihe ọbụla e kpuchiri ekpuchi nke a na-agaghị ekpughe, maọbụ ihe e zoro ezo nke a na-agaghị eme ka ọ pụta ihè. ²⁷ Ihe m na-agwa unu ugbu a na nzuzo, kọsaanụ ya mgbe chi bọrọ. Ihe m

ji nwayoọ mee ka o baa unu na nti, nodunu n'elu ulo kwusaa ya. ²⁸ Unu atula egwu ndi puru igbu naani anu ahụ unu, ma ha enweghi ike imetu mkpuruobi unu aka. Kama onye unu ga-atu egwu bu Onye ahụ nwere ike imebi anu ahụ unu na mkpuruobi, tubakwa ha n'oku ala mmuo. ²⁹ O bughị otu kobo ka a na-ere umu nza abuo? Ma otu n'ime ha agaghị ada n'ala ma o buru na Nna unu bi n'eluigwe amaghị. ³⁰ O buladi agirị isi di n'isi unu ka a maara onuogugu ha. ³¹ Ya mere, unu atula egwu. Unu di oke onu karịa otutu umu nza.

³² “Ya mere, onye obula kwuputara m n'ihu umu mmadu, ka mu onwe m ga-ekwuputa n'ihu Nna m bi n'eluigwe. ³³ Ma onye obula na-agonari m n'ihu ndi mmadu, mu onwe m ga-agonarikwa ya n'ihu Nna m bi n'eluigwe.

³⁴ “Unu echekwala na m biara iweta udo n'awa. Abighi m iweta udo, kama o bu iwebata mma agha. ³⁵ Abiara m ime,

“Ka nwoke megide nna ya,
ka nwa nwanyi megide nne ya,
ka nwunye nwa megide nne di ya,

³⁶ ndi iro mmadu ga-abu ndi ezinaulo ya.’‡

³⁷ “O buru na i huru nne gi maobu nna gi n'anya karia m, i kwesighi ibu onye nke m. O buru na i huru nwa gi nwoke, maobu nwa gi nwanyi n'anya karia m, i kwesighi ibu onye nke m. ³⁸ Onye obula na-eburughi obe ya soro m, ekwesighi i bu onye nke m. ³⁹ Onye obula

---

‡ 10:36 10:36 Mai 7:6

chọtara ndụ ya ga-etufu ya, ma onye ọbụla tufuru ndụ ya maka m, ga-achọtakwa ya.

⁴⁰ “Ndị niile nabatara unu na-anabata m. Mgbe ha nabatara m, ọ bukwa Onye ahụ zitere m ka ha na-anabata. ⁴¹ Ọ bụrụ na unu anabata onye amụma n’ihi na ọ bụ onye amụma, unu na onye amụma ahụ ga-enwekọ otu ụgwọ ọrụ. Ọ bụrụkwa na unu anabata onye ezi omume n’ihi ezi omume ya, unu ga-esorokwa ya nata ụgwọ ọrụ nke onye ezi omume. ⁴² Ọ bụrụ na onye ọbụla ekunye otu n’ime ndị a na-eso ụzọ m mmiri oyi ka ọ ńụọ, n’ihi na ọ bụ onye na-eso ụzọ m, n’ezie, asị m unu, ọ ghaghị ịnata ụgwọ ọrụ ya.”

11

Ozi Jọn ziri ka e zie Jisọs

¹ Mgbe Jisọs nyesiri ndị na-eso ụzọ ya ndumọdụ ndị a, ọ hapuru ebe ahụ puo. Bido na-ejehari n’obodo di iche iche na-ezisa ozioma.

² Jọn omee baptizim nokwa n’ulo mkporo n’oge ahụ. Mgbe ọ nuru akuko oru ebube niile nke Kraist na-arụ, o zipuru ndi na-eso ụzọ ya. ³ Ọ gwara ha ka ha juo ya ajuju si, “Ọ bụ gi bu onye ahụ anyi na-ele anya obibia ya, ka ọ bu onye ozọ?”

⁴ Jisọs zara ha si, “Laghachinu azu gwa Jọn banyere ihe unu nuru na ihe anya unu huru.

⁵ Gwanu ya na a na-eme ka ndi isi hu uzọ, ka ndi ngwuro gaa ije. A na-emekwa ka ahụ

ndị ekpenta dī ọcha.* Ndị ogbi na-anụ ihe, na-ekwu okwu. Ndị nwurụ anwụ ka a na-akpote. Gwakwanụ ya ihe banyere ozioma a na-ezisara ndị ogbenye. ⁶ Ziekwanụ ya ozi a, na ngozi na-adiri onye ahụ na-enweghi ihe mkpasu iwe n'ihim.”

⁷ Mgbe ndị ahụ Jọn zitere lara, Jisọs bidoro igwa igwe mmadụ nọ n'ebe ahụ okwu banyere Jọn. O juru ha ajuju si, “Mgbe unu gara n'ozara ihu Jọn, gini ka unu lere anya na unu ga-ahụ? O bu ahia achara nke ikuku na-ebughari? ⁸ Ma o bughu otu a, gini ka unu puru iga ihu? O bu nwoke yi uwe mara mma? Ma lee ndi na-eyi uwe di oke onuhia na-anọ n'ulo eze. ⁹ Ma gini ka unu lere anya na unu ga-ahụ? O bu onye amuma? E, asi m unu, o bu onye kari onye amuma. ¹⁰ Onye bu onye ahụ e dere ihe banyere ya n'akwukwo nsọ si,

“Lee, aga m ezipu onyeozu m n'ihu gi,
onye ga-edozi uzọ gi n'ihu gi.”†

¹¹ N'ezie, o dighi nwoke obula n'etiti ndi nwanyi muru di ukwu kari Jọn ome baptizim. Ma onye dikarisiri nta n'alaeze eluigwe di ukwu kari ya. ¹² Site n'ubochi ndi ahụ Jọn ome baptizim malitere oru ya ruo ugbo a, ihe banyere alaeze eluigwe na-agabiga ihe ike. Otu a kwa ndi di ike na-abagidekwa ya. ¹³ N'ihina tupu Jọn abia, iwu na ndi amuma niile buru amuma banyere alaeze a. ¹⁴ O burukwa na unu jikeere

---

* **11:5** 11:5 Orja a bu ekpenta, a bughu ka anyi si mara ya n'ala anyi, kama o bu aha ndi Griik ji mara orja niile di iche iche nke na-emetuta akpukpo ahụ. † **11:10** 11:10 Mal 3:1

inabata ya, ọ bụ ya bụ Ịlajja ahụ, nke na a ga ịbịa. ¹⁵ Onye ọbụla nwere ntị ịnụ ihe, ya nūrụ.

¹⁶ “Gịni ka m ga-eji tūnyere ndị bi n’ogbo a? Gịni ka ha yiri? Ha dị ka ụmuntakiri na-egwuri egwu n’ama, ndị na-asị ibe ha,

¹⁷ “ ‘Anyị gburu unu oja,
ma unu ekweghi ete egwu.

Anyị bụrụ unu abụ ikwa ozu,
ma unu akwaghi akwa.’

¹⁸ Jọn bịa na-erighi achicha maobu ihe onunụ. Ha siri, ‘Mmụọ ojọọ bi n’ime ya.’ ¹⁹ Ma Nwa nke Mmadu bịa na-eri ihe oriri, na-anukwa ihe onunụ. Ha si, ‘Lee, onye oke oriri na onye oke anumanu abiala, enyi ndi ona utu na ndi mmehie.’ Ma amamihe na-esite n’oru ya gosiri na ihe o mere di mma.”

Abumonu nye obodo ndi na-ekwenyeghi

²⁰ Mgbe ahụ ọ bidoro ịbụ obodo niile ebe ọ ruru otutu oru ebube onu, n’ihi na obodo ndi a echegharighi. ²¹ “Ahuhu ga-adiri gi Korazin. Ahuhu ga-adikwara gi Betsaida. N’ihi na a si na ọ bụ n’ime Taia na Saidon ka a ruru oru ebube niile a ruru n’ime unu, ha gaara echeghari ma gosikwa ncheghari ha site n’iyi uwe mkpe na ikpokwasị onwe ha ntu n’isi. ²² N’ezie asi m unu na ọ ga-adiri unu njo n’ubochi ikpe ahụ kari obodo Taia na Saidon. ²³ Ma gi Kapanom bu obodo a na-asopuru, a ga-ebuli gi elu ruo eluigwe? Mba, i ga-aridaru oku ala mmuo. N’ihi na a si na a ruru oru ebube m ruru n’ime gi n’obodo Sodom, a garaghi ala ya n’iyi. O gaara

adiri ruo taa. ²⁴ N'ezie asi m unu, o ga-adiri unu njo n'ubochi ikpe ahụ karịa obodo Sodom.”

Izuike nye ndi ike gwuru

²⁵ N'oge ahụ, Jisọs kwuru si, “Nna, Onyenwe eluigwe na ụwa, ana m ekele gi, n'ihì na ì zonariri ndi okachamara eziokwu ahụ, ma kpughee ya nye umuntakiri. ²⁶ E, Nna m, o toro gi uto ime ya n'uzo di otu a.

²⁷ “Nna m enyefeela m ihe niile n'aka. O dighi onye maara Okpara ahụ ma o bughì Nna ya. O dikwaghì onye maara Nna karịa Okpara ahụ na ndi Okpara ahụ kwadoro igosi Nna ya.

²⁸ “Biakwutenụ m unu niile ndi na-adogbu onwe unu n'oru, ndi e bokwasiri ibu di arọ. Aga m enyekwa unu izuike. ²⁹ Nyaranụ yoku nke m n'olu unu, mutakwanụ ihe site n'aka m. N'ihì na adi m nwayo, burukwa onye di umeala n'obi. Unu ga-achotakwara mkpuruobi unu izuike. ³⁰ N'ihì na yoku m di mfe, ibu m adighikwa arọ.”

12

Jisọs bu Onyenwe ubochi izuike

¹ N'oge ahụ, Jisọs sitere n'ubi a kuru oka na-agafe n'ubochi izuike. Ma ebe agụ na-agụ ndi na-eso ụzo ya, ha malitere igho ogbe oka, na ita mkpuru ya. ² Mgbe ndi Farisii huru nke a, ha siri ya, “Lee, ndi na-eso ụzo gi na-eme ihe na-ezighi ezi ime n'ubochi izuike!”

---

‡ **11:25** 11:25 Maobu, ana m eto gi § **11:29** 11:29 Maobu, iyagba

³ Ma ọ zara ha si, “Ọ bu na unu agụtaghi ihe Devid na ndi ya na ha soo mere mgbe aguu na-agu ha? ⁴ Otu o si banye n’ulo Chineke, ya na ndi so ya, rie achicha a na-eche n’ihu Chineke, nke na-ezighi ezi n’iwu ka ha rie, kama ọ diiri naani ndi nchujaja iri ya. ⁵ Ka ọ bu na unu agutabeghi ebe e dere ya n’ime akwukwo iwu Mosis na ndi nchujaja na-emeru ubochi izuike n’ulonso ukwu ahụ, ma ọ dighi onye na-ata ha uta? ⁶ Ma ana m agwa unu na onye di ukwu karịa ulonso ukwu no n’ebe a. ⁷ Ọ buru na unu ghotara ihe akwukwo nsọ na-ekwu mgbe ọ na-asị, ‘Ana m achọ ebere, ọ bughị aja.’* Unu agaraghi ama ndi ikpe na-amaghi ikpe. ⁸ N’ihi na Nwa nke Mmadu bu Onyenwe ubochi izuike.”

⁹ O sitere n’ebe ahụ puo banye n’ulo nzuko ha. ¹⁰ N’ebe a ka ọ huru otu nwoke aka ya kponwuru akponwu. Ndi no n’ebe ahụ juru ya ajuru si, “O ziri ezi n’iwu igwo mmadu n’ubochi izuike?”†

¹¹ Ma ọ zara ha si, “Ọ buru na otu onye n’ime unu nwere otu aturu danyere n’ime olulu n’ubochi izuike gini ka ọ ga-eme? Ọ ga-ahapu ya n’ebe ahụ? Ọ gaghị ejide ya doputa ya? ¹² Mmadu ọ dighi mkpa karịa aturu? Ya mere, o ziri ezi n’iwu bu iru oru oma n’ubochi izuike.”

¹³ Mgbe ahụ ọ siri nwoke ahụ, “Setipu aka gi.” Nwoke ahụ setipuru aka ya. Aka ahụ dikwara ya mma di ka aka nke ozo. ¹⁴ N’ihi nke a ndi Farisii sitere n’ebe ahụ puo, ga gbaa izu otu ha ga-esi gbuo ya.

---

* **12:7** 12:7 Hos 6:6 † **12:10** 12:10 Maobu, ubochi ofufe ndi Juu

Onye Chineke hoputara

¹⁵ Ma ebe Jisọs maara ihe ha na-ezube ime, o sitere n'ebe ahụ puo. Ma otutu ndi mmadu sooro ya. O gwokwara ha nri nri ha niile.

¹⁶ Ma o nyere ha iwu ka ha hapu igwa ndi ozo onye o bu. ¹⁷ Nke a bu ka emezuo okwu ahụ Aizaya onye amuma kwuru,

¹⁸ "Onye a bu onye na-ejere m ozi, onye m hoputara.

Onye m hukwara n'anya. O bukwa onye ihe ya na-atọ m uto.

Aga m etinye Mmuo m n'ime ya.

O ga-eme ka ikpe ziri ezi rute mba niile aka.

¹⁹ O gaghị ese okwu, o gaghị etisikwa mkpu ike. O nweghị onye ga-anu olu okwu ya n'ezì.

²⁰ O gaghị agbaji ahijia riidi azopjara n'ala, maobu menyuo ogho oriona na-enwu ntakiri ntakiri,

tutu ruo mgbe o ga-eme ka ikpe ziri ezi merie.

²¹ O bukwa n'aha ya ka mba niile di n'ụwa ga-atukwasị olileanya ha."‡

Jisọs na ekwensu

²² Emesia, ha kpotaara ya otu nwoke kpuru isi ma daakwa ogbi. O bukwa onye mmuo ojo na-esogbu. O gworo ya, mee ka nwoke ahụ hu uto, bidokwa ikwu okwu. ²³ Ihe a juru igwe mmadu no n'ebe ahụ anya. N'ihì ya, ha kwuru si, "Nwoke a, o ga-abu Nwa Devid?"§

‡ 12:21 12:21 Aiz 42:1-4 § 12:23 12:23 Onye nzoputa ahụ.

24 Mgbe ndị Farisii nūrụ nke a, ha sịrị, “Nwoke a chupurū mmụọ ojọọ a n’ihi na Belzebub, eze ndị mmụọ ojọọ, nyere ya ike ichupụ ya.”

25 Ma ebe ọ matara ihe ha na-eche n’obi ha. Ọ gwara ha okwu sị, “Alaeze ọbụla kewara megide onwe ya ga-ada. Obodo o bụla maọbụ ezinaulọ ọbụla kewara megide onwe ya agaghị eguzo. 26 Ọ burū na ekwensu achupụ ekwensu, o kewala megide onwe ya. Oleekwanụ otu alaeze ya ga-esi guzo. 27 Dị ka unu kwuru, ọ burū na m na-achupụ mmụọ ojọọ site n’ike Belzebub, ọ bụ n’ike onye ka ụmụ unu ndị ikom na-achupụ ha? Ya mere, ọ bụ ụmụ unu ga-ekpe unu ikpe n’ihi okwu a unu kwuru. 28 Ma ọ burū na m na-esite n’ike Mmụọ nke Chineke na-achupụ mmụọ ojọọ, matakwanụ na alaeze Chineke abiala n’etiti unu.

29 “Ọ dighị mmadụ ọbụla purū ibanye n’ulọ nwoke dị ike kwakoro ngwongwo niile dị n’ulọ ahụ. Ma o nwere ike ime nke a ma ọ burū na ọ ga-eburu ụzọ kee nwoke ahụ agbụ? Mgbe o kesiri ya agbụ, o nwere ike ibanye kwakotaa ngwongwo niile dị n’ulọ nwoke ahụ.

30 “Onye ọbụla na-adinyeghịrị m na-emegide m. Onye ọ bulakwa na-adighị eso m ekpokota, na-ekposa ekposa. 31 Ya mere, ana m agwa unu sị, na a ga-agbaghara mmehie na nkwulu niile. Ma agaghị agbaghara nkwulu ekwuluru Mmụọ Nso. 32 Onye ọbụla nke ga-ekwu okwu megide Nwa nke Mmadụ, a ga-agbaghara ya, ma onye ọbụla na-ekwu megide Mmụọ Nso, agaghị agbaghara ya, n’ogbo a maọbụ n’ogbo nke na-abia.

Osisi na mkpuru ya

³³ “Ọ buru na e mee ka osisi too nke oma, ọ ga-amita mkpuru oma, ma ọ buru na o toghi nke oma, ọ ga-amita mkpuru ojo. N’ihi na a na-amata osisi obula site na mkpuru ya. ³⁴ Umụ ajuala, olee otu unu ga-esi kwuo okwu di mma, ebe obi unu di njo? N’ihi na ihe mmadu kwuru bu ihe si ya n’obi puta. ³⁵ Ezi mmadu na-esi n’ezi aku ya weputa ihe di mma, ma ajo mmadu na-esitekwa n’ajo aku ya weputa ajo ihe. ³⁶ Ma ana m agwa unu si, n’ubochi ikpe ahụ, onye obula ga-aza ajuju, banyere okwu niile na-enweghi isi o kwuru. ³⁷ N’ihi na ọ bu site n’okwu onu gi ka i ga-abu onye ikpe mara, sitekwa n’okwu onu gi ka i ga-abu onye ikpe na-amaghi.”

Ihe iribama Jona

³⁸ Mgbe ahụ, ufodu ndi ozizi iwu na ndi Farisii gwara Jisos si ya, “Onye nkuzi, anyi chorọ ka i gosi anyi ihe iribama.”

³⁹ Ma ọ zara si ha, “Ọ bu naani ajo ogbo nke na-enweghi okwukwe ga-achokwa ka e gosi ha ihe iribama. Ma ọ dikwaghi ihe iribama ozo a ga-egosi unu karia ihe iribama Jona onye amuma. ⁴⁰ N’ihi na di ka Jona noro ubochi ato, ehie na abali n’afọ azu di ukwuu, otu a ka Nwa nke Mmadu ga-esi nookwa ubochi ato, ehie na abali n’obi nke ala. ⁴¹ Ndi ikom Ninive ga-eso ogbo a bilie n’ubochi ikpe maa ya ikpe. N’ihi na ha cheghariri mgbe ha nuru nkwsa Jona. Ma lee onye kariri Jona ukwuu no n’ebe a. ⁴² N’ubochi ikpe ahụ kwa, eze nwanyi nke

Ndida* ga-eso ọgbọ a bilie boo ya ebubo. Ọ ga-amakwa unu ikpe. N'ih na o siri n'ebe di uwa soturu bia nuru okwu amamihe Solomon. Ma ugbu a onye ahụ di ukwu karịa Solomon nọ n'ebe a, ma unu juru i kwere na ya.

Nloghachi nke mmuo ojoo

⁴³ “Mgbe mmuo na-adighi ocha si n’ime mmadu puo, o na-agabiga n’ozara ebe mmiri na-adighi icho ebe izuike, ma o naghị achota ya. ⁴⁴ Mgbe ahụ, o na-asị, ‘Aga m alaghachi n’ulo m, ebe m si puta.’ Mgbe o loghachiri, o na-achoputa na a zachara ulo ahụ dozie ya, o dikwaghị onye bichiri n’ime ya. ⁴⁵ Mgbe ahụ, o na-apu gaa chota mmuo asaa ozo, ndi di njo karia ya onwe ya. Ha niile na-abata bia biri n’ime onye ahụ. Mee ka onodu ya di njo karia ka o di na mbu. Otu a ka o ga-adiri ndi bi n’ogbo a joro njo.”

Nne Jisos na umunne ya

⁴⁶ Mgbe o no na-agwa igwe mmadu ahụ okwu, nne ya na umunne ya biara guzoro n’ezi na-eche ka ha gwa ya okwu. ⁴⁷ Otu onye n’ime igwe mmadu ahụ gwara ya okwu si, “Lee, nne gi na umunne gi ndi nwoke na-achọ ihu gi n’ezi. Ha choro igwa gi okwu.”

⁴⁸ Ma o zara onye ahụ gwara ya okwu si, “Onye bu nne m? Olee ndi bu umunne m ndi nwoke?” ⁴⁹ O turu ndi na-eso uzọ ya aka, si, “Lee, ndi a bu nne m na umunne m ndi nwoke. ⁵⁰ N’ih na onye obula na-eme ihe Nna m bi n’eluigwe choro, bu

* 12:42 12:42 Maobu, Sheba

nwanne m nwoke, na nwanne m nwanyi, nakwa nne m.”

13

Ilu banyere ogha mkpuru

¹ N’otu ubochi ahụ, Jisọs hapuru ụlọ ahụ gaa n’ọnu mmiri ebe ọ nọdurụ ala. ² Igwe mmadu di ukwu biakwutere ya, nke mere ka ọ baa n’ime ụgbọ mmiri. N’ime ya ka ọ nọ na-ezi ndi mmadu nọ n’ọnu mmiri ahụ na-ege ya nti ihe. ³ O ji ilu gwa ha otutu ihe. O gwara ha si, “O nwere otu onye oru ubi gara iku mkpuru n’ubi ya. ⁴ Mgbe ọ na-agma mkpuru ndi a, ufodu n’ime ha dara n’akuku uzọ ebe umu nnunu biara turia ha loo. ⁵ Ma ufodu n’ime ha dara n’ala di nkume nkume. O dighi anya ha puputara, too, n’ihi na aja di n’ebe ahụ emighi emi. ⁶ Ma mgbe anwu mukwasiri ha, ha chanwuru, kponwuo, n’ihi na mgborogwu ha emikpughi emikpu n’ime ala. ⁷ Mkpuru ufodu danyere n’etiti ogwu, ogwu ahụ toputara kpagbuo ha. ⁸ Ma ufodu mkpuru dara n’ezi ala, miakwa otutu mkpuru. Ufodu miri mkpuru iri ato, ufodu iri isii, ufodu kwa otu nari. ⁹ Onye obula nwere nti inu ihe, ya nuru.”

¹⁰ Emesia, ndi na-eso uzọ ya biakwutere ya juo ya si, “Gini mere i ji na-agwa ndi a okwu n’ilu?”

¹¹ O zaghachiri, “N’ihi na ọ bu unu ka e nyere imata ihe omimi niile nke alaeze eluigwe. Emeghi ka ndi ozọ ghotu ya. ¹² Onye ahụ nwere ihe ka a ga-enyeka ozọ, ka o nwee kari. Ma onye na-enweghi ihe obula ka a ga-anapu ọ

bụladị ihe o nwere. ¹³ Nke a bụ ihe mere m ji agwa ha okwu n'ilu:

“N’ihi na ha na-ele anya, ma ha adighị ahụ ụzọ, ha na-ege ntị, ma ha adighị anụ ihe maọbụ aghọta ya.

¹⁴ Nke a bụkwa imezu amụma ahụ Aizaya buru si,

“Unu ga na-anụ, nụkwa, ma unu agaghị aghọta ihe ọbụla.

Unu ga na-ele anya, hụkwa, ma unu agaghị ahụ ihe ọbụla.

¹⁵ N’ihi na obi ndị nke a a maala abụba, dīkwa arọ,

ha adighị ejikwa ntị ha anụ ihe, ha mechikwara anya ha ka ha ghara ihụ ụzọ.

Ma ọ bughị otu a ha nwere ike iji anya ha hụ ụzọ,

jirikwa ntị ha nụ ihe, sitekwa n’obi ha nwe nghọta

ma chigharịa bīakwute m, ka m gwọọ ha.’*

¹⁶ Ma ngozị na-adiri anya unu, n’ihi na ha na-ahụ ụzọ, na ntị unu n’ihi na ha na-anụkwa ihe.

¹⁷ N’ezie agwa m unu, ọtutụ ndị amụma na ndị ezi omume ka ọ gurụ agụụ ihụ ihe unu na-ahụ, ma ha ahughị ya, na inụ ihe unu na-anụ, ma ha anughị ya.

Jisọs akọwaa ilu ọgha mkpuru

¹⁸ “Ugbu nurunụ nkọwa ilu ọgha mkpuru ahụ.

¹⁹ Mgbe onye ọbụla nuru ozioma nke alaeze ahụ, ma ọ ghotaghị ya, ajọ onye ahụ na-abia napu ya ihe ahụ akuru n’obi ya. Nke a bụ

---

* **13:15** 13:15 Aiz 6:9,10

mkpuru ahụ nke dara n'okporouzo. ²⁰ Mkpuru nke dara n'ala nkume nochiri anya obi mmadu onye nuru ozioma ahụ, jirikwa oke onu nabata ya. ²¹ Ma ebe ha na-enweghi mgborogwu n'ime ha. Ha na-anọ nwa oge nta. Mgbe nsogbu maobu mkgpagbu biara n'ihu okwu ahụ, ngwangwa ha na-adachapu. ²² Mkpuru nke dara n'ala ahụ ogwu ogwu di nochiri anya obi mmadu onye nuru ozioma ahụ, ma ochicho nke uwa a, ya na itinye obi n'aku nke uwa a, kpagidere okwu di n'ime ya, mee ka o ghara imi mkpuru. ²³ Ma mkpuru dara n'ala oma ahụ nochiri anya obi mmadu onye gere nti n'ozoma ahụ, ghotakwa ya. O na-amita mkpuru di nari, maobu iri isii, maobu iri ato kara ihe akunyere n'ime ya."

Ilu mkpuru na-epu ahijia

²⁴ O turu ha ilu ozo si, "Alaeze eluigwe di ka mmadu obula nke kuru ezi mkpuru†n'ubi ya. ²⁵ Ma notu abali, mgbe onye obula no n'ura, onye iro gara n'ubi ahụ ku mkpuru na-epu ahijia n'etiti ezi mkpuru oka wiiti ahụ o kuru ma laa. ²⁶ Mgbe mkpuru oka wiiti ndi ahụ puputara, meputa isi oka, ahijia ahụ bidokwara ito.

²⁷ "Ndi oru onye nwe ubi ahụ biara si ya, 'Nna anyi ukwu, o bughị ezi mkpuru oka ka i kuru n'ubi gi? Ebeekwanu ka ahijia ndi a si bia?'

²⁸ "Onye oru ubi ahụ zara ha si, 'O bu onye iro m kuru ahijia ndi a.'

"Ndi oru ya juru ya si, 'I chorọ ka anyi gaa foputasia ha?'

---

† **13:24** 13:24 Ezi mkpuru bu Ozioma ahụ.

29 “Ma onye ọrụ ubi ahụ sirị ha, ‘Ọ dighi, n’ihi na mgbe unu na-achọ ihopu ahịhia ndị ahụ, unu nwere ike site na-amaghị ama hopu ezi mkpụrụ ọka wiiti. 30 Hapụnụ ọka ahụ ka ha na ahịhia ndị ahụ na-etokọta, tutu ruo mgbe a ga-ewe ihe ubi. N’oge ahụ aga m enye ndị owuwe ihe ubi iwu si, burunu ụzọ chikotasia ahịhia ndị a niile, kee ha n’ukwu n’ukwu, kpọọ ha ọkụ. Ma kpokotanụ ọka wiiti ndị a tinye ha n’oba m.’”

Ilu banyere mkpụrụ mọstaadi

31 Ọ tụtụwara ilu ọzọ si ha, “Alaeze eluigwe di ka mkpụrụ mọstaadi nke onye ọrụ ubi kuru n’ubi ya. 32 Ọ bụ ezie na ọ bụ mkpụrụ dikarisiri nta karịa mkpụrụ ubi niile, ma mgbe mkpụrụ a toro, ọ na-adị ukwu karịa ihe niile a kuru n’ubi. Ọ na-aghọ osisi buru ibu, nke ụmụ nnụnụ na-ezukwa ike n’alaka ya.”

Ilu banyere ihe na-eko achicha

33 Ọ tụtụ ha ilu ọzọ si, “Alaeze eluigwe di ka ihe na-eko achicha, nke nwanyị na-ewere gwakọta n’utu ọka e ji eme achicha, tutu ruo mgbe ihe iko achicha ahụ mere ka utu ọka ahụ niile koo.”

34 Oge niile ka Jisọs na-eji ilu na-agwa ndị mmadụ ndị a okwu. O nweghị oge ọbụla ọ gwara ha okwu hapụ iji ilu. 35 O mere nke a ka okwu onye amụma kwuru mezu, si,

“Aga m eji ilu kwuo okwu mgbe m na-agwa ha okwu.

Aga m agwakwa ha ihe mmadụ ọbụla na-amaghị site n’oge e kere ụwa.” §

---

‡ 13:33 13:33 Maọbụ, yiist § 13:35 13:35 Abụ 78:2

Nkọwa ilu mkpuru na-epu ahijia

³⁶ Emesia, o hapuru igwe mmadu ahụ baa n'ulo. Ndi na-eso uzọ ya biakwutere ya si ya, "Kowaara anyi ihe ilu ahụ i turu putara, ilu banyere ahijia puru n'ubi a kuru oka."

³⁷ Jisọs zara ha si, "Nwoke ahụ kuru mkpuru ahụ bu Nwa nke Mmadu. ³⁸ Ubi ahụ a ghanyere mkpuru ndi ahụ bu uwa. Mkpuru nke a kuru n'ubi ahụ nochiri anya umu nke alaeze ahụ. Ahijia ahụ puru n'ubi ahụ nochikwara anya umu ajo onye ahụ. ³⁹ Onye iro ahụ gara kuo mkpuru puru ahijia bu ekwensu. Owuwe ihe ubi nochiri anya ogwugwu oge. Ndi owuwe ihe ubi bukwa ndi mmuo ozi.

⁴⁰ "Di ka e siri foputasia ahijia ahụ kpo ha oku, otu a ka o ga-adi mgbe uwa ga-agwu. ⁴¹ Nwa nke Mmadu ga-ezipu ndi mmuo ozi ya ka ha gaa site n'alaeze ya foputasia ihe niile na-eme ka e mee mmehie, na ndi niile na-eme ajo ihe. ⁴² Ha ga-atubakwa ha n'ime oke oku ahụ, ebe ha ga-anọ na-akwa akwa, na-atakwa ikikere eze. ⁴³ Ma ndi niile bu ndi ezi omume ga-enwu di ka anyanwu n'ime alaeze Nna ha. Onye obula nwere nti inu ihe, ya nuru.

Ilu banyere aku e zoro n'ala

⁴⁴ "Alaeze eluigwe di ka aku e zoro n'ubi, nke otu nwoke chotara zookwa ya ozo. Nwoke a jiri onu ree ihe niile o nwere, ma gaa zuta ubi ahụ.

Ilu banyere nkume di oke onuahia

⁴⁵ "Ozo, alaeze eluigwe yiri nkume di oke onuahia nke onye na-azu ahia chotara. ⁴⁶ Mgbe

ọ hụrụ nkume a, o ree ihe niile o nwere, were ego ya gaa zuru nkume a di oke onuahia.

Ilu banyere ugbu e ji egbu azu

⁴⁷ “Ozokwa, alaeze eluigwe di ka ugbu e ji egbu azu, nke a wunyere n’ime osimiri, jiri ya jide azu di iche iche. ⁴⁸ Mgbe ugbu a juru, ndi oku azu ahụ na-adoputa ya. Nodu ala hoputasia ndi di mma tinye ha n’ime nkata, ma tufuo ndi na-adighi mma. ⁴⁹ Otu a ka o ga-adị n’ogwugwu oge. Ndi mmuo ozi ga-abia kewapu ndi ojo site n’etiti ndi ezi omume, ⁵⁰ ma tubakwa ha n’ime oke oku ahụ. Ebe ha ga-anọ na-akwa akwa na-atakwa ikikere eze.”

⁵¹ O juru ha si, “Unu ghotara ihe ndi a m na-ekwu?”

Ha zara si ya, “E.”

⁵² O siri ha, “N’ihi nke a, onye nkuzi nke iwu obula nke e mere ka o buru onye na-eso uzọ alaeze eluigwe, di ka onyenwe ulo nke na-esite n’ulokwu ya na-eweputa ihe oheru na ihe ochie.”

A dighi asopuru onye amuma

⁵³ Mgbe Jisos tusiri ilu ndi a, o si ebe ahụ puo. ⁵⁴ O rutere n’obodo ya, malite izi ha ihe n’ulo ekpere ha, nke a jukwara ha anya. Ha juritara onwe ha ajuju na-asi, “Ebee ka o si nweta amamihe a? Ebee ka o si nweta ike iru oru ebube ndi a niile? ⁵⁵ Nwoke a, o bughị nwa onye kapinta? O bu na-adighi akpo nne ya Meri? Jemis, Josef, Saimon na Judas, ha abughị umunne ya ndi ikom? ⁵⁶ Umunne ya ndi inyom

niile, ha anoghị n'etiti anyị?*" Olee ebekwa ka nwoke a si nweta ihe ndị a?" ⁵⁷ Iwe were ha n'ebe ọ nọ.

Ma Jisọs gwara ha okwu sị ha, **"A na-asọpuru onye amụma n'ebe niile, ma a dighị asọpuru ya n'obodo a mụrụ ya, nakwa n'ezinaulo nke ya."**

⁵⁸ Ya mere, ọ rughị otutu ọrụ ebube n'ebe ahụ, n'ihì na ha enweghị okwukwe n'ime ha.

14

Ọnwụ Jọn omee baptizim

¹ N'oge a Herod eze na-achị Galili nuru ihe banyere Jisọs. ² Ọ gwara ndị na-ejere ya ozi okwu sị ha, "Onye a bukwanu Jọn omee baptizim. O sitela na ndị nwuru anwu bilie dikwa ndu ozo. Ọ bu ya mere ike iru ọrụ ebube ndị a ji dī n'ime ya."

³ N'ihì na, Herod jidere Jọn kee ya agbu tinye ya n'ulo mkporo, n'ihì Herodias nwunye Filip nwanne ya nwoke. ⁴ N'ihì na Jọn gwara ya, "Ọ bughị ihe ziri ezi n'iwu ka ị kporo ya." ⁵ Herod chorori igbu ya, ma ọ turu egwu ndi mmadu, n'ihì na ha weere Jọn di ka onye amuma.

⁶ Ma mgbe a na-eme mmemme icheta omumu Herod, ada Herodias tere egwu n'ihu Herod, na n'ihu ndi obia biara n'ubochi ahụ. Obi toro Herod utọ nke ukwu. ⁷ Nke a mere o ji nuo iyi kwee nkwa inye ya ihe obula o rioro. ⁸ Ma di ka nne ya si haziere ya, ọ rioro eze Herod si, "Nye m isi Jọn omee baptizim n'efere ugbu a." ⁹ Aririo

* **13:56** 13:56 Ọ bu na anyi amakwaghi umunne ya ndi inyom, ndi anyi na ha bi n'ebe a.

a wutere eze Herod, ma n'ih i yi o n'uru na n'ih i ndi o b i a ya niile, o cho ghi i la azu n'okwu ya. O nyere iwu ka e meere ya ihe o cho ro. ¹⁰ O ziri ozi ka e bipu isi Jon n'ulo mkporo. ¹¹ E tinyere isi ya n'efere bunye nwaagbogh o ah u. O naara ya bulaara nne ya. ¹² Ndi na-eso uz o ya biara buru ozu ya gaa lie. Ha gara ko ro Jis os ihe mere.

Jis os enye puku mmadu ise nri

¹³ Mgbe Jis os n'uru akuko a, o banyere n'ugbo mmiri gaa n'ozara, ebe o ga-anoduru onwe ya. Ma mgbe igwe mmadu n'uru ya, ha si obodo di iche iche sooro ya n'ukwu ala. ¹⁴ Mgbe o sitere n'ugbo mmiri ah u r i data, o huru oke igwe mmadu. O nwere omiiko n'ebe ha no, gwo o ndi o r i a n'etiti ha.

¹⁵ N'oge anyasi ubochi ah u, ndi na-eso uz o ya biakwutere ya si ya, "Chi na-acho iji. Ebe a abukwaghi ebe ndi mmadu bi. O nweghi nri a ga-azuta n'ozara a. Zilaga igwe mmadu ndi a ka ha gaa n'ime obodo zuora onwe ha nri."

¹⁶ Ma Jis os gwara ha si, "**O di ghi mkpa na ha ga-ala. Nyenu ha nri ka ha rie.**"

¹⁷ Ha zara ya si, "O bu naani ogbe achicha ise na azu abuo ka anyi nwere."

¹⁸ O siri ha, "**Wetaranu m ha n'ebe a.**" ¹⁹ O gwara igwe mmadu ah u ka ha nodu ala n'ahijia. O weere ogbe achicha ise na azu abuo ah u welie anya ya elu nye Chineke ekele. O nyawara achicha ah u, nye ha ndi na-eso uz o ya, ndi na-eso uz o ya nyere ha igwe mmadu ah u. ²⁰ Onye obula riri rijuo af o. Emesia, ndi na-eso uz o Jis os tutukotara iberibe achicha dara n'ala tutujuo ha

nkata iri na abụọ. ²¹ Ma ndị riri nri ahụ dị puku ụmụ nwoke ise, n'agụnyeghị ụmụ nwanyi, na ụmuntakiri.

Jisọs agaa ije n'elu mmiri

²² Mgbe nke a gasiri, ọ gwara ndị na-eso ụzọ ya ka ha banye n'ugbo malite igafe ofe ọzọ nke osimiri ahụ. Ma ya onwe ya nọdurụ maka izilaga ndị mmadụ ahụ. ²³ Mgbe ọ zilagasiri igwe mmadụ ahụ, ọ rigooro n'elu ugwu ikpe ekpere, naanị ya. Mgbe oge anyasi ruru, naanị ya nọkwa na-ebe ahụ. ²⁴ Ma n'oge a ugbo mmiri ahụ esitela n'ebe ala dị nso gamie n'elu osimiri, ebili mmiri na-ebugharịkwa ya, n'ihị na ifufe ahụ na-emegide ya.

²⁵ Ma ihe dị ka site n'elekere atọ ruo elekere isii nke ụtutu, Jisọs bịakwutere ha, na-aga ije n'elu osimiri. ²⁶ Mgbe ndị na-eso ụzọ ya hụrụ ya ka ọ na-aga ije n'elu osimiri ahụ, obi lọrọ ha mmiri, ha si, "Ọ bụkwanụ mmụọ o!" Ha tiri mkpu n'ihị egwu.

²⁷ Ma ngwangwa Jisọs siri ha, **"Nweenụ obi ike! O bụ m; unu atụla egwu."**

²⁸ Pita zara ya, "Onyenwe anyị, ọ buru na ọ bu gi, si m bịakwute gi n'elu mmiri."

²⁹ Ọ siri ya, **"Bia!"**

Pita sitere n'ugbo ahụ pụta, bido iga ije n'elu mmiri ijekwuru Jisọs. ³⁰ Ma mgbe ọ hụrụ oke ebili mmiri ahụ ka ọ na-amaghari; egwu tūrū ya. Ma mgbe ọ malitere imikpu n'ime mmiri ahụ, ọ tiri mkpu si, "Onyenwe m! Zọpụta m!"

³¹ Na-atufughị oge, Jisọs setipuru aka ya doputa Pita. O siri ya, “**Gị onye okwukwe nta, n’ihi gini ka i ji nwee obi abuo!**”

³² Ma mgbe ha ribanyere n’ime ugbo ahụ ifufe ahụ kwusikwara. ³³ Ndi ahụ no n’ugbo ahụ kporo isiala nye ya si, “N’ezie, i bu Okpara Chineke.”

Ogwugwo ndi oria na Genesaret

³⁴ Mgbe ha gafere n’ofe nke ozo, ha biarutere n’ala Genesaret. ³⁵ Mgbe ndi obodo ahụ matara na o bu ya, ha zisara ozi gburugburu obodo niile ahụ, ma dutere ya ndi niile ahụ na-adighi ike. ³⁶ Ha rioro ya ka o kwenye ka ha metu o buladi onu uwe ya aka. Ndi niile meturu ya aka ka a gworo.

15

Omenaala ndi Farisii

¹ Mgbe ahụ, ufodu ndi Farisii na ndi ozizi iwu si Jerusalem biakwute Jisọs juru ya ajuju si, ² “Gini mere ndi na-eso uzọ gi adighi erube isi n’omenaala ndi okenye? Ha anaghi akwo aka ha tupu ha erie nri.”

³ O zara ha si, “**Gini mere unu ji na-ada iwu Chineke n’ihi omenaala unu?** ⁴ N’ihi na Chineke siri, ‘Sopuru nne gi na nna gi,’* na, ‘onye obula kwujoro nna maobu nne ya ka e gbuo ya.’†‡ ⁵ Ma unu na-asị, o buru na onye obula ga-asị nna maobu nne ya, ihe obula bu nke i gara erite n’aka m bu ‘onyinye diri Chineke.’ ⁶ N’ihi ya,

* **15:4** 15:4 Opu 20:12; Dit 5:16 † **15:4** 15:4 Onye ahụ aghaghị inwu ‡ **15:4** 15:4 Opu 21:17; Lev 20:9

ha agaghị eji ya asọpuru nna ha maọbu nne ha. N'uzo di otu a, unu na-eme ka okwu Chineke buru ihe efu n'ih i omenaala unu. ⁷ Ndi ihu abuo! Amuma ahụ Aizaya buru banyere unu bu eziokwu. Mgbe o kwuru si,

⁸ “ ‘Ndi a ji egbugbere onu ha na-asopuru m, ma obi ha di anya n'ebe m no.

⁹ Ofufe ha na-e fe m bu ihe efu, §
ozizi ha bukwa ihe mmadu nyere n'iwu.’* ”

Idi ocha di mkpa

¹⁰ Mgbe ahụ, o kporo igwe mmadu ahụ, si ha, “Geenu nti, ghotakwanu. ¹¹ O bughị ihe banyere mmadu n'onu na-emeru ya, kama o bu ihe si n'onu onye ahụ puta na-emeru ya.”

¹² Ndi na-eso uzo ya biakwutere ya si, “I makwa na obi adighi ndi Farisii mma n'ih i okwu ahụ i kwuru?”

¹³ Ma o zara si ha, “Osisi obula Nna m nke eluigwe na-ejighi aka ya ku o ka a ga-ehopu. ¹⁴ Ya mere, unu echegbula onwe unu, n'ih i na ha bu ndi ndu kpuru isi. Ma o buru na onye isi eduo onye isi ibe ya ha abuo adaba n'ime olulu.”

¹⁵ Pita sir i ya, “Kowaara anyi ihe ilu a putara.”

¹⁶ O juru ha si, “Unu o ka di ka ndi na-enweghi nghota? ¹⁷ O bu na unu aghotagh i na ihe obula nke na-aba n'onu na-aga n'ime afo, sikwa n'ebe ahụ a nyupu ya n'ulo nsi? ¹⁸ Ma ihe si mmadu n'onu puta na-esi ya n'obi aputa. O bu ihe di otu a na-emeru mmadu. ¹⁹ N'ih i na o bu n'ime obi mmadu ka echiche ime ihe ojoo ndi a si aputa:

---

§ 15:9 15:9 Ikpọ isiala ha bu ihe efu. * 15:9 15:9 Aiz 29:13

igbu mmadu, ikwa iko niile, ikwa iko nke ndi ikom nwere nwunye na ndi inyom nwere di, na izu ohi, na ama ugha, na nkwulu. ²⁰ Ihe ndi a bu ihe na-emeru mmadu, o bughị ma mmadu kworo aka tupu o rie nri, maobu na o kwoghi.”

Okwukwe nwanyi Kena

²¹ Jisos hapuru obodo ahụ gaa n'akuku obodo Taia na Saidon. ²² N'ebe ahụ, otu nwanyi onye Kenan bi n'obodo ahụ biakwutere ya roro ya si, “Onyenwe m, nwa Devid, biko meere m ebere. Ada m nwanyi nwere ajo mmuo n'ime ya nke na-esogbu ya oge niile.”

²³ Ma o gbara ya nkiti. Emesia ndi na-eso uzo ya biakwutere ya ro ya si ya, “Chulaa nwanyi a! Lee ka o si eti mkpu na-esoghari anyi!”

²⁴ O zara si, “Ezitere m naani ijekwuru aturu furu efu nke ulo Izrel.”

²⁵ Ma o biara daa n'ukwu ya roro ya si, “Onyenwe m, nyere m aka!”

²⁶ O zara si, “O zighi ezi na a ga-ewere nri umuntakiri tupuru nkita.”

²⁷ O zara si, “O bu eziokwu Onyenwe m. Ma a na-ekwekwa ka umu nkita no n'okpuru tebul rie iberibe nri nke na-esi n'elu tebul ha daa n'ala.”

²⁸ Jisos zara si ya, “Nwanyi, okwukwe gi di ukwuu! Laa, e meelara gi ihe i na-aroro.” N'otu oge ahụ a gworo ada ya.

Jisos agworo otutu ndi oria

²⁹ Jisos hapuru ebe ahụ loghachi n'akuku osimiri Galili. O rigooro n'elu ugwu ndu ala.

³⁰ Igwe mmadu di ukwuu biakwutere ya. Ha duteere ya ndi ngworo, na ndi isi, na ndi aka

ha na ndị ụkwụ ha kponwuru akponwu, na ndị ogbi, na otutu ndi ozo. Ha togboro ha n'ukwu ya, o gwokwara ha niile. ³¹ O turu mmadu niile n'anya mgbe ha huru ndi ogbi ka ha bidoro ikwu okwu. Mgbe ha hukwara na a gworo ndi aka ha, na ndi ukwu ha nwuru anwu, o jukwara ha anya ihu na ndi ngwuro gara ije, na ndi isi hukwara uzo. Ha toro Chineke nke Izrel.

Jisos enye puku mmadu anọ nri

³² Jisos kporo ndi na-eso uzo ya si ha, “**Ana m emere igwe mmadu ndi a obi ebere, n’ihi na mu na ha anola ubochi ato n’ebe a, ma ha eribeghi nri obula. Agaghi m ezilaga ha na-erighi nri, n’ihi na ha nwere ike ida n’uzo.**”

³³ Ndi na-eso uzo ya siru, “Ebee ka anyi ga-enweta nri ga-ezuru igwe mmadu ndi a n’ozara a?”

³⁴ Jisos juru ha si, “**Ogbe achicha ole ka unu nwere?**”

Ha siru ya, “Ogbe achicha asaa na azu ole na ole.”

³⁵ O gwara igwe mmadu ahụ ka ha nodu ala. ³⁶ O weere ogbe achicha asaa na azu ole na ole ahụ kelee Chineke ekele. O nyawasiri ha, nye ndi na-eso uzo ya. Ndi na-eso uzo ya nyekwara igwe mmadu ahụ. ³⁷ Onye obula n’ime ha riri, rijuo afo. Ndi na-eso uzo ya tutukotara iberibe ndi foduru nke juru nkata asaa. ³⁸ Ndi riri nri ahụ di puku umu nwoke anọ, n’agunyeghi ndi nwanyi na umuntakiri. ³⁹ Mgbe o zilagara igwe mmadu ahụ, o banyere n’ugbo mmiri gafee osimiri, biaruo n’obodo Magadan.

16

Arịrịọ ka e gosi ihe ịrịbama

¹ Ndi Farisii na ndi Sadiusii biakwutere Jisosh inwa ya onwunwa. Ha gwara ya si, "Gosi anyi ihe ịrịbama si n'eluigwe."

² O zara ha, "Mgbe o ruru anyasi unu n'asi, 'Thu eluigwe ga-adi mma n'ihu na o na-acha uhie uhie.' ³ N'utu unu n'asi, 'Anyi ga-enwe mmiri ozuzo taa n'ihu na ihu eluigwe na-acha uhie uhie ma na-eji oji.' Lee na unu puru ikowa ihu eluigwe, ma unu apughị isite n'ihe ịrịbama ndi a unu na-ahu anya kowaa ihe oge a anyi no n'ime ya putara. ⁴ Ajo ogbo nke juputara n'ikwa iko, nke na-arikwa ihe ịrịbama. O nweghi ihe ịrịbama ozọ a ga-egosi ya karịa ihe ịrịbama Jona." Mgbe ahụ o sitere n'ebe ahụ ha no puo.

Ihe na-eko achicha ndi Farisii

⁵ Mgbe ha gafesiri n'ofe ozọ, ndi na-eso uzọ ya chetara na ha ejighi achicha obula. ⁶ N'oge ahụ kwa, Jisosh duru ha odu si ha, "Lezienụ anya, ma na-ezekwa ihe ndi na-eko achicha ndi Farisii na ndi Sadiusii."

⁷ Ha malitere na-ekwurita n'etiti onwe ha, n'asi, o bu n'ihu na anyi ewetaghị ogbe achicha obula.

⁸ Ebe o bu na Jisosh matara ihe ha na-eche, o siri, "Unu ndi okwukwe nta! Gini mere unu ji na-esogbu onwe unu n'ihu na unu enweghi achicha? ⁹ Olee mgbe unu ga-amata ihe? O bu na unu echetaghị puku mmadu ise ahụ m jiri ogbe achicha ise mee ka ha rijuo afo? O bu nkata ole ka unu tutujuru? ¹⁰ Unu echetakwaghị

na m ji ogbe achicha asaa zuo puku mmadu ano? Iberibe achicha juru nkata ole ka unu tutukotara? ¹¹ Gini mere unu aghotaghi na o bughi ihe banyere achicha ka m na-ekwu? Cheenu onwe unu nche n'ebe ihe na-eko achicha ndi Farisii na ndi Sadiusi no." ¹² Mgbe ahụ ka ha ghotara na ihe o na-akowara ha abughi ihe banyere ihe na-eko achicha nke a na-ata ata, kama o bu ihe banyere ozizi ndi Farisii na ndi Sadiusi.

Ogbugba ama Pita

¹³ Mgbe Jisosh biaruru obodo a na-akpo Sizaria Filipai, o juru ndi na-eso uzo ya ajuju si ha, "Onye ka ndi mmadu na-asị na Nwa nke Mmadu bu?"

¹⁴ Ha zara ya si, "Ufodu na-asị na i bu Jon ome e baptizim, ufodu na-asị na i bu Ilaija, ndi ozo na-asikwa na i bu Jeremaya, maobu otu n'ime ndi amuma."

¹⁵ O juru ha si, "Ma unu onwe unu, o bu onye ka unu na-asị na m bu?"

¹⁶ Saimon Pita zara si ya, "I bu Kraist* ahụ, Okpara Chineke di ndu."

¹⁷ Jisosh gwara ya si, "Saimon Pita nwa Jona, i bu onye a goziri agozi, n'ihi na anu ahụ na obara ekpugheghi ya nye gi. Kama, o bu Nna m bi n'eluigwe mere ka i mata ya. ¹⁸ Ma mu onwe m na-agwa gi, na gi onwe gi bu Pita.† O bukwa n'elu nkume a ka m ga-ewu ulo choochi m. Ike niile nke oku ala mmuo apughikwa iguzo megide ya.

* **16:16** 16:16 Maobu, Onye nzoputa † **16:18** 16:18 N'asusu ndi Griik Pita putara Nkume.

19 Aga m enye gi mkpisi igodo alaeze eluigwe. Ihe obula i ga-eke agbu n'elu uwa, ka a ga-ekekwa agbu n'eluigwe. Ihe obula i ga-atopu n'agbu n'uwa, a ga-atopukwa ya n'eluigwe.”²⁰ Mgbe ahụ, o nyere ndi na-eso uzọ ya iwu ka ha ghara ime ka onye obula mata na ya bu Kraist ahụ.

Jisosh ekwuo okwu onwu ya

²¹ Site n'oge ahụ Jisosh malitere ikowara ndi na-eso uzọ ya, na ya aghaghị iga Jerusalem, ebe o ga-ahụ otutu ahuhu di iche iche site n'aka ndi okenye, na ndiisi nchujaja, na ndi ozizi iwu. O mere ka ha mata na aghaghị igbu ya, ma n'ubochi nke ato, a ga-eme ka o site n'onwu bilie.

²² Pita duuru ya puo n'otu akuku, nodu n'ebe ahụ baara ya mba si ya, “Onyenwe m, Chineke ekwela. Ihe ndi a agaghị adakwasị gi!”

²³ Ma o chighariri si Pita, “Si n'ebe m no puo, ekwensu! I bu ihe mgbochi nye m. N'ih na ihe i na-eche echiche ya bu naani echiche mmadu, o bughị uche Chineke.”

²⁴ Mgbe ahụ Jisosh gwara ndi na-eso uzọ ya si, “O buru na onye obula achoo ibu onye na-eso uzọ m, ya buru uzọ ju onwe ya, buru obe ya, soro m n'azu.”²⁵ N'ih na onye obula na-eche ndu ya nche ka o hapu ifunari ya ga-atufu ya. Ma onye obula tufuru ndu ya n'ih m, ga-achotakwa ya.²⁶ N'ih na uru ginị ka mmadu nwetara ma o buru na o ritechaa uwa niile n'uru ma tufuo ndu ya? Maobu ginị bu ihe ahụ di n'uwa nke mmadu ga-eji gbanwee ndu ya?²⁷ N'ih na Nwa nke Mmadu ga-abia n'ebube nke Nna ya, ya na

ndị mmụọ ozi ya. Mgbe ahụ ka ọ ga-ekpe onye ọbụla ikpe dị ka ọrụ ya si dị.

²⁸ “N’ezie asị m unu, ufọdu n’ime ndị guzo n’ebe, agaghị edetụ ọnwụ ire, tụtụ ha ahụ Nwa nke Mmadụ ka ọ na-abịa n’alaeze ya.”

17

Nnwogha Jisọs nwogbara

¹ Mgbe ụbọchị isii gasiri, Jisọs kpọọrọ Pita, na Jemis na Jọn nwanne ya, rigoro n’ugwu dị elu ebe naanị ha nọdurụ. ² N’ebe ahụ a gbanwere ọdịdị ya n’ihu ha, ihu ya na-enwupụ dị ka anyanwụ, uwe ya chapụkwara dị ka ihè. ³ N’otu ntabi anya ahụ, ha hụrụ Mosis na Ilaija ka ha na ya na-ekwurịta okwu.

⁴ Mgbe ahụ Pita siri Jisọs, “Onyenwe anyị. Ọ dị mma ka anyị niile nọdu n’ebe a. Ọ burụ na ị ga-enye m ike, aga m ewu ụlọ ikwu atọ n’ebe a. Otu n’ime ụlọ ndị a ga-abụ nke gị, otu nke Mosis, nke ọzọ nke Ilaija.”

⁵ Mgbe ọ ka kpụ okwu n’ọnu, igwe ojii nke na-enwu enwu kpuchiri ha, olu sitere n’igwe ojii ahụ daa si, “Onye a bụ Ọkpara m, onye m hụrụ n’anya, onye ihe ya dị m ezi mma. Geenụ ya nti.”

⁶ Mgbe ndị na-eso ụzọ ya nūrụ olu a, ha dara n’ala n’ihi egwu. ⁷ Ma Jisọs jekwuuru ha metụ ha aka si ha, “**Bilienu, unu atụla egwu.**” ⁸ Mgbe ha lelitere anya ha, o nwekwaghị onye ọzọ ha hụrụ ma ọ bughị naanị Jisọs.

⁹ Ma mgbe ha si n’elu ugwu ahụ na-arịdata, Jisọs nyere ha iwu, si, “**Unu agwala onye ọbụla**

ihe unu huru tutu ruo mgbe Nwa nke Mmadu ga-esi n'onwu bilie.”

¹⁰ Ndi na-eso uzọ ya juru ya si, “Gini mere ndi ozizi iwu ji na-ekwu na Ilaia aghaghi ibu uzọ bia?”

¹¹ O zara si, “O bu ezie, Ilaia na-abia, o gamakwa ka ihe niile di ka o di na mbu. ¹² Ma Ilaia abialari, ma ndi mmadu amataghi ya. Kama ndi mmadu emeela ya ihe ojo di iche iche. Otu a kwa ka mu onwe m bu Nwa nke Mmadu ga-esi ahụ ahụ site n'aka ha.” ¹³ Mgbe ahụ ndi na-eso uzọ ya ghotara na o bu Jon omee baptizim ka o na-ekwu banyere ya.

O gworo nwa akwukwu

¹⁴ Mgbe ha biarutere n'ebe igwe mmadu ahụ no, otu nwoke biakwutere ya gbuo ikpere n'ihu ya, ¹⁵ rịọ ya si, “Onyenwe m, biko, meere nwa m nwoke ebere, n'ihu na akwukwu na-adọ ya. O na-ata oke ahụ, otutu mgbe o na-adaba n'ime oku maobu n'ime mmiri. ¹⁶ Ma ekuteere m ya ndi na-eso uzọ gi ka ha gworo ya, ma ha enweghi ike ime ka ahụ di ya mma.”

¹⁷ Jisọs zara si, “Unu ogbo a na-enweghi okwukwe, ndi na-adighi erubekwa isi. Ruo ole mgbe ka mu na unu ga-anọ? Ruo ole mgbe ka m ga-anọ na-anagide ekweghi ekwe unu? Kpotaranu m nwata ahụ n'ebe a.” ¹⁸ Jisọs baara mmuo ojo ahụ mba, mee ka o si n'ime nwata ahụ putu. Otu mgbe ahụ, mmuo ojo ahụ putara, nwata ahụ bu onye agwokwara n'otu oge ahụ.

19 Mgbe e mesiri, ndi na-eso uzọ Jisọs biakwutere ya na nzuzo juo ya si, “Gini mere o ji siere anyi ike ichupu mmuo ojojo ahụ?”

20 O siri ha, “O bu n’ihi na okwukwe unu nwere esighi ike. N’ezie, agwa m unu, o buru na unu e nwee okwukwe nke di nta ka mkpuru mostaadi, unu nwere ike i si ugwu a, ‘Site n’ebe a wezuga onwe gi,’ o ga-putakwa. O dighi ihe unu na-agaghi enwe ike ime. 21 Ma mmuo ojojo di otu a agaghi apu, ma o bughị naani site n’ikpe ekpere na ibu onu.”*

Jisọs ekwuo okwu onwu ya ozọ

22 Mgbe ha gbakoro na Galili, Jisọs gwara ha si, “A ga-arara Nwa nke Mmadu nye n’aka ndi mmadu. 23 Ha ga-egbukwa ya, ma n’ubochi nke ato a ga-eme ka o si n’onwu bilie.” Nke a wutere ha nke ukwu.

Itu utu ulonso ukwu

24 Mgbe ha biaruru na Kapanom, ndi na-ana utu n’ihi ulonso† biakwutere Pita juo ya si, “Onye ozizi unu o dighi atu utu ulonso?”

25 Pita zara ha si, “E, o na-atu utu.”

Mgbe o batara n’ulo, Jisọs buru uzọ juo ya si, “Gini ka i chere banyere nke a Saimon? O bu n’aka ndi ole ka ndi eze uwa si anakota utu taks? O bu n’aka umu ha, ka o bu n’aka ndi obia?”

26 Ma mgbe Pita zara ya si, “O bu site n’aka ndi obia.”

---

* **17:21** 17:21 Ufodu akwukwo na-edebanye okwu ndi a dika o di n’akwukwo Mak 9:29. † **17:24** 17:24 Didrakma abuo bu onu ego utu ulonso.

Jisọs siri ya, “Ọ di mma. Iwu ejighi ndi bu umu. ²⁷ Ma otu o di, achoghi m ka anyi mee ka iwe wee ha. Gaa n’osimiri ahụ tunye nko azu gi n’ime ya. Meghe onu azu mbu i ga-egbute. I ga-ahụ otu mkpuru ego n’ime onu ya. Were ya nye ha, ka o buru utu nke mu na gi.”

18

Onye dikariri ukwu

¹ N’oge ahụ kwa, ndi na-eso uzọ Jisọs biakwutere ya juo ajuru si, “Olee onye di ukwu karia ibe ya n’alaeze eluigwe?”

² O kporo otu nwantakiri, onye o mere ka o guzoro n’etiti ha, ³ o siri, “N’ezie, agwa m unu, o buru na unu agbanweghi ma diri ka umuntakiri, unu agaghi aba n’alaeze eluigwe. ⁴ Onye obula wedara onwe ya ala di ka nwantakiri a bu onye dikarisiri ukwu n’alaeze eluigwe. ⁵ Onye obula nabatara nwantakiri di otu a n’ihi m, bu onye nabatara m.

Ihe na-eweta ida mba

⁶ “Ma o buru na onye obula n’ime unu emee ka otu n’ime ndi a di nta, bu ndi tukwasiri m obi, jehie n’okwukwe ya, o kaara onye ahụ mma na e kedoro ya nkume igwe nri n’olu, tunye ya n’oke osimiri ka mmiri rie ya. ⁷ Ahuhu ga-adiri uwa n’ihi ihe ndi na-eme ka mmadu jehie. Ihe ndi na-eme ka mmadu daba n’onwunwa aghaghi ibia, ma ahuhu ga-adiri onye ahụ nke o ga-esite n’aka ya bia. ⁸ N’ihi nke a, o buru na aka gi maobu ukwu gi na-eme ka i jehie, gbupu ya tufukwaa ya. O kaara gi mma inwe orusi maobu daa ngwuro

baa na ndụ, karịa na ị ga-enwe aka abụọ maọbụ ụkwụ abụọ, a tūnye gị n'ọkụ ebighị ebi. ⁹ Ozo, ọ bụrụ na anya gị na-eme ka i jehie, ghapụ ya tufuo. Ọ ga-akara gị mma na i nwere otu anya baa na ndụ, karịa inwe anya abụọ, a tūnye gị n'ọkụ ala mmụọ.

Aturu furu efu

¹⁰ “Lezienụ anya ka unu ghara ileda otu n’ime ụmuntakiri ndị a anya. N’ihi na n’eluigwe, ndị mmụọ ozi ha na-anọ n’ihu Nna m mgbe niile.

¹¹ N’ihi na Nwa nke mmadụ bịaara ịzọpụta ndị furu efu.*

¹² “Gini ka unu chere? Ọ bụrụ na ọ di onye nwere nari aturu, ma otu n’ime ha akpafuo, gini ka ọ ga-eme? Ọ gaghi ahapu iri aturu itoolu na itoolu foduru puo jeharia n’ugwu na ndida niile, icho aturu ahụ kpafuru akpafu? ¹³ Ọ burukwa na ọ chota ya, gini ka ọ ga-eme? N’ezie, agwa m unu, ọ ga-anuri oke onu n’ihi otu aturu a karia iri aturu itoolu na itoolu ndi ozo ahụ na-agahieghi uzo. ¹⁴ Ya mere, ọ bughị nzube Nna m nke bi n’eluigwe ka otu n’ime ụmuntakiri ndị a ala n’iyi.

Mmehie nke nwanne

¹⁵ “Ọ bụrụ na nwanna gị emehie megide gị, jekwuru ya ebe naani gị na ya nọ, tūọ ya mmehie n’anya. Ọ bụrụ na o gee gị ntị, i ritela nwanna gị n’uru. ¹⁶ Ma ọ bụrụ na o geghi gị ntị, kporo otu onye maobu mmadu abuo ozo laghachi azu n’ebe ọ nọ, ‘ka okwu obula ekwuru buru nke

---

* **18:11** 18:11 Ụfodu akwukwo mgbe ochie na-edebanye okwu ndi a dika ọ di n’akwukwo Luk 19:10.

mmadu abuo maobu ato ga-agba akaebe banyere ya.[†] 17 O buru na o geghi ha nti, gwa ndi choochi, ma o buru na o geghikwa o buladi ndi choochi nti, were ya di ka onye mba ozọ maobu onye ona utu.

18 “N’ezie, asi m unu, na ihe obula unu kere agbu n’uwa a, e keela ya rii agbu n’eluigwe. Ihe obula kwa unu topuru n’uwa, a topukwala ya rii n’eluigwe.

19 “Ozo, ana m agwa unu n’ezie a si, o buru na mmadu abuo n’etiti unu ekwekorita n’uwa banyere ihe obula unu na-ario n’ekpere Nna m bi n’eluigwe ga-emezuru unu ihe ahụ. 20 N’ihi na ebe obula mmadu abuo maobu ato zukotara n’aha m, mu onwe m no n’etiti ha.”

Mkpa o di inwe obi mgbaghara

21 Mgbe ahụ Pita biakwutere ya juo ya ajuju si, “Onyenwe anyi, o bu ugboro ole ka m ga-agbaghara nwanne m nke mehiere megide m? O bu ugboro asaa?”

22 Jisos zara si ya, “O bughị ugboro asaa. Kama i ga-agbaghara ya ruo iri ugboro asaa uzọ asaa.‡

23 “A ga-eji alaeze eluigwe tunyere eze ahụ kpebiri ka ya na ndi oru ya guzie ego ya ha ji.

24 Mgbe ha malitere na-apiazi, a kpotaara eze ahụ otu onye nke ji ya ugwo ruru puku talenti iri.§ 25 Nwoke ahụ enweghi ihe o ga-eji kwuo ugwo o ji. Nna ya ukwu nyere iwu ka e refuo ya

---

† 18:16 18:16 Dit 19:15. ‡ 18:22 18:22 Onuogugu nke a bu narị anọ na iri itoolu. § 18:24 18:24 Ihe ruru nde najra abuo maobu karja.

na nwunye ya na ụmụ ya, na ihe niile o nwere, ka akwughachi ụgwọ o ji.

²⁶ “Ma ohu ahụ dara n’ala, gbukwaa ikpere ya n’ala, rịọ ya arịrịọ sị, ‘Onyenwe m, biko, nwee ntachiobi n’ebe m nọ. Aga m akwughachikwa gị ụgwọ niile m ji gị.’ ²⁷ Nna ukwu onye ọrụ ahụ nwere ọmịiko n’ebe ọ nọ, meere ya ebere. Ọ sịrị ya akwughachila ụgwọ o ji ọzọ.

²⁸ “Ma mgbe ohu ahụ sitere n’ebe ahụ puo, ọ huru otu ohu ibe ya ji ya ụgwọ otu nari denari.* O jidere ya n’aka ike, machie ya aka n’akpiri, sị ya, ‘Kwughachi m ụgwọ i ji m ugbu a.’

²⁹ “Ya mere, ohu ibe ya ahụ dara n’ala n’ihu ya rịọọ ya ka o nye ya nwantinti oge. Ọ rịọkwara ya sị, ‘Enyi m, biko nwee ntachiobi, aga m akwughachi gị ụgwọ m ji gị.’

³⁰ “Ma o kwenyeghi, kama ọ gara tuba ya n’ulo mkporo, ebe ọ ga-anọ ruo mgbe ọ kwusiri ụgwọ niile o ji ya. ³¹ Mgbe ndi ohu ibe ya huru ihe mere, o wutere ha nke ukwu. Ha jekwuru Nna ha ukwu koro ya ihe niile ndi a.

³² “N’ihi nke a Nna ya ukwu koro ohu ahụ sị ya, ‘Ohu obi ojoj! Agbaghara m gị ụgwọ ahụ niile i ji, n’ihi na i rioro m arioro. ³³ Ọ bu na i kwesighi inwe obi ebere n’ebe ohu ibe gị nọ, di ka m si mere gị ebere?’ ³⁴ N’ihi iwe, Nna ya ukwu nyefere ya n’aka ndi nche na-eche ndi nọ n’ulo mkporo ka ha taa ya ahuhu, ruo mgbe ọ kwuchara ụgwọ niile o ji.

---

* **18:28** 18:28 The ruru otu puku naira maobu o jiri ihe ntakiri karja.

35 “Otu a ka Nna m bi n’eluigwe ga-emekwa unu, ma ọ buru na unu ejighi obi unu niile gbaghara umunna unu.”

19

Ozizi banyere olulu di na nwunye

¹ Mgbe Jisọs kwusiri okwu ndi a, o hapuru Galili gaa na mpaghara Judia, nke di n’ofe osimiri Jordan. ² Igwe mmadu di ukwuu sooro ya. O gwokwara ndi ahụ na-esighi ike n’etiti ha n’ebe ahụ.

³ Ufodu ndi Farisii biakwutere ya i nwalee ya, si, “O ziri ezi n’iwu na nwoke ga-agbara nwunye ya alukwaghi m n’ihi ihe obula?”

⁴ O zara ha si, “O bu na unu agutabeghi na akwukwo nso, na Onye kere ha na mbu kere ha nwoke na nwanyi. ⁵ N’ihi nke a ka nwoke ga-eji hapu nne ya na nna ya e jikota ya na nwunye ya. Ha abuo ga-abukwa otu anu ahụ.* ⁶ Ya mere, ha alukwaghi mmadu abuo ozo, kama otu anu ahụ. Ya mere, ihe Chineke jikotara, ka mmadu obula atosala ya.”

⁷ Ha juru ya si, “Gini mekwaranu Mosis ji nye iwu si na nwoke obula nwere ohere ide akwukwo alukwaghi m nye nwunye ya?”

⁸ O zara ha si ha, “O bu n’ihi na unu bu ndi mkpochi obi, ya mere Mosis jiri hapu unu ka unu gbaa nwunye unu alukwaghi m; ma o dighi otu a site na mbu. ⁹ Ma ana m asi unu, onye obula ga-ahapu nwunye ya luru onye ozo, ma o bughị n’ihi na o jidere nwunye ya na mmehie

* 19:5 19:4,5 Jen 1:27; Jen 2:24

ikwa iko, onye ahụ emeela mmehie ikwa iko ma ọ lụọ nwanyị ọzọ.”

¹⁰ Ndi na-eso ụzọ ya siri ya, “Ọ buru na o si otu a diri, ọ ka mma na mmadu alughị nwunye ma ọli.”

¹¹ Ma ọ zara si ha, “Ọ bughị mmadu niile ganagide okwu a. Naanị ndi e nyere ike ime ya ganagide ya. ¹² Ma ụfọdu ndi mmadu ka a mụrụ ka ha buru onozu, ndi ọzọ bukwa ndi mmadu ibe ha mere otu a. Ndi ọzọ dikwa ndi jiri aka ha horo ibu onozu†n’ihi alaeze eluigwe. Onye puru inara nke a, ya nara ya.”

Jisọs agozie umuntakiri

¹³ Mgbe ahụ e kuteere ya umuntakiri ka o bikwasi ha aka, kpeekwara ha ekpere. Ma ndi na-eso ụzọ ya baara ndi kutere ha mba.

¹⁴ Ma Jisọs siri ha, “Kweenu ka umuntakiri bjakwute m, unu egbochikwala ha. N’ihi na alaeze eluigwe bu nke ndi di otu a.” ¹⁵ O bikwasiri ha aka n’isi gozie ha niile tupu ọ hapu ha puo.

Onye ogaranya

¹⁶ Otu onye bjakwutere ya, juo ya ajuju si, “Ezi onye ozizi, olee ezi ihe m ga-eme ka m keta ndu ebighi ebi?”

¹⁷ Jisọs siri ya, “Gini mere i ji aju m ajuju banyere ihe bu ezi ihe? Ọ di naanị otu onye nke bu ezi mmadu. Ọ buru na i choro iba n’ime ndu ahụ, debe iwu niile e nyere.”

---

† **19:12** 19:12 Nke a bu onodu alughị di maobu nwunye nke mmadu kpebiri n’onwe ya.

18 Ọ jụrụ ya ajujụ si, “Olee iwu ndị m ga-ebebe?”

Jisọs zara ya, “Egbula mmadu, akwala iko, ezula ohi, ekwula okwu ugha. 19 Sọpuru nne gi na nna gi. †Ozo, hukwa onye agbataobi gi n’anya di ka onwe gi. §”

20 Nwokorobia ahụ siri ya, “Edebezuchaala m iwu ndi a siteri na mgbe m di na nwata. Gini ozo foduuru m ime?”

21 Jisọs zara si ya, “Ọ buru na i choro ibu onye zuruoke n’ezie, laa n’ulo gi ree ihe niile i nwere, nyekwa ndi ogbenye ego i retara. I ga-enwe aku n’eluigwe, mgbe ahụ, biakwa soro m.”

22 Mgbe nwokorobia ahụ nuru okwu a, o lara na mwute, n’ihi na o bu ogaranya.

23 Mgbe ahụ Jisọs gwara ndi na-eso uzo ya si, “N’ezie agwa m unu, o bu nnoo ihe siri ike na onye ogaranya ga-abanye n’alaeze eluigwe.

24 Ozokwa, asi m unu, o diri inyinya kamel mfe igafe n’anya agiga, kari ogaranya ibanye n’alaeze Chineke.”

25 Okwu a o kwuru turu ndi na-eso uzo ya n’anya. Ha siri, “Ọ buru na o si otu a diri, onye kwanu ka a ga-azoputa?”

26 Jisọs legidere ha anya si ha, “N’ebe mmadu no nke a bu ihe a na-apughi ime, ma o dighi ihe rara ahụ ime n’ebe Chineke no.”

27 Mgbe ahụ Pita juru ya si, “Lee, anyi ahapula ihe niile soro gi, gini ga-abu ugwo oru anyi?”

---

† 19:19 19:19 Opu 20:12-16; Dit 5:16-20 § 19:19 19:19 Lev 19:18

²⁸ Jisọs zara si ya, “N’ezie agwa m unu, mgbe a ga-agbanwe ihe niile, mgbe Nwa nke Mmadu ga-anokwasị n’elu ocheeze ebube ya, n’alaeze ahụ, n’ezie, unu bu ndi na-eso uzọ m ga-anokwasị n’ocheeze iri na abuo ahụ, na-ekpe ebo iri na abuo nke Izrel ikpe. ²⁹ Onye obula hapuru ulo ya, na umunne ya nwoke, na umunne ya nwanyi, na nne ya na nna ya, na umuntakiri ya, maobu ala o nwere, soro m, ga-anata di ka ugwo oru okpukpu nari ihe o hapuru, natakwa alaeze. O ga-eketakwa ndu ebighi ebi. ³⁰ Ma otutu ndi bu uzọ ga-abu ndi ikpeazu, ma ndi ikpeazu ga-abukwa ndi bu uzọ.”

20

Ilu banyere ndi oru ubi

¹ “Ihe ozọ a ga-eji tunyere alaeze eluigwe bu nwoke nwere ala ubi, onye puru n’isi ututu ikpota ndi oru ga-aru oru n’ubi vaini ya. ² Ya na ndi oru ahụ kwekotara na o ga-akwu ha otu denari, n’ihi oru ubochi ahụ. Emesia o zigara ha n’ubi vaini ya.

³ “Mgbe o puru n’ihe di ka elekere itoolu nke ututu, o sitere n’ebe a na-akpota ndi oru na-agafe hu ndi ozọ ka ha guzoro n’oma ahia na-enweghi oru ha na-aru. ⁴ O siri ha, ‘Unu onwe unu gaakwanu ruo oru n’ubi vaini m, ihe obula ziri ezi ka m ga-akwu unu.’ ⁵ Ya mere ha gara.

“O pukwara n’elekere iri na abuo na elekere ato nke ehie, ma meekwa otu ihe ahụ. ⁶ Mgbe o ruru elekere ise nke anyasi, o puru hu ndi ozọ

ka ha guzoro. Ọ jụrụ ha ajujụ sị, ‘Gịnị mere unu ji guzoro n’ebe a taa niile na-arughị ọrụ?’

⁷ “Ha zara sị ya, ‘N’ihi na ọ dighị onye kpọrọ anyị ọrụ.’

“Ọ gwara ha sị, ‘Unu onwe unu gaakwanụ ruo ọrụ n’ubi vainị m. Aga m akwụkwa unu ihe dị mma.’

⁸ “Mgbe o ruru oge anyasị, onye nwe ubi vainị ahụ gwara onye na-elekotara ya ndị ahụ anya sị, ‘Kpọkọta ndị ọrụ ahụ kwuo ha ugwo, site na ndị ikpeazu bịara ọrụ ruo na ndị bu ụzọ.’

⁹ “Mgbe ndị a kpọrọ ọrụ n’elekere ise anyasị naara ego ha, a kwurụ ha otu denari, otu denari.

¹⁰ Ma mgbe ndị a kpọrọ ọrụ n’isi ututu bịara inara ego ha, ha lere anya na a ga-akwu ha karịa. Ma a kwukwara ha niile otu denari. ¹¹ Mgbe ha naara ego ahụ, ha tamuru ntamu megide nna nwe ulo, ¹² na-asị, ‘Ndị a bịara n’ikpeazu ruru ọrụ naanị otu awa, ma i meela ka anyị na ha hara. Anyị bu ndị buru ihe mgbu nke ọrụ ma okpomoku nke anwu niile chara n’ubochi taa.’

¹³ “Ma ọ zara otu n’ime ha sị, ‘Enyi m, emeghi m gi ihe ojoo obula. Ọ bu na mu na gi ekwughi na m ga-akwu gi otu denari n’ubochi? ¹⁴ Nara nke ruru gi laa. A chorọ m ikwu ndi a bịara n’ikpeazu ugwo di ka m si kwuo gi. ¹⁵ Ọ bu na m enweghi ike iji ihe m nwere mee otu o masiri m? Ọ bu anya ukwu ka i na-enwe n’ihi afọ ofufu m?’

¹⁶ “Ya mere, onye ikpeazu ga-abu onye bu ụzọ, ma onye bu ụzọ ga-abukwa onye ikpeazu.”

Jisọs ekwuokwa okwu banyere onwu ya

17 Mgbe Jisọs na-aga Jerusalem, ọ kpọpuru mmadu iri na abuo ahụ na-eso ọzọ ya n'akuku si ha, 18 "Lee, anyị na-aga Jerusalem ebe a ga-arara Nwa nke Mmadu nyefee n'aka ndiisi nchujaja na ndi ozizi iwu. Ha ga-ama ya ikpe onwu, 19 nyefekwa ya n'aka ndi mba ozo, ndi ga-eji ya mee ihe ochi, pia ya ihe, ma kpogide ya n'obe. Ma n'ubochi nke ato, a ga-eme ka o site n'onwu bilie."

Arịrịọ nne Jemis na Jon

20 Mgbe ahụ, nne umu Zebedi, duuru umu ya ndi ikom abuo biakwute ya, o gburu ikpere n'ala n'ihu ya, rịọ ya ihe o choro ka o meere ha.

21 O siri ya, "Gini ka i choro ka m meere gi?"

O zara ya si, "Kwee m nkwa na umu abuo ndi a ga-anodu otu n'aka nri gi, nke ozo n'aka ekpe gi n'alaeze gi."

22 Ma Jisọs zara si, "Unu amaghi ihe unu nariyo. Unu puru inu iko ahụ nke mu onwe m ga-anu?"

Ha zara ya si, "Ee, anyi nwere ike inu ya."

23 Jisọs siri ha, "N'ezie unu ga-anu iko m ga-anu, ma inodu n'aka nri maobu n'aka ekpe m, abughi ihe diri m inye, kama o diri ndi ahụ Nna m kwadooro ya."

24 Mgbe mmadu iri ndi ozo n'ime ndi na-eso ọzọ ya nuru nke a, iwe were ha nke ukwu megide umunne abuo a. 25 Ma Jisọs kpokotara ha niile, si ha, "N'etiti ndi na-ekweghi ekwe,* ndiisi ha na-emeso ndi ha na-achi mmeso di ka o si di ha mma n'uche. Ndi ukwu n'etiti

* 20:25 20:25 Maobu, ndi mba ozo

ha na-ejikwa aka ike na-achi ndi no n'okpuru ha. ²⁶ Ma n'etiti unu o gaghị adi otu a. Kama, onye obula n'etiti unu chorọ ibu onyeisi, ga-ebu uzọ buru onye na-ejere unu niile ozi. ²⁷ Ma onye obula nke chorọ ibu onye mbu n'etiti unu ga-abu ohu unu niile. ²⁸ O buladi di ka Nwa nke Mmadu na-abighi ka e jeere ya ozi, kama ka o jee ozi, ma nyekwa ndu ya ka o buru ihe mgbaputa nke otutu mmadu."

Ndi isi abuo Jisos gworo

²⁹ Mgbe ha na-ahapu Jeriko, otutu igwe mmadu sooro ya n'azu. ³⁰ Ndi isi abuo no n'akuku uzọ ahụ. Mgbe ha nuru na o bu Jisos na-abia, ha malitere iti mkpu n'oke olu na-asị, "Onyenwe anyi, Nwa Devid, meere anyi ebere!"

³¹ Igwe mmadu ahụ baara ha mba ka ha mechie onu ha. Ma ndisi ahụ nogidesiri ike na-eti mkpu n'oke olu na-asị, "Onyenwe anyi, Nwa Devid, meere anyi ebere!"

³² Mgbe Jisos biaruru n'ebe ha no, o guzoro kpoọ ha, juọ ha si, "Gini ka unu chorọ ka m meere unu?"

³³ Ha zara si ya, "Onyenwe anyi, biko, anyi chorọ ka i mee ka anyi hu uzọ."

³⁴ Jisos nwere omiko n'ahu ha. O meturu ha aka n'anya. Ngwangwa ha bidoro ihu uzọ, ma sorokwa ya.

21

Mbata ikpeazu Jisos batara Jerusalem

¹ Mgbe ha na-abiaru Jerusalem nso, ha rutere Betfeji di n'Ugwu Oliv. Jisos zipuru mmadu abuo

n'ime ndị na-eso ụzọ ya. ² Ọ gwara ha si, “**Baanu n'ime obodo nta ahụ di unu n'ihu, ngwangwa unu ga-ahụ otu ịnyinya ibu elibere n'osisi n'ebe ahụ, nke ya na nwa ya nọ n'otu ebe. Toputa ha ma kputaranụ m ha.** ³ Ọ burukwa na onye ọbụla asị unu ihe ọbụla, unu ga-asị ha, ọ di Onyenwe anyị mkpa, ọ ga-akpughachitekwa ha ngwangwa.”

⁴ E mere nke a ka okwu e kwuru site n'ọnu onye amuma mezuo.

⁵ “Gwanu ada Zayon si,

lee, eze gi ka ọ na-abiakwute gi.

Ọ bu onye di nwayo. Ọ na-anokwasikwa n'elu ịnyinya ibu,

ee, n'elu nwa ịnyinya, nwa ịnyinya na-ebu ibu.’”*

⁶ Ndi na-eso ụzọ ya gara mee ihe Jisos siri ha mee. ⁷ Ha kpudara ịnyinya ibu ahụ na nwa ịnyinya ahụ, wukwasikwa uwe ha n'elu ha ka Jisos nokwasị n'elu ha. ⁸ Otutu n'ime igwe mmadu ahụ tusara uwe ha n'okporouzo. Ndi ozo gbuturu alaka osisi, tusaa ha n'uzo n'ihu ya.

⁹ Ufodu n'ime igwe mmadu ahụ nọ n'ihu, na ndi na-esokwa n'azu, nọ na-eti mkpu n'oke olu na-asị:

“Hozanna diri Nwa Devid!”

“Onye a goziri agozi ka onye ahụ bu, nke na-abia n'aha Onyenwe anyi!”†

“Hozanna n'ebe kachasi ihe niile elu!”

* **21:5** 21:5 Zek 9:9 † **21:9** 21:9 Abu 118:26

10 Mgbe ọ batara n'ime Jerusalem, ụzụ tūrụ, obodo ahụ niile mere mkpọtụ. Ndi mmadu bidoro na-ajụ ajujụ na-asị, "Onye kwa bụ onye a?"

11 Igwe mmadu ahụ nọ na-asị, "Nwoke a bụ Jisọs, onye amuma ahụ si Nazaret, obodo di n'ime Galili."

Jisọs n'ụlọnsọ ukwu

12 Jisọs banyere n'ụlọnsọ ukwu di na Jerusalem, malite ichupụ ndi niile na-ere ahia na ndi na-azụ ahia n'ime ụlọnsọ ahụ. O kpuru tebul ndi na-agbanwe ego ihu n'ala, kwatuokwa oche ndi na-ere nduru. 13 Ọ siri ha, "E dere ya n'akwukwọ nsọ, 'Ụlọ m ka a ga-akpọ ụlọ ekpere,'‡ma unu emeela ya 'ogba ndi na-apunari mmadu ihe n'ike.'§"

14 Ndi isi na ndi ngwuro biakwutere ya n'ụlọnsọ ahụ. Ọ gwokwara ha. 15 Ma mgbe ndiisi nchujaja na ndi ozizi iwu huru ihe iribama ndi a, hukwa ka umunta na-eti mkpu n'oke olu n'ogige ụlọnsọ ahụ, na-asị, "Hozanna diri Nwa Devid." Iwe were ha nke ukwu.

16 Ha siri ya, "I na-anukwa ihe umunta ndi a na-ekwu?"

Jisọs zara si ha, "E, ana m anụ ya. Ọ bụ na unu agutabeghi ihe akwukwọ nsọ kwuru si, "I sitere n'onu umuntakiri na umu na-anu ara gi, Onyenwe anyi, kwadooro otuto gi"*?"

17 Ọ hapuru ha, si n'obodo ahụ puo gaa Betani, ebe ọ noro n'abalị ahụ niile.

‡ 21:13 21:13 Aiz 56:7 § 21:13 21:13 Jer 7:11 * 21:16 21:16 Abu 8:2

Jisọs abụọ osisi fiig ọnu

¹⁸ N'ụtụtụ, mgbe ọ laghachiri n'obodo ahụ, agụụ gụrụ ya nke ukwuu. ¹⁹ Ọ hụrụ otu osisi fiig nke dị n'akụkụ ụzọ. Mgbe o rutere n'ukwu ya, ọ hụghị ihe ọbụla n'elu ya karịa naanị akwụkwọ ndụ. Ya mere, ọ sịrị ya, **"Malite taa gaa n'ihu, i gaghị amikwa mkpuru ọzọ!"** Otu mgbe ahụ kwa, osisi ahụ kponwuru.

²⁰ Mgbe ndị na-eso ụzọ ya hụrụ nke a, o juru ha anya, ha juo sị, "Gini mere osisi fiig a ji kponwuo ngwangwa otu a?"

²¹ Jisọs zara sị ha, **"N'ezie agwa m unu, ọ buru na unu e nwee okwukwe, gharakwa inwe obi abuo, ọ bughị naanị na unu ga-eme ihe e mere osisi fiig ahụ. Unu puru inye ugwu a iwu sị ya, 'Si n'ebe a wezuga onwe gi, gaa danye n'oke osimiri.' Ọ ga-emezukwa. ²² Ihe ọbụla unu ga-arịo n'ekpere, ọ buru na unu ekwere unu ganatakwa ya."**

Ajuju banyere ebe Jisọs si nweta ike ya

²³ Mgbe Jisọs batara n'ogige ulonso ukwu ahụ, ndịisi nchaja na ndị ozizi iwu biakwutere ya ka ọ no na-akuzi ihe juo ya sị, "Olee ikike i ji na-eme ihe ndị a niile? Ọ bu onye nyekwara gi ikike a?"

²⁴ Jisọs zara sị ha, **"Aga m ajukwa unu otu ajuju. Ọ buru na unu azaa ya, aga m agwakwa unu onye nyere m ikike m ji eme ihe ndị a niile. ²⁵ Baptizim nke Jọn o sitere n'eluigwe, ka ọ si n'aka mmadu?"**

Ha kparitara uka n'etiti onwe ha na-asị, "Ọ buru na anyị asị, 'Na o si n'eluigwe,' ọ ga-asị

anyị, ‘Ọ bụ gịni mere unu na-ejighi kwenye na ya?’ ²⁶ Ma ọ bụrụ na anyị asị, ‘Na o sitere n’aka mmadu,’ anyị na-atụ igwe mmadu ndị a egwu, n’ihi na mmadu niile kwenyere na Jọn bụ onye amuma.”

²⁷ Ya mere ha zara Jisọs sị ya: “Anyị amaghị.” Jisọs zakwara ha sị, “Mụ onwe m agaghị agwakwa unu ikike m ji na-eme ihe ndị a.

Ilu banyere ụmụnne abụọ

²⁸ “Gịni ka unu chere banyere ihe a? Otu nwoke nwere ụmụ nwoke abụọ gwara nwa ya nke okenye sị ya, ‘Nwa m nwoke, gaa rụọ ọrụ n’ubi vaji m taa.’

²⁹ “Ọ zara ya sị, ‘Agaghị m aga.’ Ma o mesiri gbanwee obi ya gaakwa rụọ ọrụ ahụ.

³⁰ “Nna ha biakwutere nwa ya nke nta gwakwa ya otu ihe ahụ. Nwa ahụ zakwara sị, ‘Aga m aga, onyenwe anyị.’ Ma n’ikpezụ ọ gaghị.

³¹ “Onye n’ime ha abụọ mere ihe nna ya choro?”

Ha zara sị ya, “Onye nke mbụ.”

Jisọs kọwaara ha sị, “N’ezie agwa m unu, ndị ọna ụtụ na ụmụ nwanyị akwuna ga-ebu unu ụzọ banye n’alaeze Chineke. ³² N’ihi na Jọn biakwutere unu igosi unu ụzọ ezi omume, ma unu ekweghị. Ndị ọna ụtụ, na ụmụ nwanyị akwuna cheghariri. Ọ buladi mgbe unu huru nke a, o mekwaghị ka unu chegharia kwere na ya.

Ilu banyere ndị nlekota ubi ojoo

33 “Ugbu a geekwanụ ntị n’ilu ọzọ. Otu onye dị nke nwere ala ubi. Ọ kpurụ osisi vainị n’ubi a. Ọ gbakwara ubi ya ogige, gwuokwa ebe izọcha mkpụrụ vainị n’ime ya.† O wukwara ụlọ elu n’ime ya. Mgbe o mesiri ihe ndi a, o weere ubi ahụ tinye n’aka ndi ga-elekotara ya ubi ahụ, puo gaa n’ala ọzọ. 34 Mgbe oge iwe ihe ubi ruru, o zipuru ndi odibo ya ka ha jekwuru ndi na-elekota ubi ahụ, nata mkpuru nke ruuru ya site n’ubi ahụ.

35 “Ma ndi na-elekota ubi ahụ jidere ndi odibo ya ahụ tie otu onye n’ime ha ihe, gbukwaa onye ọzọ n’ime ha. Ha tukwara otu n’ime ha nkume. 36 Emesia, o zigakwara otutu ndi odibo kariri ndi nke mbu n’onuogugu. Ma ndi na-elekota ubi ahụ mekwara ndi a ihe ha mere ndi nke mbu. 37 N’ikpeazu o zigara okpara ya, si, ‘Ha ga-asopuru nwa m.’

38 “Ma mgbe ndi na-elekota ubi ahụ huru okpara ya, ha gbara izu n’etiti onwe ha si, ‘Lee! Onye a bu onye nketa ihe niile. Biana ka anyi gbuo ya, ma nwetakwa ihe nketa ya.’ 39 Ya mere, ha jidere ya n’ike, kpuru ya gafee n’azu ubi vaini ahụ, gbuo ya n’ebe ahụ.

40 “Mgbe onye nwe ubi vaini ahụ lotara, gini ka unu chere na o ga-eme ndi ahụ o tinyere ilekotara ya ubi ya?”

41 Ha zara ya si, “O ga-egbu ndi ajo omume ahụ, laa ha n’iyi n’uzo di njo. O ga-ewerekwa ubi vaini ya tinye n’aka ndi nlekota ọzọ, ndi ga-enyekwa ya mkpuru ubi ruuru ya n’oge ya.”

---

† 21:33 21:33 Maobu, ebe a na-apiputa mmanya vaini

42 Jisọs siri ha, “Ọ ga-abụ na unu agutabeghi ihe e dere n’akwukwo nsọ si,
 “Nkume ahụ ndi na-ewu ụlọ jụrụ,
 aburula nkume isi ntọala ụlọ.
 Nke a bụ ọrụ nke Onyenwe anyi ruru,
 ọ bukwa ọrụ itunanya n’anya anyi.” †

43 “Ya mere, ana m eme ka unu ghotā, na a ga-anapụ unu alaeze Chineke, were ya nye ndi mba ọzọ, ndi ga-amiputa ezi mkpuru. 44 Onye ọbula nke dakwasiri n’elu nkume a ga-etiwasi, ma ọ ga-egwepia onye ọbula nke ọ dakwasiri.”

45 Mgbe ndisi nchujaja na ndi Farisii nuru ilu ya ndi a, ha ghotara na ọ na-ekwu banyere ha.

46 Ha chorọ ụzọ ha ga-esi jide ya, ma oke egwu igwe mmadu ahụ turu ha, n’ihi na ha gurụ ya n’onye amuma.

22

Ilu banyere oriri ọlulu nwunye

1 Jisọs gwara ha okwu ọzọ n’ilu si, 2 “Alaeze eluigwe di ka otu eze, nke kwadoro oke oriri ọlulu di na nwunye, n’ihi nwa ya nwoke. 3 O zipuru ndi ohu ya ka ha gaa chetara ndi ahụ a kpọrọ ka ha bia. Ma ha niile achoghị ibia.

4 “O zipukwara ndi ohu ya ọzọ na-ejere ya ozi ka ha gaa gwa ndi ahụ a kpọrọ oriri si, ‘E dozichaala ihe oriri ugbo a, egburu m oke ehi, na anụ ọzọ gbara abuba. Edoziela ihe niile. Bianu n’oriri ọlulu di na nwunye.’

5 “Ma ndi ahụ niile a kpọrọ oriri gawaara mkpa ha n’ihi na ha akpoghị ya ihe ọbula. Otu onye

† 21:42 21:42 Abụ 118:22,23

gara n'ala ubi ya, nke ọzọ n'ụlọ ahịa ya. ⁶ Ndi Ɔduru jidere ndi ohu ya, mee ha ihe ihere ma gbukwaa ha. ⁷ Onye eze ahụ were iwe nke ukwu, zipu ndi agha ya ka ha gaa laa ndi ogbu mmadu ahụ n'iyi, rechapukwa obodo ha n'oku.

⁸ “Mgbe ahụ ọ gwara ndi ohu ya si, ‘E doziela m oriri ọlulu di na nwunye, ma ndi a kporo oku ekwesighi ekwesi. ⁹ Ugbu a, gaanu n'akuku uzọ niile, kpobatanu ndi niile unu huru, ka ha bia n'oriri ọlulu di na nwunye a.’ ¹⁰ Ndi ohu ahụ puru gaa n'okporo uzọ niile kpobata mmadu niile ha huru. Ha kpobatara ndi bu ezi mmadu na ndi bu ajo mmadu. Ulo oriri ahụ juputakwara na ndi a kporo.

¹¹ “Ma mgbe eze ahụ batara ileta ndi niile ọ na nri, ọ huru otu nwoke nke na-eyighi uwe ọlulu nwunye. ¹² Ọ juru ya ajuju si, ‘Enyi m, i si anaa bata n'ebe a mgbe i na-eyighi uwe ọlulu di na nwunye?’ O mechiri onu ya n'ihina o nweghi ihe ọ ga-asa.

¹³ “Eze ahụ nyere ndi ozi ya iwu si ha, ‘Keenu ya eriri, aka na ukwu, tupukwanu ya n'ezi, n'ime ochichiri, ebe ikwa akwa na ita ikikere eze ga-adi.’

¹⁴ “N'ihina akporo otutu mmadu oku, maobu mmadu ole na ole ka a horo.”

Itu utu nye Siza

¹⁵ Mgbe ahụ ndi Farisii* zukotara na-achọ uzọ ha ga-esi mee ka o kwuhie onu ka ha site na ya jide ya. ¹⁶ Ha zigara ndi na-eso uzọ ha na ndi

* **22:15** 22:15 Farisii Ndi otu na-akwado maka idebezu mmemme na omenaala niile ndi Juu.

n'otu Herod ka ha juo ya si, "Onye ozizi, anyi maara nke oma na i bu onye eziokwu, na i na-ezikwa uzo Chineke n'ezio kwu. I dighi asokwa onye obula anya, n'ih na i dighi ele mmadu anya n'ihu n'agbanyeghi ndi ha bu. ¹⁷ Ugbu a gwa anyi, gini bu uche gi? O ziri ezi n'iwu itu utu nye Siza, ka o bu na o zighi ezi?"

¹⁸ Ebe Jisos maara ihe ojojo ha bu n'obi, o zara si ha, "Ndi ihu abuo! Gini mere unu ji anwa m onwunwa? ¹⁹ Gosinu m ego e ji akwu ugwo utu." Ha wetaara ya otu mkpuru ego. ²⁰ O juru ha ajuju si, "Onye ka e sekwasiri onyinyo ya n'elu ego a? Aha onye kwa di n'okpuru onyinyo a?"

²¹ Ha zara si ya, "O bu nke Siza."

Mgbe ahụ o gwara ha si, "O di mma. Nyenu Siza ihe ruuru Siza, ma nyekwanu Chineke ihe niile bu nke ruuru Chineke."

²² Mgbe ha nuru nke a, o gbagwojuru ha anya, n'ih ya, ha hapuru ya puo.

Olulu nwunye na mbilite n'onwu

²³ N'ubochi ahụ kwa, ufodu ndi Sadiusi, ndi na-asị na mbilite n'onwu adighi, biakwutere ya ighu ya onu. ²⁴ Onye ozizi, "Mosis kwuru si, o buru na nwoke obula anwo na-amutaghi nwa, nwanne ya nwoke ga-aluru nwanyị ahụ di ya nwuru, ka o mutara nwanne ya nwoke ahụ nwuru anwu nwa. ²⁵ Ugbu a, e nwere umunne nwoke asaa n'etiti anyi. Onye nke mbu luru nwunye, nwuo, ma ebe o dighi umu o mutara, o hapuru nwanne ya nwunye ya. ²⁶ Otu a ka nke abuo mekwara, ma nke ato, ruo na nke asaa. ²⁷ N'ikpeazu, nwanyị ahụ n'onwe ya nwukwara.

²⁸ Ugbu a, n'oge mbilite n'ọnwu, nwunye onye ka nwanyi a ga-abu, ebe o bu na umunne nwoke asaa ndi a lutchara ya mgbe o no n'owa?"

²⁹ Jisos zara ha si, "Unu na-ejehie uzọ n'ih i na unu aghotaghi ihe akwukwo nsọ na-ekwu. Unu aghotakwaghi udi ike Chineke nwere. ³⁰ N'ih i na mbilite n'ọnwu, ilu di na nwunye agaghi adikwa, kama ha ga-adi ka ndi mmuo ozi n'eluigwe. ³¹ Ma n'ih e banyere mbilite n'ọnwu nke ndi nwuru anwu, o bu na unu agutabeghi ihe Chineke gwara unu si, ³² Mu onwe m bu Chineke nke Ebrahim, Chineke nke Aizik na Chineke nke Jekob.† O bughi Chineke nke ndi nwuru anwu, kama o bu nke di ndu."

³³ Mgbe igwe mmadu ahụ nuru nke a, ozizi ya juru ha anya.

Iwu kachasi mkpa

³⁴ Ma mgbe ndi Farisii nuru na o emeela ka ndi Sadiusi mechie onu ha, ha gbakotara otu ebe. ³⁵ Otu onye n'ime ha, bu onye ozizi iwu‡ biara juo ya ajuju iji nwaa ya: ³⁶ "Onye ozizi, olee iwu nke kachasi mkpa n'ime iwu niile?"

³⁷ O zara si ya, " 'Hu Onyenwe gi bu Chineke gi n'anya site n'obi gi niile na site na mkpuruobi gi niile, na site n'uche gi niile.'§ ³⁸ Nke a bu iwu nke mbu, burukwa iwu kachasi iwu niile. ³⁹ Iwu ozọ na-eso nke a n'idi mkpa bu nke a, 'Hu onye agbataobi gi n'anya di ka i si hu onwe gi n'anya.'* ⁴⁰ Iwu ndi ozọ niile na ihe niile ndi

† **22:32** 22:32 Opu 3:6 ‡ **22:35** 22:35 Ndi ozizi iwu bu ndi oka n'iwu, o bu ha na a tapiaa iwu gbasara usoro okpukpe. § **22:37** 22:37 Dit 6:5 * **22:39** 22:39 Lev 19:18

amuma kwuru dabeere n'ebe iwu abụọ ndị a nọ.”

Ajuju Jisọs juru ndị Farisii

⁴¹ Mgbe ndị Farisii gbakọrọ n'otu ebe, Jisọs juru ha, ⁴² “Gịni ka unu na-eche banyere Kraịst? Nwa onye ka ọ bụ?”

Ha zara sị ya, “Ọ bụ nwa Devid.”

⁴³ Ọ sịrị ha, “Gịni mekwaranụ Devid site na ntuziaka nke Mmụọ Nsọ jiri kpọọ ya ‘Onyenwe m’? N’ihi na ọ sịrị,

⁴⁴ “ ‘Onyenwe anyị gwara Onyenwe m sị ya, “Nọdụ ala n’aka nri m ruo mgbe m ga-edebe ndị iro gị n’okpuru ụkwụ gị abụọ.””[†]

⁴⁵ Ọ buru na Devid kpọrọ ya ‘Onyenwe anyị,’ oleekwanụ otu o si burukwa nwa ya?” ⁴⁶ Ọ dighị onye pụrụ ịsa ya okwu. Sitekwa n’ụbọchị ahụ, ọ dighị onye ọbụla nwere anya ike ịju ya ajuju ọzọ.

23

Idọ aka na ntị banyere ihu abụọ

¹ Mgbe ahụ Jisọs gwara igwe mmadụ ahụ niile na ndị na-eso ụzọ ya sị, ² “Ndi ozizi iwu na ndi Farisii na-anọ n’oche Mosis. ³ Ya mere, meenụ ma na-edebekwanụ ihe niile ha na-agwa unu. Ma unu esokwala omume ha. N’ihi na ha adighi eme ihe ha na-ekwusa. Ha na-ekwu otu ihe ma na-eme ihe ozo. ⁴ Ha na-eke ibu di arọ dikwa ike obubu bokwasị ndi ozo n’ubu, ma ha onwe ha agaghị eweli ọ buladi otu mkpisiaka i buli ha.

[†] **22:44** 22:44 Abụ 110:1

⁵ “The niile ha na-eme bu ka ndi mmadu hu ha. Ha na-eme ka igbe nta* e tinyere iwu ndi di mkpa e deputara nke ha na-ekekwasị n’egedege ihu na n’aka di obosara na-emekwa ka onunu uwe ha buo ibu. ⁶ Ha huru ino n’isi oche n’oge mmemme oriri obula na inokwasị n’oche kachasi elu n’ulo ekpere n’anya. ⁷ O na-amasi ha mgbe a na-ekele ha ekele puru iche n’oma ahia, ndi ozo a na-akpokwa ha, ‘Onye ozizi.’

⁸ “Unu ekwela ka onye obula kpoou unu ‘Onye ozizi,’ n’ihi na unu nwere naani otu Onye ozizi. Unu niile bukwa umunne. O dighi onye ka ibe ya ukwuu. ⁹ Unu akpokwala onye obula n’uwa a ‘Nna,’ n’ihi na unu nwere otu Nna nke bi n’elugwe. ¹⁰ Unu ekwela ka a kpoou unu ndi ndu, n’ihi na o bu naani otu onyendu ka unu nwere, ya bu Kraist. ¹¹ Onye di ukwuu n’etiti unu ga-abu onye na-ejere unu ozi. ¹² N’ihi na onye obula ga-ebuli onwe ya elu ka a ga-eweda n’ala. Ma onye obula wedara onwe ya ala, ka a ga-ebuli elu.”

Ahuhu asaa diiri ndi ozizi iwu na ndi Farisii

¹³ “Ahuhu ga-adiri unu ndi Farisii na ndi ozizi iwu, ndi ihu abuo! N’ihi na unu na-emechibido ndi ozo uzo ha ga-esi bata n’alaeze elugwe, ma unu onwe unu adighi abata. Unu adighikwa enye ndi ozo ohere ibata.

¹⁴ “Ahuhu ga-adiri unu ndi ozizi iwu na ndi Farisii, ndi ihu abuo! N’ihi na unu na-eripia ulo

---

* 23:5 23:5 Maobu, Filaktiri

ndị inyom di ha nwurụ, ọ bụladị mgbe unu na-ekpe ogologo ekpere ka mmadụ hụ unu. Unu ga-anata ikpe omuma dị ukwuu.†

15 “Ahụhụ ga-adakwasị unu ndị ozizi iwu na ndị Farisii, ndị ihu abụọ! N’ihi na unu na-agafe oke osimiri na mba dị iche iche, ime ka otu onye chegharịa, burụ onye na-eso ụzọ unu. Ma mgbe unu mesiri nke a, unu na-alaghachi mee ya okpukpu abụọ ka ọ burụ nwa oku ala mmuo karịa onwe unu.

16 “Ahụhụ ga-adiri unu ndị ndu kpuru isi! N’ihi na unu na-asị, Onye obula jiri ulonso nuo iyi, iyi o nuru bu ihe efu. Ma onye obula jiri olaedo di n’ime ulonso nuo iyi kwesiri imezu iyi ahụ o nuru. 17 Ndi nzuzu kpuru isi! Olee nke kariri ukwuu? O bu olaedo ahụ, ka o bu ulonso nke doro olaedo ahụ nsọ? 18 Unu na-ezikwa ndi mmadu si, ‘O buru na mmadu ejiri ebe ichu aja nuo iyi, iyi ahụ o nuru bu ihe efu. Ma onye obula ga-eji onyinye di n’elu ebe ichu aja nuo iyi ga-emezu iyi ahụ o nuru.’ 19 Leenu ka unu si buru ndi isi! Olee nke kariri ukwuu? O bu onyinye di n’elu ebe ichu aja ka o bu ebe ichu aja na-edo onyinye ahụ nsọ? 20 Ya mere, mgbe onye obula ji ebe ichu aja nuo iyi, o bu ebe ichu aja ahụ na onyinye di n’elu ya ka o ji nuo iyi ahụ. 21 Otu a kwa, onye ji ulonso ahụ nuo iyi jikwa ulonso ahụ na onye bi n’ime ya na-anu iyi. 22 Mgbe mmadu jikwa eluigwe nuo iyi, o bu ocheeze Chineke na onye noduru n’elu ocheeze ahụ ka o ji nuo iyi.

---

† **23:14** 23:14 Ụfọdụ akwụkwọ mgbe ochie na-edebanye okwu ndi a dika o di n’akwukwo Mak 12:40 na Luk 20:47.

23 “E, ahụhụ ga-adakwasị unu ndị Farisii na ndị ozizi iwu. Ndị ihu abụọ! N’ihi na unu na-asa anya unu mmiri nye, ọ bụladị onyinye otu ụzọ n’ime ụzọ iri unu ruo n’akwụkwọ nri dīkarịsiri nta dī n’ubi unu, dīka mint, diil na kumin, ma unu akpoghị ikpe ziri ezi na ebere, na okwukwe ihe dī mkpa. Ihe ndị a ka unu kwesiri ibu ụzọ mee ma gharakwa ileghara iwu ndị ọzọ anya. 24 Ndị ndu kpuru ìsì! Unu na-azapụ ijiji site na mmanya unu na-añụ, ma unu na-eloda ñnyinya kamel.

25 “Ahụhụ ga-adakwasị unu, ndị Farisii na ndị ozizi iwu, ndị ihu abụọ! N’ihi na unu na-elezi anya nke ọma mee ka azụ iko mmiri unu, na azụ efere unu dī ọcha, ma ime ha juputara na ipunari mmadu ihe n’ike na ọchịchọ ọjọọ niile.‡ 26 Gị onye Farisii kpuru ìsì! Buru ụzọ mee ka ime iko dī ọcha, mgbe ahụ azụ ya ga-adikwa ọcha.

27 “Ahụhụ ga-adiri unu ndị Farisii na ndị ozizi iwu, ndị ihu abụọ! N’ihi na unu yiri ili e tere nzu, nke na-egosi onwe ya dī ka ihe mara mma, ma ime ya juputara n’okpukpu ndị nwuru anwu, na ihe niile na-adighi ọcha. 28 N’uzọ dī otu a, unu na-egosi onwe unu dī ka ndị ezi omume, ma n’ime unu, unu juputara n’ihu abụọ na ndị ajọ omume.

29 “E, ahụhụ ga-adiri unu ndị Farisii na ndị ozizi iwu, ndị ihu abụọ! N’ihi na unu na-ewu ili ndị amuma na-ewerekwa ihe ichọ mma na-edozi nkume ncheta ndị ezi omume. 30 Unu na-asikwa, ọ buru na anyị nọ n’oge nna anyị ha, anyị agaraghị eso ha wufuo ọbara ndị amuma.

---

‡ 23:25 23:25 Mak 2:1

³¹ Site n'ụzọ dị otu a, unu na-agba akaebe megide onwe unu na unu bụ ụmụ ndị gburu ndị amụma.

³² Gaanụ sorokwa nzo ụkwụ nna unu ha, ka unu ruzuo orụ ahụ ha malitere.

³³ “Ụmụ agwọ! Ụmụ ajuala! Unu si aña chee na unu ga-agbanari ikpe nke iba n'okụ ala mmụọ? ³⁴ Ya mere, aga m ezitere unu ndị amụma, ndị amamihe na ndị nkuzi. Ụfọdụ n'ime ha ka unu ga-egbu, ụfọdụ ka unu ga-akpogide n'obe, ndị ọzokwa ka unu ga-apia ihe n'ulo nzuko unu. Unu ga-achukwa ha oso site n'otu obodo gaa n'obodo ozo. ³⁵ Ka ogbo a buru ndi ikpe mara n'ih i obara nke ndi ezi omume niile e gburu n'owa, site n'obara Ebel ruo na nke Zekaraya nwa Berekaya, onye unu gburu n'etiti ulonso n'ebe ichu aja unu. ³⁶ N'ezie agwa m unu, ihe ndi a niile, ga-abiakwas i ogbo a.

Ihunanya Jisos n'ebe Jerusalem di

³⁷ “O Jerusalem, Jerusalem! Gi obodo na-egbu ndi amuma, na nke na-atu ndi niile e ziteere gi nkume. Ugboro ole ka m chor o ichikota umu gi di ka nne okuku si achikota umu ya n'okpuru nku ya ichebe ha? Ma i choghi ka m mee otu a! ³⁸ Lee, a hapuru unu ulo unu ka o togboro n'efu. ³⁹ N'ih i na asi m unu, unu agaghi ah u m anya ozo tutu ruo mgbe unu ga-asi, Onye a goziri agozi ka onye ah u bu nke na-abia n'aha Onyenwe anyi. § ”

24

Mbibi ulonso ukwu na ihe ama ogwugwu oge

¹ Mgbe Jisọs si n'ụlọnsọ ahụ na-apụ, ndị na-eso ụzọ ya biakwutere ya na-achọ igosi ya akụkụ dị iche iche nke ụlọnsọ ukwu ahụ. ² Ma ọ zara ha si, "Unu hụrụ ihe ndị a niile? N'ezie agwa m unu, oge na-abịa mgbe ọ bụladi otu nkume na-agaghị adigidekwa n'elu ibe ya, nke a na-agaghị akwatu n'ala."

³ Mgbe ọ nọdurụ ala n'elu Ugwu Oliv, ndị na-eso ụzọ ya biakwutere ya iche, si, "Gwa anyị, olee mgbe ihe ndị a ga-emezu? Gini ga-abukwa ihe iribama nke oge i ji aloghachi na nke ogwugwu ụwa a?"

⁴ Jisọs zara ha si, "Lezienụ anya ka onye ọbụla ghara iduhie unu ụzọ. ⁵ N'ihị na ọtụtụ ga-abịa n'aha m, na-ekwu si, 'Abụ m Kraist ahụ.' Ha ga-eduhiekwa ọtụtụ ndị ụzọ. ⁶ Mgbe unu nuru ụzụ agha, na akụkọ agha dị iche iche, unu atụla egwu, n'ihị na ihe ndị a aghaghị ime. Ma ha anaghị egosi na ogwugwu oge eruola. ⁷ Mba ga-ebili megide mba ibe ya, alaeze ga-ebilikwa megide alaeze ọzọ; oke unwu,* na ala ọma jijiji ga-adikwa n'ọtụtụ ebe dị iche iche. ⁸ Ma ihe ndị a niile bụ naanị mmalite ita ahuhụ nke ga-abịa.

⁹ "Mgbe ahụ ha ga-arara unu nyefee n'aka ndị ga-ata unu ahuhụ. Ha ga-egbukwa unu. Mba niile ga-akpọ unu asị n'ihị m. ¹⁰ Ọtụtụ ga-ada site n'okwukwe ha n'oge ahụ. Ha ga-emekwa ka ibe ha ma n'onya, kpọkwa ibe ha asị. ¹¹ Mgbe ahụ ọtụtụ ndị amuma ụgha ga-aputa. Ha ga-eduhiekwa ọtụtụ mmadu. ¹² N'ihị na ajo omume bara ụba n'ebe niile, ihunanya ọtụtụ ndị mmadu

---

* **24:7** 24:7 Oke unwu oke unwu na-eweta ụkọ nri na nrịa nrịa dị iche iche.

n'ebe ibe ha nọ ga-ajụ oyi. ¹³ Ma onye ga-eguzosi ike ruo ọgwụgwụ ka a ga-azọputa. ¹⁴ A ga-ekwusa ozioma nke alaeze ahụ nye ụwa niile ka ọ bụrụ ihe ama nye mba niile. Emesịa ọgwụgwụ oge ahụ ga-abịa.

¹⁵ “Ya mere, mgbe unu hụrụ ihe arụ nke na-eweta mbibi, nke e kwuru okwu ya site n'ọnụ Daniel onye amụma,†ka ọ na-eguzo n'ebe nsọ (onye na-agụ ya nwee nghọta ihe ọ putara). ¹⁶ Mgbe ahụ, ka ndị nọ na Judia were ọsọ gbalaga n'elu ugwu. ¹⁷ Ka onye nọ n'elu ụlọ ghara iridata ka ọ banye n'ime ụlọ ya, ikwaputa ngwongwo di n'ime ụlọ ya. ¹⁸ Ka onye nọ n'ubi ghara iloghachi n'ụlọ ya ichiri uwe ya. ¹⁹ Ma ita ahuhụ ga-adiri ndi nwanyi di ime, na ndi na-enye umuaka ara n'ubochi ahụ ²⁰ Kpesienụ ekpere ike ka unu ghara igba ọsọ a n'oge oke oyi, maobu n'ubochi izuike. ²¹ N'ih na oke mkpagbu ga-adi, udi nke ụwa na-ahubeghi mbu, na nke anya na-agaghi ahukwa ozọ site na mmalite ụwa ruo mgbe ahụ.

²² “Ọ bụrụ na-emeghi ka ubochi ndi ahụ di mkpumkpu, o nweghi onye a ga-azoputa, ma n'ih ndi ya ọ hoputara, ubochi ndi ahụ ga-adi mkpumkpu. ²³ Mgbe ahụ, ọ bụrụ na onye obula asi unu, 'Lee, Kraist nọ n'ebe a,' maobu, 'Lee ya n'ebe ahụ,' unu ekwela. ²⁴ N'ih na ndi nzoputa ugha na ndi amuma ugha ga-aputa. Ha ga-eme ihe oke iribama na oru ebube di iche iche. Ọ bụrụ na ọ ga-ekwe mee, ha ga-esite n'oru ebube ha ga-arụ duhie, ọ buladi ndi ahụ a hoputara.

---

† **24:15** 24:15 Dan 9:27; 11:31; 12:11

25 Lee, agwala m unu ihe ndị a, mgbe ha na-emebeghị.

26 “Ya mere, ọ bụrụ na ha asị unu, ‘Lee, ọ nọ n’ime ọzara,’ unu agakwala. Ọ bụrụkwa na ha asị unu, ‘Lee, ọ nọ n’ime ime ụlọ,’ unu ekwela.

27 N’ihi na ọbịbịa Nwa nke Mmadụ ga-adị ka amụma na-egbu n’ọwụwa anyanwụ nke a na-ahụ anya n’odịda anyanwụ. 28 Matakwanụ na ebe ọbụla ozu di, n’ebe ahụ ka udele na-ezukọta.

29 “Ngwangwa mgbe mkpagbu nke ụbọchị ndị ahụ niile gabigasiri,

“ ‘anyanwụ ga-agba ọchịchiri.

Ọnwa agaghị enyekwa ihè,
kpakpando ga-esi na mbara eluigwe daa,
ike niile nke eluigwe ga-ama jijiji.’‡

30 “N’oge ahụ akara ngosi nke Nwa nke Mmadụ ga-apụta ihe na mbara eluigwe. Agbụrụ niile nke ụwa ga-anọkwa na-eru ụjụ. Ha ga-ahụ Nwa nke Mmadụ ka ọ na-abịa n’igwe ojii, n’ike nakwa oke ebube. 31 Ọ ga-ewerekwa olu opi ike zipụ ndị mmụọ ozi ka ha gaa kpọkọtaa ndị niile a họtara site n’akụkụ anọ niile nke eluigwe na ụwa.

Ihe mmụta site n’osisi fig

32 “Ugbu a mụtanụ ihe site n’osisi fig. Mgbe ọbụla alaka ya malitere iwepụta ome di nro, na-epupụtakwa akwụkwọ ndụ maranụ na ọkọchị na-abịa nso. 33 Otu a kwa, mgbe unu na-ahụ ihe ndị a niile ka ha na-eme marakwanụ na ọ nọ nso, ọ bụladị n’ọnu ụzọ unu. 34 N’ezie agwa m unu, ihe ndị a niile aghaghị imezu tupu ọgbọ a

‡ 24:29 24:29 Ajz 13:10; 34:4

agabiga. ³⁵ Eluigwe na ụwa ga-agabiga, ma okwu m enweghị ike ịgabiga.

O nweghị onye maara mgbe ọ ga-abu

³⁶ “Ma o nweghị onye ọbụla maara ụbọchị ahụ, ma ọbụ oge awa ahụ ga-abu. Ọ bụladị ndị mmụọ ozi nọ n’eluigwe amaghị ya. Ọkpara ahụ amakwaghị. Ọ bụ naanị Nna maara ya. ³⁷ Ọbibia Nwa nke Mmadụ ga-adị ka ọ dị n’ụbọchị Noa. ³⁸ N’oge ahụ tupu iju mmiri ahụ abia, ndị mmadụ nọ na-eri na anụ, na-emekwa mmemme ọlulu di na nwunye, ruo ụbọchị Noa banyere n’ime ụgbọ mmiri ya. ³⁹ Ha amataghị ihe ga-eme tutu oke mmiri ahụ abia kpochapụ ha niile. Otu ahụ ka ọbibia Nwa nke Mmadụ ga-adị. ⁴⁰ Mmadụ abuo ga na-aruko oru n’ubi ha, a ga-ewepu otu hapukwa onye nke ozo. ⁴¹ Umụ nwanyi abuo ga na-akwo nri na nkume igwe nri, a ga-ewere otu, ma hapukwa nke ozo.

⁴² “N’ihi nke a, na-echenu nche, n’ihi na unu amaghị ụbọchị Onyenwe unu ga-abia. ⁴³ Ma ghotanu nke a: Ọ buru na nna nwe ulo mara oge onye ohi ga-abia n’ulo ya n’abalị, ọ ga-anọ na nche n’oge ahụ. Ọ gaghị ekwe ka onye ohi kuwaa ulo ya. ⁴⁴ Otu a ka unu onwe unu puru isi nogide na nche oge niile, n’ihi na Nwa nke Mmadụ ga-abia n’oge awa unu na-atughị anya ya.

Ọ dị mkpa ino na nche

⁴⁵ “Onye bu ohu ahụ nke kwesiri ntukwasị obi ma nwekwa uche, nke onyenwe ya mere onyeisi ndi ohu no n’ezinaulo ya, ka ọ na-enye ha nri n’oge ya? ⁴⁶ Ngozi na-adiri ohu ahụ, onye, mgbe

onyenwe ya ga-aloghachi hu na o na-eme otu a. ⁴⁷ N'ezie asi m unu, o ga-eme ya onyeisi nke ihe niile o nwere. ⁴⁸ Ma o buru na ohu ahụ bu onye ajoo omume na-asi onwe ya, §'Nna m ukwu anoola ogologo oge,' ⁴⁹ o burukwa na o bido iti ndi ohu ibe ya ihe, sorokwa ndi onu oke mmanya na-eri, na-anu. ⁵⁰ Nna ukwu ohu ahụ ga-alota n'ubochi o na-atughị anya, n'oge awa o na-amakwaghị. ⁵¹ O ga-egburisikwa ya, nye ya onodu n'etiti ebe ndi ihu abuo no. Ebe e nwere ikwa akwa na ita ikikere eze.

25

Umụ agboghọ iri

¹ "A ga-eji alaeze eluigwe tunyere akuko umu agboghọ iri ndi weere oriṅa ha puta izute onye na-alu nwunye oheru. ² Ise n'ime ha maara ihe, ma ise ndi ozo bu ndi nzuzu. ³ Ise ndi nzuzu ahụ weere oriṅa ha, ma ha ejighi mmanu oku. ⁴ Ise ndi maara ihe, wujuru mmanu oku na karama, tinyekwa oriṅa ha. ⁵ Mgbe onye na-alu nwunye oheru ahụ noro odu n'obibia ya, ura tuwara ha, ha dinara ala rahụ ura.

⁶ "N'etiti abali e tiri mkpu n'oke olu si, 'Onye na-alu nwunye oheru na-abia, putanu gaa zute ya!'

⁷ "Mgbe ahụ umu agboghọ niile ahụ* biliri munye oriṅa ha. ⁸ Ise ndi nzuzu ahụ rioro ise ndi maara ihe si, 'Biko, wunyeturunu anyi ufodu

---

§ 24:48 24:48 Maobu, na-asi n'obi ya * 25:7 25:7 E mere ka anyi mara na ndi a bu ndi ha na nwoke obula e dinabeghi.

n'ime mmanụ ọkụ unu, lee na oriṅa anyị na-
anyụ anyụ.'

⁹ "Ndi maara ihe zara ha si, 'Mba! Ọ gaghị ezuru anyị na unu. Kama gaanụ zuru nke unu n'aka ndi na-ere ya.'

¹⁰ "Ma mgbe ha pụrụ ịzuta mmanụ ọkụ ahụ, onye na-alụ nwunye ọhụrụ bjarutere. Ndi jikeere ejikere soro ya banye n'oriri ọlulu di na nwunye ahụ. E mechikwara ọnu ụzọ.

¹¹ "Emesịa, ise ndi nzuzu ahụ†lọghachiri na-ekwu si, 'Onyenwe anyị, Onyenwe anyị, meghere anyị ụzọ!'

¹² "Ma ọ zaghachiri ha si, 'N'ezie, n'ezie, agwa m unu, amaghị m ndi unu bu.'

¹³ "Ya mere, na-anogidenụ na nche, n'ih i na unu amaghị ụbọchi ahụ, maọbu oge awa ahụ.

Ijizi akụ

¹⁴ "Ọzọ, ọ ga-adị ka otu nwoke choro iga njem. Ọ kpokotara ndi ohu ya niile nyefee ha akunuba ya n'aka. ¹⁵ O nyere onye nke mbu talenti ise, nke abuo ka o nyere talenti abuo. O nyere onye nke ikpeazu otu talenti.‡O nyere ha n'otu n'otu di ka ike ha ha. Mgbe ahụ ọ hapuru ha gaa ije ya. ¹⁶ Onye ahụ natara talenti ise weere ego ahụ malite izu ahia. Ngwangwa o retara talenti ise ozo n'uru. ¹⁷ Otu a kwa, onye nke e nyere talenti abuo zuputakwara talenti abuo ozo n'uru. ¹⁸ Ma onye ahụ natara otu talenti gara gwuo ala lie ego nna ya ukwu, n'ih i chezi ya nke oma.

† 25:11 25:11 Umụ agboghọ ise ndi nzuzu ‡ 25:15 25:15 Talenti Otu talenti bu ugwo onwa iri afọ abuo nke onye Griik na-arụ ọrụ ụbọchi.

19 “Mgbe ogologo oge gasiri, nna ukwu ndi ohu ahụ lotara site n'ije ya. O kpokotara ha niile ka ha guzie akụ ya. 20 Onye ahụ natara talenti ise batara wetakwa ise ozo. O gwara nna ya ukwu si, ‘I nyere m talenti ise, ma ugbu a azuputala m talenti ise ozo!’

21 “Nna ya ukwu siri ya, ‘I mere nke oma ezi ohu kwesiri ntukwasị obi. I ziputala na i kwesiri ntukwasị obi n'ihe di ntakiri. N'ihi ya aga m etinye gi n'ebe i ga-elekota otutu ihe. Bata n'onu nke nna gi ukwu.’

22 “Onye nke e nyere talenti abuo biara si, ‘Nna anyi ukwu, i nyere m talenti abuo, ma lee, eritala m talenti abuo ozo n'uru.’

23 “Nna ya ukwu siri ya, ‘I mere nke oma. I bu ezi ohu kwesiri ntukwasị obi. I ziputala na i kwesiri ntukwasị obi n'ihe di ntakiri. N'ihi ya aga m etinye gi n'ebe i ga-elekota otutu ihe. Bata n'onu nke nna gi ukwu.’

24 “Onye e nyere otu talenti batara si, ‘Nna anyi ukwu, amaara m onye i bu. I bu onye aka ntagide. I na-ewe ihe ubi n'ebe i na-akughị mkpuru. I na-achikotakwa n'ebe i na-agbasaghị. 25 N'ihi nke a, aturu m egwu, a gara m liere gi ego talenti gi n'ala. Lee ihe gi werekwa.’

26 “Nna ya ukwu zara ya si, ‘Ohu ojoo na onye umengwu. I maara na m na-ewe ihe ubi n'ebe m na-akughị mkpuru, na-achikotakwa n'ebe m na-agbasaghị. 27 I gaara etinye ego m n'aka ndi na-ehekwa ego, ndi gaara akwughachi ya na omurunwa ya, nke m gaara anata mgbe m loghachiri.’

28 “ ‘Napụtanụ ya talenti ahụ o ji, were ya nye onye ji talenti iri. 29 N’ihi na onye ọbụla nwere ka a ga e tinyekwuru ka o nwebigakwa oke. Ma onye ahụ ọ na-adighi nke o nwere, a ga-anapụ ya ọ buladi nke nta o nwere. 30 Tụpụnụ ohu a na-abaghi uru n’ezi, n’ime ọchichiri, ebe ikwa akwa na ita ikikere eze ga-adi.’

Ikpe nke ikpeazu

31 “Mgbe Nwa nke Mmadu ga-abia n’ebube ya na ndi mmuo ozi niile, mgbe ahụ ka ọ ga-anọ n’elu ocheeze ebube ya. 32 Mba niile nke uwa ga-ekwotakwa n’ihu ya. Ọ ga-ekewaputa ha, otu obodo site n’ibe ya, di ka onye ozuzu aturu si ekewaputa umu aturu site n’umu ewu. 33 Ọ ga-edebe umu aturu ahụ n’akuku aka nri ya, ma umu ewu ga-anọ n’aka ekpe ya.

34 “Mgbe ahụ, eze ga-asị ndi no n’aka nri ya, ‘Batani n’ime alaeze, unu ndi Nna m goziri agozi, batani n’ime alaeze nke e doziiri unu site na mgbe e kere uwa. 35 N’ihi na mgbe aguu gurụ m unu nyere m nri. Mgbe akpiri kporo m nku unu nyere m ihe onunu. Mgbe m bu obia unu kpo batara m. 36 Mgbe m gba oto, unu zutara uwe nye m. Mgbe m dara oria unu lekotara m. Anokwara m n’ulo mkporo unu biara leta m.’

37 “Mgbe ahụ ndi ezi omume ahụ ga-aju ya si, ‘Onyenwe anyi, olee mgbe anyi huru gi ka aguu na-agu gi anyi enye gi nri? Olee mgbe anyi huru gi ka akpiri na-akpo gi nku, anyi ekuru mmiri onunu nye gi? 38 Olee mgbe kwa ka anyi huru gi di ka onye obia anyi akpobata gi? Olee mgbe kwa ka anyi huru gi ka i gba oto anyi enye gi

uwe? ³⁹ Olee mgbe kwa ka anyị hụrụ gị n'ọrịa, maọbụ n'ụlọ mkpọrọ anyị abịa leta gị?'

⁴⁰ "Eze ahụ ga-azaghachi ha sị, 'N'ezie asị m unu, mgbe unu mesoro otu n'ime ndị a dī nta n'ime ụmụnne m omume ọma, ọ bụ m ka unu mesoro omume ahụ.'

⁴¹ "Mgbe ahụ ọ ga-asịkwa ndị nọ n'aka ekpe ya, 'Pụọnyụ n'ihu m unu ndị a bụrụ ọnyụ. Baanụ n'ime ọdọ ọkụ ebighị ebi ahụ a kwadobeere ekwensu na ndị mmụọ ozi ya. ⁴² N'ihị na mgbe agụụ na-agụ m, unu enyeghị m ihe ọbụla ka m rie. Mgbe akpịrị na-akpọ m nkụ, unu ekunyeghị m mmiri ka m nūọ. ⁴³ Mgbe m nọ dī ka ọbia, unu akpọbataghị m n'ụlọ unu. Mgbe m gba ọtọ, unu enyeghị m uwe. Mgbe ahụ na-esighị m ike, unu elekọtaghị m. Mgbe m nọ n'ụlọ mkpọrọ, unu abịaghị leta m.'

⁴⁴ "Mgbe ahụ ha ga-azakwa sị, 'Onyenwe anyị, olee mgbe anyị hụrụ gị ka agụụ na-agụ gị, maọbụ ka akpịrị na-akpọ gị nkụ, maọbụ oge ị bụ onye ọbia, maọbụ oge ị gba ọtọ, maọbụ oge ị nọ n'ọrịa, maọbụ ị nọ n'ụlọ mkpọrọ, ma anyị elekọtaghị gị?'

⁴⁵ "Ọ ga-aza ha sị, 'Eziokwu ahụ bụ nke a, mgbe ahụ unu jurụ inyere otu n'ime ndị a dī nta aka, ọ bụ m ka unu jurụ i nyere aka.'

⁴⁶ "Ndị a ga-aba n'ita ahụhụ ebighị ebi. Ma ndị ezi omume ga-aba na ndụ ebighị ebi."

26

Izuzu megide Jisọs

¹ Mgbe Jisọs kwusiri okwu ndi a, o gwara ndi na-eso uto ya si, ² “**Di ka unu maara nke oma, Mmemme Ngabiga ga-amalite mgbe ubochi abuo gasiri. N’oge ahụ, a ga-ararakwa Nwa nke Mmadu nye ka a kpogide ya n’obe.**”

³ N’oge ahụ, ndiisi nchujaja, na ndi okenye zukotara n’uloeze otu onyeisi nchujaja a na-akpo Kaifas. ⁴ Ha gbara izu ichoputa uto ha ga-esi jide Jisọs na nzuzo gbuo ya. ⁵ Ha kwekorita si, “O gaghị abụ n’oge mmemme ka ogbaaghara hapu idi n’etiti ndi mmadu.”

Otite mmanu na Betani

⁶ Mgbe Jisọs no na Betani, n’ulo Saimon onye ekpenta, ⁷ otu nwanyi bu karama alabasta nke mmanu otite isi uto di oke onuahia di n’ime ya, biakwutere ya, nke o wusara ya n’isi di ka o na-anodu ala n’eri nri.

⁸ Ma mgbe ndi na-eso uto ya huru nke a, iwe were ha nke ukwuu. Ha siri, “Olee udi ila n’iyi di nke a! ⁹ A gaara ereputa mmanu a ego di ukwuu were ego e retara ya nyere ndi ogbenye aka.”

¹⁰ Ebe Jisọs matara ihe ha na-atamu n’obi ha, o siri ha, “**Gini mere unu ji esogbu nwanyi a? O merela m ihe di mma.** ¹¹ Unu na ndi ogbenye ga-anọ oge niile, ma o bughị mu na unu ga-anọ mgbe niile. ¹² N’ihi na site n’iwu m mmanu otite a n’ahụ, o doziela m maka olili. ¹³ N’ezie, ana m agwa unu, n’ebe obula ezisara ozioma a n’uwa niile, a ga na-echeta nwanyi a n’ihi ihe oma a o meere m.”

Juda ekwere irara Jisọs nye

14 Mgbe ahụ otu n'ime mmadụ iri na abụọ na-eso ụzọ ya, onye aha ya bụ Judas Iskariyot, jekwuuru ndịisi nchụaja. 15 O juru ha si, "Gini ka unu ga-enye m ma m rara ya nye n'aka unu?" Ha kwuru ya iri mkpuru ọlaocha atọ. 16 Site n'oge ahụ na-aga, o choro ohere irara ya nye n'aka ha.

Oriri Mmemme Ngabiga

17 N'ubochi mbu nke memme achicha nakoghi eko, ndi na-eso uzọ Jisos biakwutere ya juo ya si, "Ebee ka i choro ka anyi gaa kwadoro gi ihe gi maka oriri Ngabiga?"

18 O zara ha si, "Jekwurunu otu nwoke n'ime obodo si ya, Onye ozisi si, 'Oge m abiala nso. Mu na ndi na-eso uzọ m ga-eri oriri Ngabiga n'ulo gi.'" 19 Ndi na-eso uzọ ya mere di ka Jisos gwara ha, doziekwa oriri Ngabiga ahụ n'ebe ahụ.

20 N'uhuruchi ubochi ahụ, ya na ndi na-eso uzọ ya iri na abụọ ahụ noduru ala n'uche nri ahụ. 21 Mgbe ha na-eri nri, o kwuru si, "N'ezie ana m agwa unu, na otu onye n'ime unu ga-arara m nye."

22 Ha nwere oke mwute, ma malite iju ya n'otu n'otu si, "Onyenwe anyi, o bu m?"

23 Ma o zara ha si, "O bu onye ahụ mu na ya na-amanyekota aka n'otu efere ga-arara m nye."

24 Lee Nwa nke Mmadu ga-ala di ka e si buo ya n'amuma. Ma ahuhu ga-adiri nwoke ahụ onye a ga-esite n'aka ya rara Nwa nke Mmadu nye. O gaara akara onye ahụ mma ma a si na a mughi ya amu."

²⁵ Judas, onye ahụ raara ya nye juru ya si, “Onye ozizi o bu m?”

O zara si, “**Gị onwe gị ekwuola ya.**”

Mmalite oriri nsọ

²⁶ Mgbe ha nokwa na-eri nri, Jisọs were ogbe achicha ahụ, mgbe o nyechara ekele, o nyawara ya nye ndi na-eso uzọ ya si ha, “**Naranu nke a rie, n’ihi na nke a bu anu ahụ m.**”

²⁷ Mgbe ahụ kwa, o burukwara iko mmanya, ma mgbe o nyechara ekele, o bunyere ya ndi na-eso uzọ ya si ha, “**Unu niile nuonu site n’iko a.** ²⁸ **N’ihi na nke a bu obara m nke bu akara ogbugba ndu ohuru ahụ. A na-awusa ya maka otutu mgbaghara mmehie.** ²⁹ **Ana m agwa unu, na-agaghi m anu mmanya sitere na mkpuru vaini ozo, tutu ruo ubochi ahụ mu na unu ga-anu ya n’uzo di iche n’alaeze Nna m.**”

³⁰ Mgbe ha busiri abụ, ha puru gaa n’Ugwu Oliv.

Ngonari Pita

³¹ Mgbe ahụ Jisọs gwara ha si, “**N’abali taa, unu niile ga-agbahapu naani m. N’ihi na e dere ya, si:**

“**Aga m etigbu onye ozuzu aturu,**

aturu nke igwe aturu ahụ ga-agbasasikwa.”*

³² **Ma mgbe e mere ka m si n’onwu bilite, aga m ebu unu uzọ gaa Galili.**”

³³ Pita siri, “**O buru na mmadu niile agbahapu gi gbalaga, agaghi m ahapu gi.**”

---

* **26:31** 26:31 Zek 13:7

³⁴ Jisọs sịrị, “N’ezie agwa m gi, n’abalị taa, tupu oke ọkụkụ akwaa akwa, ị ga-agonari m ugboro ato.”

³⁵ Ma Pita kwuru si, “Ọ buru na ọ di mkpa ka m soro gi nwuo, agaghị m agonari gi.” Ọ bukwa otu ihe ahụ ka ndi ahụ niile na-eso ụzọ ya kwuru.

Ekpere Jisọs na Getsameni

³⁶ Mgbe Jisọs biara n’ogige ahụ a na-akpo Getsameni, ọ gwara ndi na-eso ụzọ ya si ha, “Nodunụ n’ebe a ka m gaa n’ihu nke nta kpee ekpere.” ³⁷ Ọ kpọrọ Pita tinyere onwe ya, na umu Zebedi abuo. Ọ malitere inwe obi mwute n’ime onwe ya. Obi malitekwaro ilo ya mmiri. ³⁸ Mgbe ahụ ọ gwara ha si, “Ọ na-ewute mkpuruobi m nke ukwu ruo n’onu onwu. Nogidenụ n’ebe a soro m na-eche nche.”

³⁹ Ọ gara n’ihu nke nta daa, kpuo ihu ya n’ala, kpee ekpere si, “Nna m, ọ buru na ọ ga-ekwe mee, napu m iko a. Ma ọ bughị ka e mee uche m, kama ka e mee uche gi.”

⁴⁰ Ya mere, ọ biakwutere ndi na-eso ụzọ ya, hụ ha ka ha na-arahu ụra. Ọ siri Pita, “Ọ bu na unu enweghi ike i soro m chee nche, ọ buladi otu awa? ⁴¹ Na-echenu nche, na-ekpekwa ekpere, ka unu ghara iba n’onwunwa.†N’ihi na mmuo di na njikere ma anu ahụ adighi ike.”

⁴² Ọ laghachiri azu nke ugboro abuo kpeekwa ekpere si, “Nna m, ọ buru na iko a agaghị agabiga ma ọ bughị na m nuru ya, ka e mee uche gi.”

⁴³ Ọ loghachikwara ozo hukwa ka ha na-arahu ụra, n’ihi na anya ha di arọ. ⁴⁴ Ọ hapuru ha ozo

† 26:41 26:41 Maobu, nwalee

gaa kpere ekpere nke ugboro atọ, na-ekwukwa otu okwu ahụ.

⁴⁵ Mgbe ọ lughachikwutere ndị na-eso ụzọ ya, ọ siri ha, “Unu ka nọ na-arahụ ụra, na-ezukwa ike? Lee, oge awa ahụ abịala, a rarala Nwa nke Mmadụ nye n’aka ndị mmehie. ⁴⁶ Bilienu ka anyị gawa. Lee, onye ahụ na-arara m nye na-abịa!”

Njide e jidere Jisọs

⁴⁷ Mgbe ọ nọ na-ekwu okwu a, Judas, otu n’ime ndị ozi iri na abụọ ahụ bjaruru, ya na ọtụtụ igwe mmadụ so. Ụfọdụ ji mma agha ha, ndị ọzọ ji osisi.‡ Ọ bụ ndịisi nchụaja na ndị okenye ndị Juu zitere ha. ⁴⁸ Ma onye ahụ na-arara ya nye, nyere ha ihe iribama, si, “Onye ahụ m ga-esutu ọnu bụ nwoke ahụ, jidesienụ ya aka ike!” ⁴⁹ Ngwangwa o jekwuuru Jisọs si ya, “Ekele, Onye ozizi!” ma sutukwa ya ọnu.

⁵⁰ Jisọs gwara ya si, “Enyi m, mee ihe ị bịara ime ngwangwa.”

Mgbe ahụ, ndị ikom ahụ bịara nso jide Jisọs, sekpuru ya n’ike. ⁵¹ Otu onye n’ime ndị ha na Jisọs nọ, setiri aka ya, miputa mma agha ya, gbuo ohu onyeisi nchụaja, gbupu nti ya.

⁵² Ma Jisọs siri ya, “Mighachi mma agha gi n’ọbọ ya, n’ihi na mmadụ ọbula na-eji mma egbu mmadụ ibe ya ga-anwu site na mma. ⁵³ I cheghị na m puru iriọ Nna m ka o zitere m ihe kariiri usuu ndị mmụọ ozi iri na abụọ n’otu ntabi anya? ⁵⁴ Ma olee otu ihe e dere n’akwukwọ nsọ ga-esi mezu, nke kwuru na ọ ghaghị idi otu a?”

‡ **26:47** 26:47 Maọbụ, mkpọ

⁵⁵ N’oge awa ahụ, Jisọs gwara igwe mmadụ ahụ sị, “Unu putara chiri mma agha na mkpọ bja ijide m di ka a ga-asị na m bu onye ohi? Anọrọla m ziekwa ihe n’ulonso kwa ubochi, ma unu ejideghi m. ⁵⁶ Ma ihe ndi a na-eme ka ihe ndi amuma dere n’akwukwo nsọ mezuo.” N’oge ihe ndi a niile na-eme, ndi na-eso ụzọ ya niile hapuru ya gbalaga.

Jisọs n’uloikpe

⁵⁷ Ndi jidere Jisọs duuru ya gaa n’ulo Kaifas, onyeisi nchujaja. Ndi ozizi iwu na ndi okenye ndi Juu zukotara n’ebe ahụ. ⁵⁸ Pita sogidere Jisọs n’azu site n’ebe di anya. O rutere n’obi onyeisi nchujaja, baa n’ime ulo, sorokwa ndi na-eje ozi nodu ala, ka o nwe ike ihu otu ihe a ga-esi bie.

⁵⁹ Ndiisi nchujaja, na ndiisi ikpe n’uloikpe ahụ no na-achọ ama ụgha megide Jisọs, ka ha hu ụzọ ha ga-esi gbuo ya. ⁶⁰ Ma o dighi nke ha chotara, n’agbanyeghi n’otutu ndi akaebe ụgha putara.

N’ikpeazu, mmadụ abuo putara ⁶¹ kwuo sị, “Nwoke a siri, ‘Enwere m ike ikwatu ulonso ukwu nke Chineke, wughachikwa ya n’ubochi ato.’”

⁶² Onyeisi nchujaja biliri oto kwuo sị, “O bu na i nweghi ihe obula i ga-aza? Gini bu ama ndi a a na-agba megide gi?” ⁶³ Ma Jisọs ekwughi ihe obula.

Onyeisi nchujaja gwara ya sị, Eji m aha Chineke di ndu nye gi iwu, si gi, “gwa anyi, i bu Kraist, Okpara Chineke?”

⁶⁴ Jisọs gwara ya sị, “Gi onwe gi kwuru ya. Ma ana m agwa unu, site ugbu a na-aga n’ihu, unu

ga-ahụ Nwa nke Mmadụ ka ọ na-anọdụ n'aka nri nke Onye dị ike, na-abiakwa n'igwe ojii nke eluigwe.”

⁶⁵ Mgbe ahụ onyeisi nchụaja dọwara uwe ya, kwuo si, “O kwuola arụ! Olee mkpa ọ di ichokwa ndị akaebe? Unu nụkwara nkwulu ya?” ⁶⁶ Gini bu mkpebi unu?”

Ha zara si ya, “O kwesiri ka ọ nwuo!”

⁶⁷ Mgbe ahụ, ha gbụsara ya ọnu mmiri asọ n'ihu, tiekwa ya aka. Ndị ọzọ maara ya ụra, ⁶⁸ si ya, “Buoro anyị amuma, gi, Kraịst. Onye tiri gi ihe?”

Pita agonari Jisọs

⁶⁹ Mgbe ahụ Pita nọduru ala na mbara ezi nke obi ahụ. Otu n'ime umu agboghọ na-eje ozi biakwutere ya, si, “I bukwanyu otu n'ime ndi n-eso ụzọ Jisọs onye Galili.”

⁷⁰ Ma ọ goro n'ihu ha niile si, “Amaghi m ihe i na-ekwu.”

⁷¹ Mgbe ọ puru gaa nọdụ n'onu ụzọ mbata, nwaagboghọ ọzọ huru ya, gwa ndi no n'ebe ahụ si, “Nwoke a na Jisọs onye Nazaret nokoro.”

⁷² Ozokwa, o weere inu iyi goo, “Amaghi m onye nwoke ahụ bu.”

⁷³ Mgbe oge nta gasiri, ndi guzo n'ebe ahụ biakwutere Pita si ya, “N'ezie, ibu otu n'ime ha, n'hi na asusu gi agbaala gi ama.”

⁷⁴ O malitere ibu onwe ya onu, na inu iyi si, “Amaghi m nwoke a.”

Mgbe ahukwa oke okpa kwara akwa. ⁷⁵ Pita chetara okwu ahụ Jisọs kwuru si, **“Tupu oke**

okpa akwaa akwa, i ga-agonari m ugbo ato.” O si n’ebe ahụ puo, gaa kwaa akwa nke ukwu.

27

Jisos n’ihu Paillet

¹ Mgbe chi boro, ndiisi nchujaja niile na ndi okenye gbara izu megide Jisos otu ha ga-esi gbuo ya. ² Ya mere, ha kere ya agbu, duru ya puo, nyefee ya n’aka Paillet onye bu govanu.

Onwu Judas

³ Mgbe Judas, onye ahụ rara Jisos nye, huru na a maala Jisos ikpe onwu, o cheghariri weghachikwara ndiisi nchujaja na ndi okenye iri ego olocha ato ahụ. ⁴ O kwuru si, “Emehiela m, site na irara onye aka ya di ocha nye onwu.”

Ma ha siri, “Nke ahụ agbasaghi anyi, o bu mkpa diri gi.”

⁵ O wusara ego olocha ahụ n’ala ulonso, puo gaa kwuo udo.

⁶ Ndiisi nchujaja tutukotara ego ahụ kwuo si, “O megidere iwu itinye ego a n’ime uloku, n’ihi na o bu ego obara.” ⁷ Mgbe ha gbasiri izu, ha kwekotara ma were ego ahụ zuta ala n’aka otu okpu ite. Ha mere ala ahụ ka o buru ebe a na-eli ndi obia. ⁸ Nke a mere e ji na-akpo ala ahụ, “Ala Obara,”* ruo taa. ⁹ N’uzo di otu a, okwu e kwuru site n’onu Jeremaya onye amuma mezuru. “Ha tutukotara mkpuru ego olocha iri ato, bu onuahia onye ahụ, nke ufodu n’ime umu Izrel kpebiri na a ga-akwu n’isi ya. ¹⁰ Ha ji ego

* 27:8 27:8 Maobu, Ubi Obara

ahụ zuo ubi onye okpu ite, di ka Onyenwe anyi nyere m iwu.”†

Pailet ajuo Jisos ajuju

¹¹ N’oge a Jisos guzo n’ihu govano. Govano juru ya si, “I bu eze ndi Juu?”

Jisos siri ya, “**Gi onwe gi kwuru ya.**”

¹² Mgbe ndisi nchujaja na ndi okenye boro ya ebubo ugha, o kwughi ihe obula. ¹³ Ya mere, Pailet siri ya, “I naghị anu ihe ndi a niile ha na-ebo gi?” ¹⁴ Ma o zaghị o buladi otu mkpuru okwu n’ebubo ndi ahụ. Ihe a gbagwojuru govano anya nke ukwu.

Ikpe onwu a mara Jisos

¹⁵ Ugbu a, o bu omenaala govano n’oge mmemme na o ga-ahapu otu onye mkporo, bu onye igwe mmadu hooro. ¹⁶ Ma n’oge a e nwere otu onye mkporo nke otutu mmadu maara nke oma. A na-akpo Jisos Barabas. ¹⁷ Mgbe igwe mmadu niile zukoro, Pailet siri ha, “Onye ka unu choro ka m hapuru unu, o bu Jisos Barabas ka o bu Jisos onye a na-akpo Kraist?” ¹⁸ N’ihi na o maara nke oma na o bu site n’ekworo ka ha ji rara Jisos nye n’aka ya.

¹⁹ Mgbe o nokwasiri n’elu oche ikpe ya, nwunye ya zitere ozi si ya, “Wepukwa aka gi n’ihe gbasara nwoke onye ezi omume ahụ. N’ihi na ahujuru m anya na nro n’abalị gara aga n’ihi ya.”

† **27:10** 27:10 Zek 11:12,13; Jer 19:1-13; 32:6-9

20 Ma ndịisi nchụaja na ndị okenye kwagidere igwe mmadụ ahụ ka ha rịọ ya, ka ọ hapụrụ ha Barabas, ma nye ha Jisọs ka ha gbuo ya.

21 Ọzọkwa, gọvanọ sịrị ha, “N’ime mmadụ abụọ ndị a onye ka unu chọrọ ka m hapụrụ unu?”

Ha sịrị, “Barabas!”

22 Paillet sịrị ha, “Gịni ka m ga-eme Jisọs onye a na-akpọ Kraịst?”

Ha niile sịrị, “Kpogide ya n’obe!”

23 Ọ juru ha sị, “Ọ bụ n’ihi gịni? Olee ihe ọjọọ o mere?”

Ma ha tiri mkpu karịa ka ha si eti na mbụ, na-asị, “Kpogide ya n’obe! Kpogide ya n’obe!”

24 Mgbe Paillet hụrụ na o nweghị ihe ọ pụrụ ime, kama na ụzụ na ọgbaaghara na-amalite. O weere mmiri kwọọ aka ya n’ihu igwe mmadụ ahụ sị ha, “Aka m dị ọcha n’ebe ọbara nwoke a dị. Jirinụ aka unu hụ maka ya.”

25 Igwe mmadụ ahụ zaghachiri ya n’otu olu sị, “Ka ọbara ya dị n’isi anyị na n’isi ụmụ anyị!”

26 Mgbe ahụ ọ hapụrụ ha Barabas. Mgbe ọ pịachara Jisọs ihe, ọ raara ya nye ka ha kpogide ya n’obe.

Ndị agha ejiri Jisọs mee ihe ọchị

27 Mgbe ahụ ndị agha gọvanọ duuru Jisọs baa n’ogige ulọ ndị agha,‡ mee ka otu ndị agha niile gbaa ya gburugburu. 28 Ha yipụrụ ya uwe ya, yinye ya uwe mwuda na-acha uhie uhie. 29 Ha kpara okpueze nke e ji ogwu mee, kpukwasị ya n’isi. Ha tinyekwara ya mkpara achara n’aka nri,

‡ 27:27 27:27 Nke a na-akpọ Pritoriom n’asụsụ Griik.

gbuo ikpere n'ala n'ihu ya, na-akwa ya emo n'asi, "Ekele, Eze ndi Juu!" ³⁰ Ha gburu ya onu mmiri aso, werekwa osisi ahụ kuo ya n'isi otutu mgbe. ³¹ Mgbe ha ji ya mecha ihie ochi, ha yipuru ya uwe ahụ, yinyekwa ya uwe nke ya, duuru ya puo, iga kpogide ya n'obe.

Ha akpogide ya n'obe

³² Mgbe ha na-apu, ha zutere otu nwoke onye obodo Sirini a na-akpo Saimon. Ha manyere ya ka o buru obe ya. ³³ Mgbe ha biarutere n'ebe a na-akpo Golgota (nke putara, "ebe okpokoro isi"). ³⁴ Ha nyere ya mmanya a gwara ogwu ilu ka o nuo. Mgbe o deturu ya ire, o kweghi ya onunu. ³⁵ Mgbe ha kpogidechara ya n'elu obe. Ha fere nza nke ha jiri kee uwe ya n'etiti onwe ha. ³⁶ Ha nodukwara ala n'ebe ahụ na-eche ya nche. ³⁷ N'elu ebe isi ya di, ka ha debere ihie ha dekwasiri ebubo ha boro ya. Nke a bu ihie ha dere:

Onye a bu Jisos, Eze ndi Juu.

³⁸ Ha kpogidekwara ya na ndi ohi abuo n'obe. Otu onye n'aka nri, onye nke ozo n'aka ekpe ya. ³⁹ Ndi na-agafe n'uzo na-ekwuto ya, na-efufekwa isi ha, ⁴⁰ na-asikwa, "Leenu onye nwere ike ikwatu ulonso Chineke wughachi ya na mkpuru ubochi ato! Zoputanu onwe gi! O buru na i bu Okpara Chineke si n'elu obe ahụ ridata!" ⁴¹ Ndiisi nchujaja, ndi ozizi iwu na ndi okenye sokwa na-eme ya ihie ochi, na-asi, ⁴² "O zoputara ndi ozo, ma o nweghi ike izoputa onwe ya. O bu

---

§ 27:35 27:35 Imezu ihie e dere n'Abu Oma 22:18.

eze ndi Izrel; ya si n'elu obe ridata ugbu a, anyi ga-ekwerekwa na ya. ⁴³ O tukwasiri Chineke obi, o buru na o masiri Chineke, ya naputa ya ugbua, n'ih na o kwuru si, 'Abu m Okpara Chineke.'"
⁴⁴ O buladi ndi ohi ahụ a kpogidekorọ ha na ya n'obe nokwa na-akpari ya.

Onwu Jisos

⁴⁵ Ma site n'elekere iri na abuo nke ehie ruo n'elekere ato nke ehie, ochichi gbachikotara n'ala ahụ niile. ⁴⁶ N'oge di ka elekere ato nke ehie, Jisos tiri mkpu n'oke olu si, "*Eloi, Eloi, lama sabaktani?*" (nke putara, "*Chineke m, Chineke m, gini mere i jiri hapu m?*").*

⁴⁷ Mgbe ufo du ndi guzo n'ebe ahụ nuru nke a, ha si, "O na-akpo Ilaija."

⁴⁸ N'otu oge ahụ kwa otu onye n'ime ha gbaara oso were ogbo denye ya na mmanya gbara uka, fanye ya n'osisi, welie ya elu, chee ya ka o nuo.
⁴⁹ Ma ndi ozo si, "Hapunu, ka anyi lee ma Ilaija o ga-abia izoputa ya."

⁵⁰ Ozokwa, Jisos jiri oke olu tie mkpu, kubie ume.

⁵¹ N'otu ntabi anya ahụ kwa, akwa mgbochi nke ulonso ahụ gbawara site n'elu ruo n'ala. Ala makwara jijiji. Nkume tiwasikwara. ⁵² Ala ili meghere. A huru otutu ndi nsọ, ndi nwuru anwu, ka e mere ka ha si n'onwu bilie. ⁵³ Mgbe ha sitere n'onwu bilie, ha hapuru ili ha banye n'ime obodo nsọ, gosikwa otutu mmadu onwe ha.

---

* **27:46** 27:46 Abu 22:1

⁵⁴ Mgbe ọchịagha, na ndị ya ha nọ n'ebe ahụ na-eche Jisọs nche hụrụ ala ọma jijiji a, na ihe niile mere, ha tūrụ oke egwu. Ha kwuru sị, “N’ezie, nwoke a bụ Ọkpara Chineke!”

⁵⁵ Ọtụtụ ụmụ nwanyị nọ n'ebe ahụ, ndị guzo n'ebe dị anya na-ele ihe na-eme. Ha si Galili soro Jisọs, na-ejere ya ozi.† ⁵⁶ N’ime ha bụ Meri Magdalin, na Meri nne Jemis na Josef, na nne ụmụ Zebedi.

Olili Jisọs

⁵⁷ Mgbe o ruru anyasị, otu onye ọgaranya si Arimatia aha ya bụ Josef. Onye ya onwe ya bụkwa onye na-eso ụzọ Jisọs, ⁵⁸ jekwuuru Paillet rịọọ ya ka e bunye ya ozu Jisọs. Paillet nyere iwu ka e bunye ya ozu ahụ. ⁵⁹ Josef buuru ozu ya, were ezi akwa ọcha linin na-enwu enwu fuchie ya, ⁶⁰ ma gaa lie ya n’ili ọhụrụ nke o gwuuru onwe ya, n’etiti nkume. O jikwa otu nkume buru ibu kpuchie ọnụ ụzọ ili ahụ, hapụ ya laa. ⁶¹ Meri Magdalin na Meri nke ọzọ nọ na-ebe ahụ, ha nọdūrụ ala na ncherita ihu ili ahụ.

Ndị nche n’ili Jisọs

⁶² N’echi ya, nke bụ ụbọchị na-eso ụbọchị Nkwadebe, ndiisi nchụaja na ndị Farisii zuko jekwuru Paillet. ⁶³ Ha kwuru sị, “Nna anyị ukwu, anyị na-echeta na mgbe onye ụgha ahụ dị ndụ, ọ siri na ya ga-esi n’ọnwụ bilie mgbe ụbọchị atọ gasiri. ⁶⁴ Ya mere, nye iwu ka ndị agha gị na-eche ili ya nche, ruo mgbe ụbọchị atọ gasiri. Nke a ga-egbochi ndị na-eso ụzọ ya ịga zuru ozu ya. Ka

† **27:55** 27:55 N’ihi ihu maka mkpa ya

ha ghara i sịkwa ndị mmadụ na o sitela n'ọnwu bilie. O buru na ha agha ugha di otu a, o ga-ajoro anyi njo mgbe ahụ kara na mbu."

⁶⁵ Paillet gwara ha si, "Unu nwere otu ndi agha na-eche nche, kporonu ha gaa mechisie ili ahụ ike di ka unu si maara eme." ⁶⁶ Ya mere, ha kporo ndi agha gaa mechizie onu ili ahụ. Ha kakwara akara n'elu nkume ahụ.

28

Mbilite n'ọnwu Jisos

¹ Mgbe ubochi izuike gasiri, n'isi ututu ubochi mbu n'ime izu uka, Meri Magdalin na Meri nke ozo, gara ka ha lee ili ahụ.

² Na mberede, oke ala oma jijiji malitere. N'ihina mmuo ozi Onyenwe anyi sitere n'elugwe ridata, kpuharia nkume ahụ e ji mechie onu ili ahụ, nokwasikwa n'elu ya. ³ Ihu ya na-enwu di ka amuma. Uwe ya na-achakwa ocha di ka akumiri igwe.* ⁴ N'ihie egwu ya, ndi nche makwara jijiji. Daa n'ala noro di ka ndi nwuru anwu.

⁵ Ma mmuo ozi ahụ gwara umu nwanyi ahụ si ha, "Unu atula egwu, n'ihina amaara m na o bu Jisos onye a kporoburu n'elu obe ka unu na-achọ. ⁶ O nokwaghị n'ebe a. O sitela n'ọnwu bilie, di ka o si kwuo. Biana lee ebe o togboburu. ⁷ Gaanu ngwangwa gwa ndi na-eso uzo ya na e meela ka o si n'ọnwu bilie. Lee, o burula unu uzo gawa Galili. Ebe ahụ ka unu ga-ahụ ya. Chetakwanu ihe m gwara unu."

---

* **28:3** 28:3 Ya bu, snoo

⁸ Ha ji oke egwu na ọ́nụ̀ puọ́ ọ́siisọ́ site n'ili ahụ́, gbara ọ́sọ́ gawa ị́kọ́rọ́ ndị́ na-eso ụ́zọ́ ya. ⁹ Na mberede, Jisọ́s zutere ha si ha, **"Ndeewonụ́!"** Ha b́iakwutere ya, jide ụ́kwụ́ ya abụ́ọ́ aka, kpọ́ọ́kwa isiala nye ya. ¹⁰ Ya mere Jisọ́s gwara ha si, **"Unu atụ́la egwu. Gaanụ́, gwanụ́ ụ́munne m ka ha gaa Galili. Ha ga-ahụ́ m n'ebe ahụ́."**

Ama ndị́ nche gbara

¹¹ Mgbe ha na-aga, ụ́fọ́dụ́ ndị́ agha chere ili ahụ́ nche batara n'ime obodo. Ha gara kọ́ọ́rọ́ ndị́isi nchụ́aja ihe niile mere. ¹² Emesịa, ndị́ nchụ́aja na ndị́ okenye zukọ́tara kwekọ́rị́taa inye ndị́ agha ahụ́ ọ́kpurụ́kpụ́ ego, ¹³ si ha, "The a ka unu ga-ekwu, 'Ndị́ na-eso ụ́zọ́ ya b́iara n'abalị́ zuru ya n'ohi mgbe anyị́ nọ́ na-arahụ́ ụ́ra.'" ¹⁴ O burụ́ na nke a eruo govanọ́ ntị́, anyị́ ga-emeta ya mma, ma mee ka unu puọ́ na nsogbu." ¹⁵ Ha naara ego ahụ́, meekwa d́i ka e ziri ha. Akụ́kọ́ a ka a gbasara n'etiti ndị́ Juu ruo taa.

Jisọ́s enye ndị́ na-eso ụ́zọ́ ya ikike

¹⁶ Ma ndị́ ikom iri na otu ahụ́ bụ́ ndị́ na-eso ụ́zọ́ ya gara Galili, n'elu ugwu ebe Jisọ́s gwara ha gaa. ¹⁷ Mgbe ha hụ́rụ́ ya, ha kpọ́rọ́ isiala nye ya. Ma ụ́fọ́dụ́ n'ime ha nwere obi abụ́ọ́. ¹⁸ Jisọ́s b́iara ha nso, gwa ha si, **"E werela ikike niile d́i n'eluigwe na nke d́i n'elu ụ́wa nye m."** ¹⁹ Ya mere, gaanụ́ mee ka mba niile burụ́ ndị́ na-eso ụ́zọ́ m, na-emenụ́ ha baptizim n'aha nke Nna, na nke Ọ́kpara, na nke Mmụ́ọ́ Nsọ́. ²⁰ Ziekwanụ́ ha ka ha na-eme ihe niile m nyere unu n'iwu. Ma chetanụ́ na m na-anọ́nyere unu mgbe niile, ruo ọ́gwụ́gwụ́ oge."

Biblica® Baiḅḅuḅ Nḅo n'Igbo Ndḅ Ugbu a nke dḅrḅ onye oḅuḅa igu
The Holy Bible in the Igbo language of Nigeria:
Biblica® Baiḅḅuḅ Nḅo n'Igbo Ndḅ Ugbu a nke dḅrḅ
onye oḅuḅa igu

copyright © 2020 Biblica, Inc.

Language: Igbo

Contributor: Biblica, Inc.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: "The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible."

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Baiḅḅuḅ Nḅo n'Igbo Ndḅ Ugbu a nke dḅrḅ onye oḅuḅa igu

Ndḅ Biblica, Inc. degħarḅrḅ ya n'afḅ © 1980, 1988, 2019, 2020

Biblica® Open Igbo Contemporary Bible™

Copyright © 1980, 1988, 2019, 2020 by Biblica, Inc.

"Biblica" ḅu akara e ji mara ḅḅo ḅḅu a, nke edebanyere dḅka iwu si kwado n'ḅḅo ḅḅu dḅ n'obodo United States, ebe a na-enye akara a na ikike maka azḅm aḅḅa ndḅ Biblica, Inc. O ḅu ha ka e nyere ikike idenye ya.

"Biblica" is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at <https://open.bible/contact-us>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-12

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 13 Apr 2023

e2303256-375f-5385-8ff3-d387f2bc9c78